

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Historický ústav FF JU

Diplomová práce

Ubytovací možnosti soběslavských měšťanů na přelomu
16. a 17. století

Vypracoval: Bc. Petr Petkov

Vedoucí práce: prof. PhDr. Václav Bůžek, Csc.

České Budějovice 2019

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem *Ubytovací možnosti soběslavských měšťanů na přelomu 16. a 17. století* vypracoval samostatně a veškeré použité zdroje jsem uvedl v seznamu literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Poděkování

Touto cestou děkuji svému vedoucímu diplomové práce prof. PhDr. Václavu Bůžkovi, Csc. za vedení mé diplomové práce, vstřícný přístup, ochotu a cenné rady při její tvorbě. Poděkování rovněž patří Mgr. Petru Šťovíčkovi, který ochotně poskytoval pomoc, kdykoli jí bylo potřeba.

Anotace

Diplomová práce se zabývá ubytovacími možnostmi soběslavských měšťanů na přelomu 16. a 17. století. Petr Vok z Rožmberka si nechal v dubnu roku 1610 zhotovit seznam ubytovacích možností ve vybraných domech v Soběslavi. Obecní, hostinské a měšťanské domy nabízely ubytování pro 121 osob, možnost postavení stejného počtu stolů a ustájení 704 koní, z toho 333 ve vnitřním městě a 371 na předměstí. Předmětem této práce je analýza tohoto soupisu. Jejím cílem je rekonstrukce prostorového rozložení ubytovacích kapacit do nejstaršího vhodného mapového zobrazení. Poloha domů jednotlivých ubytovatelů byla lokalizována ze záznamů o domovních trzích zapsaných v městských pozemkových knihách od počátku 16. do poloviny 17. století. Výše ubytovacích možností jednotlivých měšťanů podle jejich domů byla vyjádřena prostřednictvím kartogramu v pěti mapách. Předkládaná práce se soustředí na zodpovězení otázky, které faktory ovlivňovaly ubytovací kapacity v Soběslavi na přelomu 16. a 17. století.

Abstract

This diploma thesis deals with the lodging facilities of Soběslav's townsmen at the turn of 16th and 17th century. The register of mentioned facilities in chosen Soběslav's houses had been made at request of Peter Vok of Rosenberg in April 1610. Municipal, guest and townsmen's houses offered accommodation for 121 people as well as the abilities to build the same number of tables for them and to stable 704 horses, 333 of them inner town and 371 of them in the suburbs. The object of the thesis is analysis of the register. The main aim of analysis is the reconstruction of spatial arrangement of the lodging capacity into the oldest appropriate map. The location of houses of individual lodging provider was found out from the records on domestic markets which were registered in municipal land registers from the beginning of 16th century until the mid of 17th century. The amount of the lodging facilities of the lodging providers according to their houses was expressed by cartogram used in five maps. This thesis focuses on the factors which had been influencing the lodging capacity in Soběslav at the turn of 16th and 17th century.

Obsah

I. Úvod	1
I. 1. Dějiny Soběslavi v předbělohorské době	5
I. 2. Soběslav jako tranzitní město posledních Rožmberků	15
II. Ubytovací možnosti soběslavských měšťanů roku 1610	22
III. Topografie soběslavských domů a jejich ubytovací možnosti.....	45
IV. Závěr.....	52
V. Seznam pramenů a literatury.....	58

I. ÚVOD

Historiografie týkající se města Soběslavi stojí na několika základních pilířích. V první řadě na bohatém archivním fondu města uloženém ve Státním okresním archivu v Táboře, který je navíc hluboko do 18. století veden převážně v češtině. Jeho archivní materiál nejvíce využívali historikové, jejichž práce jsou dodnes základem poznání soběslavských dějin. Jde o Josefa Lintnera, Jana Lintnera a Romana Cikharta.

Na prvním místě je třeba zmínit pisatele různých pamětí a rukopisů. Jde o Řehoře Smrčku ze Sabinova, na nějž navázal Václav František Ignides Vobratánský a Jan Libra mladší. Neúplnou edici jejich děl vydali počátkem 20. století Ferdinand Menčík a Karel Lustig v Musejním sborníku.¹

Výše zmíněné rukopisy znali a čerpali z nich autoři soběslavských pamětních knih, které se nacházejí, či jen výpisky z nich, v různých archivech. Rozsáhlé výpisky pořídil Antonín Lekeš.² Jejich první část se nachází v Rakouské národní knihovně ve Vídni.³ Druhá, nejrozsáhlejší, část je uložena v Praze v Knihovně Národního muzea.⁴ Třetí část je k dispozici ve fondu Archiv města Soběslavi ve Státním okresním archivu v Táboře. Antonín Lekeš žil v 18. století a svou práci dovedl do roku 1782.⁵

V 19. století na Antonína Lekše navázal ve své kronice soběslavský soukeník František Šifaur. Ten čerpal z prací předešlých autorů a ve své bohatě ilustrované kronice se zabýval stavbou a fundací soběslavských církevních staveb, městskými právy a privilegii, živelnými pohromami a kriminálními delikty.⁶ Dalšími dvěma autory soběslavských pamětí byli členové Vlasteneckého kroužku v Soběslavi Josef Hoffmann a Martin Tetík.⁷

S proudem pozitivistického zájmu o dějiny začali v pramenech týkajících se města Soběslavi bádát mnozí historikové. Nejvýznamnějšími z nich byli Josef Lintner, Jan Lintner a Roman Cikhart. První jmenovaný byl soběslavským rodákem, který strávil většinu života na Kolínsku, kde působil jako učitel. Soběslavskými dějinami se zabýval pouze o prázdninách,

---

¹ Karel LUSTIG, Z pamětní knihy města Soběslavě, Musejní sborník 6, 1903, s. 55-65; Ferdinand MENČÍK, Řehoře Smrčky Letopisy města Soběslavě, Musejní sborník 4, 1901, s. 21-71; k pamětem Řehoře Smrčky ze Sabinova blíže Lenka NOVOTNÁ, Poznamenání někderých pamětí od léta Páně 1587. Paměti soběslavského primasa Řehoře Smrčky ze Sabinova (1587-1605), České Budějovice 2008 (Diplomová práce).

² Blíže Marta HRADILOVÁ, Narativní prameny k dějinám města Soběslavi, Táborský archiv 11, 2002, s. 191-203.

³ Österreichische Nationalbibliothek Wien, Series nova 4035; tyto výpisky knihovně věnoval Ferdinand Menčík poté, co dokončil psaní jeho edice, která vyšla v Musejním sborníku. Zmíněné výpisky byly jeho hlavním pramenem.

⁴ Knihovna Národního muzea Praha, sign. V D 31.

⁵ Státní okresní archiv Tábor (dále jen SOKA), Sběrka rukopisů, č. 265; v tomto rukopisu se Soběslavi týkají pouze fundace k místním kostelům. Zbytek se týká třicetileté války v pražských městech.

⁶ M. HRADILOVÁ, Narativní prameny, s. 198; Státní okresní archiv Tábor, Sběrka rukopisů, č. 212.

⁷ Knihovna Národního muzea Praha, sign. XIV A 15; tyto paměti jsou rovněž bohatě ilustrované; TAMTÉŽ, sign. XVIII A 28; M. HRADILOVÁ, Narativní prameny, s. 198.

přesto pro ně vykonal nedocenitelnou službu. Jeho nejvýznamnějším počinem je bezesporu péče o městský archiv. Ten nejen uspořádal, ale rovněž se zasloužil o jeho přesun z městské radnice do důstojnějších prostorů soběslavské muzejní budovy.⁸ Kromě toho publikoval řadu odborných článků zabývajících se dějinami Soběslavi ve středověku a raném novověku. Zaměřil se na místní církevní dějiny, když pozitivisticky zpracoval historii zdejších kostelů, duchovní správu a reformaci.⁹ Ty doplnil publikacemi o soběslavských dějinách v kontextu třicetileté války.¹⁰ Nemohl opomenout rožmberské gymnázium a osobu Petra Voka z Rožmberka.¹¹ Protože měl přístup k městským archiváliím, začal pořizovat výpisky z gruntovních knih k sepsání historie některých domů¹² či rodin.¹³ Pro tuto práci byla nejprínosnější jeho studie Měšťanstvo v Soběslavi za doby jagellonské. Zde Josef Lintner rekonstruoval domovní držbu v Soběslavi za králů Vladislava II. a Ludvíka Jagellonského na přelomu 15. a 16. století.¹⁴ Základním pramenem mu byla dobová městská kniha se seznamem domů a jejich držitelů, jež byla sice neúplná, avšak úplnější než všechny pozdější, zejména ty z konce 16. století.

Výpisky z gruntovních knih Josefa Lintnera pomohly dalšímu významnému soběslavskému historikovi Janu Lintnerovi k sestavení historie některých soběslavských domů. Podařilo se mu vypracovat soupis všech známých majitelů domů severní a východní části náměstí až do 19. století.¹⁵ Důvody, proč práci nedokončil a nezpracoval všechny městské domy, nikdy nevedl. Na dějiny jednotlivých domů navázal i genealogickým

---

⁸ Jan LINTNER, Vzpomínka na ředitele Josefa Lintnera, *Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí* 7, 1934, s. 73-74.

⁹ Josef LINTNER, Duchovní správa v Soběslavi za faráře Prokopa Cetorazského 1612-1618, *Sborník historického kroužku* 8, 1899, s. 25-30; TÝŽ, Církev a její dílo v Soběslavi, in: LUSTIG, K. Z paměti soběslavských. 23. publikace Muzea soběslavského, Soběslav 1924, s. 1-21; TÝŽ, Obraz církevních dějin, in: Karel LUSTIG, Výstava v Soběslavi. Z místních dějin, Soběslav 1898, s. 155-175; TÝŽ, Kostel svatého Víta v Soběslavi, *Musejní sborník* 6, 1903, s. 1-13; TÝŽ, Reformace v Soběslavi, *Věstník jihočeských muzeí* 10, 1910, s. 65-69; TÝŽ, Čáry a kouzla u nás, *Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí* 1, 1910, s. 1-3, 20.

¹⁰ TÝŽ, Příspěvek k dějinám města Soběslavě z let 1600-1626, *Sborník historického kroužku* 5, 1896, s. 97-108; TÝŽ, Památný rok 1620, *Sborník Historického kroužku* 10, 1901, s. 109-113; TÝŽ, Po Bitvě na Bílé hoře, *Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí* 3, 1907, s. 1-2, 17-18, 33-34, 49-50, 65-66, 82-83, 97-98, 113-114, 124-130, 145-149; 4, 1908, s. 2-3, 21-22, 35-36, 63-64, 80-81, 93-95, 122-123, 138-139.

¹¹ TÝŽ, Škola rožmberská v Soběslavi, *Sborník historického kroužku* 8, 1899, s. 77-84; TÝŽ, Petr Vok z Rožmberka, *Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí*, 1905.

¹² Josef LINTNER, Lázeň v Soběslavi, *Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí* 7, 1909, s. 98-99; 8, 1909, s. 113-114.

¹³ TÝŽ, U Truhličků, *Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí*, 1909, s. 19-20; TÝŽ, U Kopeckých, *Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí*, 1909, s. 84-85.

¹⁴ TÝŽ, Měšťanstvo v Soběslavi za doby Jagellonské, *Musejní sborník* 8, 1900, s. 71-83; 4, 1901, s. 9-20.

¹⁵ Josef LINTNER – Jan LINTNER, *Dějiny soběslavských domů*, *Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí* 24, 1933, s. 2-5, 17-19, 29-31, 41-44, 53-56, 65-67, 71-72, 101-103, 113-114; 25, 1934, s. 1-2, 13-38, 61-62, 85-86, 97-98; TITÍŽ, Zaniklá historie: dějiny domů, které stávaly na severní straně soběslavského náměstí, zpracované Josefem a Janem Lintnerovými, *Hláška* 5, 1994, s. 11.

výzkumem historie rodů žijících ve městě.¹⁶ Zajímala jej rovněž řemesla a každodenní život soběslavských měšťanů.¹⁷ Přispěl také pracemi týkajícími se všeobecných a církevních dějin Soběslavi.¹⁸ Nejvýznamnějším a nejzáslužnějším činem Jana Lintnera však byla jeho práce s městskými archiváliemi. Pokračoval totiž v odkazu Josefa Lintnera a vypracoval průvodce po fondech a sbírkách soběslavského archivu. Tento inventář byl ve své době učebnicovým příkladem tohoto druhu publikace. V jeho úvodu Jan Lintner jako pracovník okresního archivu shrnul dějiny města s důrazem na městskou správu. V příloze neopomenul připojit osobní seznamy radních, písařů a dalších osob z městské správy.¹⁹ Poslední tři desítky let svého života již Jan Lintner, žádnou studii týkající se města Soběslavi nevypracoval. Zůstal však stále vědecky činný a svou energii věnoval záslužné práci ve Státním okresním archivu v Táboře a psaní jiných regionálně vlastivědných článků.²⁰

Třetím významným historikem zabývajícím se dějinami Soběslavi byl Roman Cikhart. Tento rodák z Borotína vystudoval učitelský ústav v Soběslavi a seznámil se zde se správcem soběslavského muzea Karlem Lustigem, který vydával časopis *Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí*.²¹ Zde publikoval většinu svých článků týkajících se dějin Soběslavi, ač jako pedagog v tomto městě nikdy nepůsobil. Nevěnoval se však pouze dějinám Soběslavi. Psal řadu regionálně vlastivědných článků v celém Tábořsku. Co se Soběslavi týče, rodopisné studie Jana Lintnera doplnil a navázal na ně také pracemi o rodinách z okolních vesnic.²²

---

¹⁶ Jan LINTNER, Z historie soběslavských rodin, *Časopis Rodopisné společnosti československé* 3, 1931, s. 17-21, 84-86.

¹⁷ TÝŽ, Jak se páni radní města Soběslavě r. 1693 s mistry počestného řemesla nepohodli, *Jihočeský sborník historický* 2, 1929, s. 63-64; TÝŽ, Něco o soběslavských řeznících, *Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí* 24, 1933, s. 8-10; TÝŽ, Dějiny vaření piva v Soběslavi, *Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí* 24, 1933, s. 14-16, 40-41; 25, 1934, s. 77, 98-100; TÝŽ, Popraviště, *Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí* 24, 1933, s. 22-23; TÝŽ, Něco o soběslavských studentech, *Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí* 25, 1934, s. 116-117.

¹⁸ TÝŽ, Petr Maxant a jeho doba, *Staré i nové zvěsti ze Soběslavi a okolí* 24, 1933, s. 56-58, 67-69, 82-85, 103-104; 25, 1934, s. 4-5, 55-56, 86-87; TÝŽ, Komisionální protokol katolické reformace v Soběslavi, *Jihočeský sborník historický* 8, 1935, s. 91; TÝŽ, Hřbitovní kostel sv. Marka v Soběslavi, *Soběslav* 1936.

¹⁹ TÝŽ, *Archiv města Soběslavi 1371-1945* (1950), Tábor 1966; TÝŽ, Vývoj městského zřízení v Soběslavi, *Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí* 25, 1934, s. 58-60, 89-91, 106-107, 114-116; TÝŽ, Z historie městského archivu a něco o městské pečeti, *Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí* 24, *Soběslav* 1933; Jan LINTNER – František SALÁK, *Okresní archiv v Soběslavi. Průvodce po fondech a sbírkách*, *Soběslav* 1958.

²⁰ František CRKOVSKÝ, *Archivář Jan Lintner* (16. 5. 1909 – 29. 9. 1977), *Výběr z prací členů historického klubu při jihočeském muzeu v Českých Budějovicích* 15, 1978, s. 41.

²¹ K osobě Karla LUSTIGA blíže Jan LINTNER, *Ředitel Karel Lustig*, *Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí* 5, 1934, s. 49-51.

²² Roman CIKHART, K rodopisu Soběslavska, *Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí* 4, 1908, s. 115-116; TÝŽ, Nejstarší rody na Soběslavsku, *Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí* 6, 1910, s. 4; TÝŽ, Šlechtické a erbovní rodiny z Tábořska, *Jihočeský sborník historický* 5, 1932, s. 61-68, 104-110, 131-149; TÝŽ, Rodina Špačkova, *Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí* 24, 1933, s. 44-45; TÝŽ, Historický místopis Soběslavska, *Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí* 7, 1906, s. 139-140, 150-152; 8, 1906, s. 53, 69-71, 99-100, 116-117; TÝŽ, *Doplňky k „Historickému místopisu Soběslavska“*, *Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí* 9, 1907, s. 149-150; TÝŽ, Trh o „újezd nedvědický“ roku 1594, *Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí* 8, 1908, s. 103-104; TÝŽ, Znaky

V práci Josefa Lintnera týkající se náboženských dějin pokračoval zase studii o reformaci a duchovní správě města.²³ Stranou jeho zájmu nezůstaly ani všeobecné dějiny Soběslavi.²⁴

Práce výše zmíněných historiků dodnes tvoří základ poznání historických reálií města Soběslavi. Nelze však opomenout činnost jejich současníků, kteří však přispěli spíše jednotlivinami,²⁵ ač v téže době vznikly dvě stručně faktograficky pojaté monografie nesoucí shodný název Soběslav, v nichž byly stručně popsány základní události vývoje města od nejstarších dob do počátku 20. století.²⁶ Po skončení tvůrčí činnosti výše zmíněné trojice nastal, až na několik výjimek,²⁷ v zájmu o soběslavské dějiny na dlouhou dobu útlum. Ten byl obnoven až po roce 1989. Tehdy vznikla další monografie k dějinám města pod vedením Václava Boušky. Jeho práce však neobsahovala modernější historiografické přístupy a byla psána ve stejném duchu jako díla předchozí.²⁸ Nejnovějšími monografiemi zaměřenými na dějiny Soběslavi jsou popularizující Pohledy soběslavské Petra Lintnera, které sice neobsahují mnoho nových informací, avšak s bohatým obrazovým doprovodem sumarizují výsledky bádání jeho předchůdců.²⁹

Novodobé historiografické přístupy se projevily zejména v pracích Rudolfa Tecla. Tento regionální historik, archivář a ředitel Státního okresního archivu v Táboře byl plodným autorem studií týkajících se dějin Táborska. Soběslavské dějiny zpracovával především pozdně středověké.³⁰ Těch raně novověkých se týkala studie Václava Bůžka, ve které

---

rodů na Soběslavsku, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 10, 1909, s. 145-147; TÝŽ, Okolí Soběslavě v dávných dobách; TÝŽ, Smrčkovský dům v Soběslavi, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 3, 1907, s. 4-5; TÝŽ, Rod Makovských z Makové, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 3, 1907, s. 18-19.

²³ TÝŽ, Duchovní správa v Soběslavi, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 2, 1909, s. 17-18, 33-34, 51-52, 68-69; TÝŽ, Reformace v Soběslavi, Věstník jihočeských museí 2, 1911; TÝŽ, Duchovenstvo soběslavské v 17. století, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 4, 1908, s. 8-10.

²⁴ TÝŽ, Soběslav za válek husitských, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 4, 1908, s. 1-2; TÝŽ, Město Soběslav, Soběslav 1907; TÝŽ, Minulost města Soběslavi, in: Eugen NEUMANN, Na rozloučenou s učitelským ústavem v Soběslavi 1870-1948, Tábor 1948, s. 53-56; TÝŽ, Soběslav v době rožmberské, Kraj kalicha 1938, s. 28-30.

²⁵ K. LUSTIG, Z pamětní knihy; J. V. ROZUM, Řád cechu tkalcovského v Soběslavi, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 9 a 10, 1911, s. 104-106 a 113-114; Antonín JUNGSMANN, Zemětřesení a ohně v Soběslavi, Staré i nové zvěsti ze Soběslavi a okolí 3, 1933, s. 34-35; František TEPLÝ, Berní přiznání na Bechyňsku r. 1638, Věstník jihočeských museí 5, 1913, s. 33-34; 6, 1913, s. 41-43; Josef KUBŮ, Některé zápisy o Soběslavi ze 16. století, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 23, 1932, s. 68-70; Karel THIR, Soběslavské věci v městském archivu Táborském, Věstník jihočeských museí 1, 1910, s. 1-2.

²⁶ Karel LUSTIG, Soběslav, Soběslav 1917; Josef BĚLOHLAV, Soběslav, Praha 1910.

²⁷ František CRKOVSKÝ, Rožmberský urbář jako pramen o stáří obcí a měst na Táborsku, Výběr z prací členů historického klubu při jihočeském muzeu v Českých Budějovicích 17, 1980, s. 1-7.

²⁸ Václav BOUŠKA a kol., 600 let města Soběslavi, 1390 – 1990, Soběslav 1990.

²⁹ Petr LINTNER, Pohledy soběslavské I-III, Soběslav 2008 – 2013.

³⁰ Rudolf TECL, Něco o soběslavské městské pečetě a o panu Jarohněvovi z Úsuší, Výběr 29, s. 173-175; TÝŽ, Tři pramenné střípky k osobě Petra Maksanta, Výběr z prací členů historického klubu při jihočeském muzeu v Českých Budějovicích 29, 1992, s. 103-106; TÝŽ, Ceny v době Petra Maksanta, Výběr z prací členů historického klubu při jihočeském muzeu v Českých Budějovicích 28, 1991, s. 327-331; TÝŽ, Poznámky k historii soběslavského, tábořského a mladovožického pranýře, Výběr z prací členů historického klubu při jihočeském

rekonstruoval domácnost soběslavského primátora Řehoře staršího Smrčky.³¹ Bohatý soběslavský archiv využívali rovněž studenti při psaní svých kvalifikačních prací.³² Z tohoto souhrnu je patrné, že jeho možnosti v posledních desetiletích nejsou adekvátně využívány.

I. 1. Dějiny Soběslavi v předbělohorské době

Na tomto místě je třeba prostřednictvím výše uvedených prací stručně shrnout historii města do třicetileté války. Soběslav existovala již roku 1263, kdy byla součástí příběnického panství patřícího Rožmberkům.³³ Už v té době toto sídlo plnilo městské funkce především tím, že zde nepřevládalo zemědělství, ale obchod a řemesla. Městem Soběslav oficiálně prohlásil až 18. září 1390 Jindřich z Rožmberka. Soběslavští měšťané za toto privilegium zaplatili 96 kop grošů pražských.³⁴ Ve dvacátých a třicátých letech 15. století během husitských válek bylo město jako majetek katolického šlechtice Oldřicha II. z Rožmberka několikrát vypáleno nekatolickými vojsky z nově založeného Hradiště Hory Tábor.³⁵ Po těchto nešťastných událostech bylo zapotřebí obnovit hospodářskou prosperitu města. Za tímto účelem získal Oldřich II. z Rožmberka u krále Ladislava Pohrobka roku 1454 právo na výroční trh, který se měl konat osm dní před a osm dní po Povýšení svatého kříže.³⁶ Ze stejného důvodu byly v roce 1456 založeny městské knihy. Ty měly evidovat změny v držbách domů ve městě

---

muzeu v Českých Budějovicích 30, 1993, s. 172-174; TÝŽ, Soběslavské útrpné vyznání z roku 1465, Výběr. Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech 37, 2000, s. 312-316; TÝŽ, Soběslavské zvonění proti bouři v 15. století, Výběr. Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech 42, 2005, s. 220-221; TÝŽ, Soběslavský Žižka, Výběr. Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech 31, 1994, s. 175-177; TÝŽ, Soběslavští milovníci knih v druhé polovině 15. století, Výběr. Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech 45, 2005, s. 199-201; TÝŽ, Útrapy soběslavských při cestě na pražský jarmark roku 1465, Výběr z prací členů historického klubu při jihočeském muzeu v Českých Budějovicích 30, 1993, s. 103-105; TÝŽ, Dodatek k problematice existence středověkých městských knih v Soběslavi, Výběr z prací členů historického klubu při jihočeském muzeu v Českých Budějovicích 29, 1992, s. 56; TÝŽ, Soběslavské středověké leprosárium, Výběr z prací členů historického klubu při jihočeském muzeu v Českých Budějovicích 30, 1993, s. 129-130; TÝŽ, Soběslav v díle Kašpara Petra Světeckého, Výběr. Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech 34, 1997, s. 321-323; TÝŽ, Dodatek k soběslavským kšaftům, Jihočeský sborník historický 66-67, 1997-1998, s. 99-100.

³¹ Václav BŮŽEK, Renesanční domácnost soběslavského primátora Řehoře Smrčky ze Sabinova, Tábořský archiv 3, 1991, s. 34-51.

³² P. ZEMAN, Rožmberské gymnázium; Michaela ZRONKOVÁ, Paměť o městě, (Soběslav v měšťanských pamětech 1632-1752), České Budějovice 2007 (Diplomová práce); Hana ŘÍHOVÁ, Testamentární praxe soběslavských měšťanů v letech 1525-1600, Praha 2008 (Rigorózní práce); L. NOVOTNÁ, Paměti; Ondřej HUDEČEK, Povodně v Soběslavi v letech 1729 až 1740, Praha 2012 (Diplomová práce); Michaela ZRONKOVÁ, Paměť o městě (Soběslav v měšťanských pamětech 1632-1752); České Budějovice 2007 (Diplomová práce); Petr PETKOV, Financování protitureckého tažení roku 1566 z berní královských měst a poddanské Soběslavi, České Budějovice 2016, s. 58 (Bakalářská práce); Stanislav LINHART, Cech soukeníků a tkalců v Soběslavi, Tábor 2009 (Bakalářská práce).

³³ Jan LINTNER, Pět set padesát let města Soběslavě, Soběslav 1941, s. 11.

³⁴ SOKA Tábor, AM Soběslavi, inv. č. 1, sign. I A 1/1, kart. 1; J. LINTNER, Pět set padesát let města, s. 13-14.

³⁵ J. LINTNER, Církev a její dílo v Soběslavi, s. 5; blíže R. CIKHART, Soběslav za válek husitských, s. 1-2.

³⁶ SOKA Tábor, AM Soběslavi, inv. č. 2, sign. I A 1/2, kart. 1.

a vnést pořádek do majetkového vlastnictví měšťanů, které bylo po dlouhých válkách velmi nepřehledné.³⁷

Nedlouho poté se však v Soběslavi změnila vrchnost. Jan z Rožmberka se totiž ve sporu s Jednotou zelenohorskou přidal na stranu Jiřího z Poděbrad, což po vojenské prohře roku 1467 vedlo k postoupení města v rámci choustnického panství Zdeňkovi ze Šternberka. Ten město využíval pro své válečné potřeby. Nechal Soběslavské vydržovat uherské žoldnéře, za což byli placeni nekvalitními uherskými mincemi. Zpět pod rožmberskou správu město připadlo až roku 1481, kdy jej vykoupil Vok z Rožmberka.³⁸ Následující více než století bývá označováno jako zlatý věk Soběslavi. Město bylo postupně rekonstruováno a přibýly zde nové objekty jako například kostelní věž, jež je dodnes dominantou města.³⁹ Místní prosperitu dokazuje i nákup nových zádušních vesnic Lhoty na Lejčích (1480), Radimova (1496) a poloviny vsi Záhoří (1514) a právo na pořádání dalších dvou trhů udělené roku 1523 králem Ludvíkem Jagellonským.⁴⁰ Všechna tato práva a výsady zůstala Soběslavským, oproti jiným městům v Čechách, i po porážce stavovského povstání v letech 1546 - 1547, což rok poté oficiálně potvrdil Ferdinand I.⁴¹ Obchodní význam města podtrhl Vilém z Rožmberka v roce 1555, kdy k Soběslavi přičlenil tržní oblast, z níž měly veškeré výrobky směřovat k prodeji pouze do Soběslavi.⁴² Takto privilegovaní měšťané své výsady chtěli dávat na odív i ostatním, a proto žádali právo pečeti červeným voskem. To jim rovněž roku 1555 udělil Ferdinand I., ovšem na přímělu Viléma z Rožmberka.⁴³ Velkou přízeň městu věnoval i Petr Vok, jemuž město a jiná panství postoupil „na jeho výživu a vychování“ jeho bratr Vilém z Rožmberka.⁴⁴ Soběslavi byla novým pánem znovu potvrzena dosavadní privilegia a roku 1594 k nim byla přidána nová. Od té doby nemohli být Soběslavští nuceni odvádět nové dávky, mohli vařit

---

³⁷ J. LINTNER – F. SALÁK, Okresní archiv, s. 18; první zápis do nich byl učiněn až v roce 1469.

³⁸ J. LINTNER, Pět set padesát let města, s. 22-24 .

³⁹ R. CIKHART, Minulost města, s. 54.; o soběslavské věži blíže Josef LINTNER, Vysoká věž soběslavská, Musejní sborník 4, 1901, s. 1-8; o soběslavském kostelu blíže J. LINTNER, Kostel svatého Víta.

⁴⁰ R. Cikhart, Minulost města, s. 54.

⁴¹ SOKA Tábor, AM Soběslav, inv. č. 4, sign. I A 1/4, kart. 1; měšťanům byla potvrzena jejich práva s výjimkou odvolacího soudu. Soběslavští se teď při nespokojenosti s verdiktem českobudějovických konšelů neodvolávali před rožmberskou vrchnost, ale do Prahy.

⁴² J. LINTNER – F. SALÁK, Okresní archiv, s. 18; do nově vymezené tržní oblasti spadaly tyto vesnice: Bečice, Bezděčín, Čenkov, Čeraz, Debrník, Dlouhá Lhota, Dobřejovice, Doubice, Dudov, Hlavatce, Chusnice, Košice, Libějnice, Lhota od Želče, Malšice, Maršov, Mlýny, Mokrý, Nedvědice, Obora, Planá, Předboř, Přídolí, Radimovice, Roudná, Skalice, Strkov, Třebětice, Třebíště, Turovec, Vesce, Vlastiboř, Všechlapy, Zaluží, Zhoř, Želeč.

⁴³ SOKA Tábor, AM Soběslav, inv. č. 5, sign. I A 1/5, kart. 1; J. LINTNER, Z historie městského, s. 33; R. TECL, Něco o soběslavské městské pečeti, s. 173-175.

⁴⁴ J. KUBŮ, Některé zápisy, s. 68-70; J. LINTNER, Pět set padesát let města, s. 29; Soběslav byla Petru Vokovi přidělena v rámci choustnického panství spolu s panstvími vimperským a želečským.

bílá a ječná piva, svobodně řídit své statky, vozit do města víno a již zde nemuseli „trpěti židů“.⁴⁵

Když se poslední Rožmberkové začali potýkat s finančními problémy, byli nuceni rozprodávat některé majetky z choustnického panství. Soběslavi tak začalo hrozit obklopení cizopanskými statky. Obec proto roku 1594 prozíravě požádala Petra Voka o prodej některých vesnic kolem města. Vladař prosbě vyhověl a městu za 10 000 kop grošů českých prodal 12 vsí, 3 mlýny spolu s okolní řekou, potoky, rybníky a lesy.⁴⁶

Přelom 16. a 17. století byl pro Soběslav mimořádně prospěšným obdobím i přesto, že město zasáhly dvě živelné katastrofy. První z nich bylo zemětřesení v roce 1590. To sice ve městě nezpůsobilo vážné materiální škody, avšak místní obyvatelé jím byli velice zděšení. To neplatilo o osm let později. Dne 9. června 1598 totiž město zasáhl velký požár, který schvátíl Táborskou bránu spolu se 43 domy ve městě a 24 domy na předměstí.⁴⁷ I když Petr Vok ohněm postiženým měšťanům na jejich prosbu daroval 1 000 kop grošů míšeňských, předešlými koupěmi zadlužené město se nyní dostalo do finančních obtíží. Ty však byly díky obětavosti měšťanů a finanční pomoci okolních šlechticů brzy překonány.⁴⁸

Poslední rožmberský vladař si Soběslavi natolik vážil, že zde založil slavnou rožmberskou školu, která měla představovat nekatolickou protiváhu jezuitské koleji v Praze. Její chod měl být zajišťován ročním důchodem 4 000 kop grošů míšeňských z novohradského panství. Začátku stavebních prací roku 1613 se Petr Vok již nedočkal. Zemřel o dva roky dříve a Soběslav se tak stala majetkem pánů ze Švamberka. Do bitvy na Bílé hoře obec naposledy rozšířila svůj majetek roku 1613 koupí Zvěrotic spolu s několika pozemky a objekty.⁴⁹ Zmíněnou bitvou a následnou válkou skončilo období více než stoleté prosperity města. Neustálé průtahy vojsk a další válečné útrapy na město těžce doléhaly.⁵⁰ Obnova města trvala celá desetiletí, ale to již za schwarzenberského panství.

Náboženská situace byla v Soběslavi stejně jako v celé Evropě komplikovaná a vždy závisela na náboženské víře vyznávané vrchností. První nucená změna přišla na konci husitských válek, když roku 1437 zemřel Zikmund Lucemburský. Jeho tradiční spojenec

⁴⁵ R. Cikhart, *Minulost města*, s. 54.

⁴⁶ J. LINTNER, *Pět set padesát let města*, s. 30; takto prozíravě uvažovali měšťané Řehoř Smrčka a Šebestián Roubík. Jednalo se o vsi: Klenovice, Čeraz, Vesce, Debrník, Mokrá, Skalice, Řípec, Nedvědice, Zaluží, Vlastiboř, část Roudné a pustou ves Svákov. Dále Panský mlýn, mlýn pod Skalici a Svákovský mlýn. Nedlouho poté Soběslavští přikoupili ještě Rybovu Lhotu.

⁴⁷ A. JUNGSMANN, *Zemětřesení a ohně*, s. 34-35; oheň zasáhl severní část města. Pocházel z Mírkovského domu tehdejšího purkmistra Jindřicha Mírky a do okolí byl rozšířen silným větrem. Po chvíli se lidé vzdali naděje na jeho uhašení, aby si zachránili život.

⁴⁸ J. LINTNER, *Pět set padesát let města*, s. 31.

⁴⁹ TAMTÉŽ, s. 32.

⁵⁰ Blíže J. LINTNER, *Po Bitvě na Bílé hoře*.

Oldřich II. z Rožmberka ztratil svou oporu a byl nucen uzavřít příměří s husitskými vojsky. Jednou z podmínek tohoto smíru bylo přijetí čtyř artikulů pražských, na jejichž základech byla v Soběslavi povolena víra podobojí.⁵¹ Vyznání soběslavských měšťanů však zůstalo v drtivé většině katolické, čemuž napomohla i vidina škod napáchaných ve městě vojáky, kteří se hlásili k víře podobojí.⁵²

V 16. století se do Soběslavi dostaly i další konfese. Do města si kromě kališníků našli cestu i čeští bratři či mikulášenci. Velkou oporou jim byl Petr Vok z Rožmberka, který rovněž odpadl od tradiční rodové víry. Za jeho vlády již tak počty protestantů kvantitativně narůstaly, s čímž ruku v ruce přicházely problémy. Faráři měli různé konflikty s jinověrnými měšťany a naopak. Nejednou se proto stalo, že byl farář z města vypuzen.⁵³

Osobnost faráře měla pro celkovou náboženskou situaci ve městě veliký význam. Proto Petr Vok po smrti svého bratra dosazoval na rožmberských panstvích katolické kněze.⁵⁴ V Soběslavi však za přičinění arcibiskupa Zbyňka Berky z Dubé působili katoličtí kněží až do roku 1610. Tehdy přijal Petr Vok na soběslavskou faru evangelického kněze Adama Procházku (zvaného Špacíra), který byl po neshodách s konzistoří nucen odejít z kostela u svatého Havla v Praze. V Soběslavi se začaly vykonávat evangelické bohoslužby, podle České konfese, která však nikdy nevešla v platnost. Místní katolíci si však svou víru a katolické obřady vzít nenechali. Na bohoslužby začali docházet do sousedního Dráchova ke katolickému faráři.⁵⁵ Soběslavští čeští bratři takové možnosti neměli. Silnou podporu jim však poskytoval primátor Řehoř Smrčka ze Sabinova, který tak činil po vzoru Petra Voka. Soběslavským bratrům k bohoslužbám poskytoval svůj dům, kde se scházeli každou neděli a čas od času sem za nimi přicházeli kazatelé z okolí.⁵⁶ Po dvou letech Adam Špacír po dalších rozepřích, tentokrát s místním konšelstvem, odešel na faru do Řípce. Nahradil jej roku 1612 Prokop z Cetoraze. Ten ve funkci vydržel až do roku 1622, jelikož zůstal věrný své nekatolické víře a na základě císařského patentu z předešlého roku se vzdal své funkce a opustil město.⁵⁷ V Soběslavi tak stejně jako ve zbytku země zavládla rekatolizace.⁵⁸ Za tímto účelem dosadil pražský arcibiskup do města katolického faráře Jana Wrablicia, jehož roku 1626 nahradil farář Jakub Voráček. Za jeho úřadu již byla Soběslav plně rekatolizována,

---

⁵¹ R. CIKHART, *Minulost města*, s. 54.

⁵² Josef LINTNER, *Církev a její dílo v Soběslavi*, s. 1.

⁵³ R. CIKHART, *Duchovní správa*, s. 51.

⁵⁴ J. LINTNER, *Reformace v Soběslavi*, s. 65.

⁵⁵ J. LINTNER, *Kostel svatého Víta*, s. 10.

⁵⁶ J. LINTNER, *Reformace v Soběslavi*, s. 66.

⁵⁷ R. CIKHART, *Duchovenstvo soběslavské v 17. století; k osobě faráře Josefa Cetorazského* blíže J. LINTNER, *Duchovní správa*.

⁵⁸ Blíže J. LINTNER, *Po bitvě na Bílé hoře*.

k čemuž přispěli i dva jezuité z jindřichohradecké koleje Adam Kravařský a Jan Kantali.⁵⁹ O své úspěšné jezuitské misii vyhotovili roku 1626 latinský protokol.⁶⁰

Kostely, ve kterých se odehrávaly bohoslužby, se všechny dochovaly až do dnešních dnů. Děkanský kostel svatého Petra a Pavla pochází z roku 1493, kdy byl vystavěn na místě staršího kostela. K jeho severní straně je od roku 1487 přistavěna osmdesát metrů vysoká věž. I ta byla vybudována na místě starší věže, která však byla za husitských válek stržena. Cibulovitá bání na vrcholku věže pochází z roku 1750. Věžní zvon se jmenuje Petr Pavel a byl ulit roku 1491. Hodinovým strojem je věž opatřena od roku 1676. Ke kostelu kromě věže přiléhá z pravé strany ještě barokní kaple svatého Jana Nepomuckého z roku 1727 a z levé strany gotická kaple svatého Jana Křtitele, nyní Panny Marie Lurdské. V okolí kostela se rozkládal hřbitov. Ten byl však roku 1838 zrušen.⁶¹

Druhým kostelem ve městě je špitální kostel svatého Víta. K jeho výstavbě došlo v letech 1374-1390 při městském špitále z iniciativy Oldřicha z Rožmberka. V 15. století se úloha budovy změnila a kostel sloužil jako seník. O století později zpustl úplně. Počátkem 18. století budova vyhořela a roku 1785 byla přeměněna k obytným účelům. Koncem 19. století se z iniciativy Jana Valeriána Jirsíka začaly objevovat snahy o obnovu kostela. Ty vyústily roku 1901 v založení spolku na obnovu kostela, která svého cíle dosáhla v letech 1936-1937, kdy kostel začal opět sloužit svému původnímu účelu.⁶²

Třetím kostelem v Soběslavi je hřbitovní kostel svatého Marka. Jeho přesné datum založení není známo, jisté však je, že nebyl postaven před rokem 1650. Dříve než kostel se zde nacházel hřbitov. Ten zde byl zřízen roku 1570, kdy Soběslav zasáhla morová rána a hřbitov u kostela svatého Petra a Pavla nebyl vyhovující. Při novém hřbitově si soběslavští obyvatelé žádali i kostel a skládali na něj sbírky. Jejich přání bylo tedy realizováno o půl století později.⁶³

Rostoucí význam Soběslavi mohl být v 17. století ještě umocněn nebýt třicetileté války a jejího dopadu na střední Evropu. V té době se Soběslav mohla stát centrem vzdělanosti, díky již zmíněné přítomnosti rožmberského gymnázia vybudovaného z odkazu Petra Voka, jehož provoz po roce 1620 nebyl v souladu se zemskými náboženskými a politickými pořádky.⁶⁴ Vzdělanost v Soběslavi však měla hlubší kořeny. Ve městě

---

⁵⁹ J. LINTNER, Pět set padesát let, s. 50.

⁶⁰ Jeho český překlad vypracoval J. LINTNER, Komisionální protokol.

⁶¹ J. LINTNER, Obraz církevních dějin, s. 157.

⁶² TÝŽ, Kostel svatého Víta v Soběslavi, Musejní sborník 6, 1903, s. 1-13; Jan LINTNER, Pět set padesát let, s. 54.

⁶³ J. LINTNER, Hřbitovní kostel, s. 8.

⁶⁴ Ke školství v jižních Čechách na přelomu 16. a 17. století blíže Václav BŮŽEK a kol., Světy posledních Rožmberků, Praha 2011, s. 392-405; Miroslav NOVOTNÝ, Školství v jižních Čechách v době posledních

existovala latinská škola, jejíž datum založení není známo, avšak první písemná zmínka o ní je datována k roku 1359.⁶⁵ V širokém okolí to byla nejstarší škola tohoto typu. Školní budova tehdy stála západně od kostela svatého Petra a Pavla mezi hřbitovní zdí a městským potokem.⁶⁶ O kvalitě této instituce svědčí i kariéra jejích mnohých absolventů, z nichž se někteří stali mistry a dosáhli vysokých hodností na pražské univerzitě. I z toho důvodu byla škola místními měšťany bohatě podporována a jako správci zde působily velké osobnosti jako například učitel Petra Voka Jan Makovský zvaný Aquarius. Latinská škola však někdy v 16. století z neznámých důvodů zanikla. Její budova dále sloužila jako městská škola místním studentům.⁶⁷

Vrátit zašlý lesk místní vzdělanosti mělo rožmberské gymnázium z odkazu Petra Voka. Poslední Rožmberk škole věnoval i celou svou knihovnu předtím uloženou v Třeboni. Správou této instituce pověřil mnohé významné nekatolické osobnosti jako například Václava Budovce z Budova či Jana Jiřího ze Švamberka. Škola měla kapacitu zhruba pro čtyřicet stipendistů, kteří měli zdarma nocleh a stravu v místním penzionátu a dostávali 1 kopu grošů míšeňských týdně na živobytí. Petr Vok svůj odkaz považoval za službu své oblíbené Soběslavi a jejím obyvatelům. Zdejší měšťané si však této výsady nepovažovali a jejich podpora výstavby gymnázia byla slabá. Když byla stavba roku 1613 započata, soběslavští ke svým povinnostem přistupovali liknavě. Problémy byly zejména s vydáváním peněz řemeslníkům a nákupem stavebního materiálu, za což byli provinili měšťané náležitě pokáráni Janem Jiřím ze Švamberka. Přesto byla stavba prvního patra koncem roku 1614 dokončena a následujícího roku začala výuka. Při ní pokračovala výstavba druhého patra s krovem a střechou, která trvala ještě jeden rok.⁶⁸

Nově vystavěná rožmberská škola v Soběslavi představovala konkurenci pro Karlovu univerzitu v Praze, jejíž mistři usilovali o spojení obou institucí a realizaci odkazu Petra Voka

---

Rožmberků. Opera historica 1993, 3, s. 243–255; TÝŽ a kol., Dějiny vyššího školství a vzdělanosti na jihu Čech od středověkých počátků do současnosti, České Budějovice 2006, s. 29-61; Václav BŮŽEK – Josef HRDLIČKA a kol., Dvory velmožů s erbem růže. Všední a sváteční dny posledních Rožmberků a pánů z Hradce, Praha 1997, s. 150-160.

⁶⁵ Roman CIKHART, Paběrky o školství v Soběslavi před rokem 1800, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě, 1906, s. 128–129.

⁶⁶ Roman CIKHART, Učitelstvo soběslavské v době předbělohorské, Věstník jihočeských muzeí 9, 1913, s. 91.

⁶⁷ Petr LINTNER, Dějiny soběslavského školství, s. 2-5. dostupné z <https://www.gym-so.cz/other-documents/dokument.pdf> dne 30. 3. 2019; J. LINTNER, Něco o soběslavských studentech, s. 116-117; mezi významné absolventy školy patřil například Jakub ze Soběslavi, jenž počátkem 15. století působil jako rektor tří fakult a děkan fakulty svobodných umění nebo Jan ze Soběslavi zvaný Papoušek, který se stal roku 1430 mistrem a do roku 1448 vyučoval na univerzitě v Praze filosofii, matematiku a teologii. Ke známým absolventům v 16. století se řadí Petr Soběslavský, jenž získal frankfurtský doktorát či Jan Musophil. Ten se proslavil vydáváním kancionálů.

⁶⁸ Zikmund WINTER, Život a učení na partikulárních školách v Čechách v XV. A XVI. Století, Praha 1901, s. 648-650.

v Praze. Pražští mistři spolu s Jáchymem Ondřejem Šlikem a některými soběslavskými měšťany dokonce využívali mnohé postranní kliky k tomu, aby zde vůbec nedošlo k otevření gymnázia. Ty však zhatili Švamberkové, jmenovitě Petr ze Švamberka, jemuž jeho stárnoucí otec Jiří ze Švamberka roku 1615 předal správu nad městem. Rožmberští dědici považovali poslední vůli Petra Voka za posvátnou a nakonec prosadili její realizaci v Soběslavi. Samotné gymnázium mělo tři stupně a nastupovali sem pouze gramotní studenti. Výuka probíhala v češtině či němčině podle jazykové vybavenosti studenta. Převažovala však výuka v německém jazyce, jelikož ve funkci rektora působil Němec Michal Gehler, který si s sebou přivedl německé učitele. Vyučovacími předměty byla latinská a řecká gramatika, hudba, aritmetika, dějepis, etika, právo, medicína a geometrie.⁶⁹

Gymnázium v Soběslavi bylo v provozu jen krátce, za tu dobu však soběslavským měšťanům k srdci rozhodně nepřirostlo. Místní konšelé znali a uvědomovali si vysoké náklady na jeho provoz, navíc nesli nelibě fakt, že ve škole převažuje německý element. K tomu všemu měla škola nouzi o studenty. Přesto se Soběslav alespoň na chvíli stala centrem vzdělanosti. Poslední zmínka o gymnáziu pochází z roku 1621. Rožmberská škola zanikla, aniž by tam kdy byla přestěhována slavná rožmberská knihovna. Poslední vůle Petra Voka tak nikdy nebyla naplněna.⁷⁰

Důležitou hospodářskou funkci, alespoň v regionálním měřítku, plnila Soběslav díky zde provozovanému obchodu a řemeslům. Ty se sdružovaly v ceších, konkrétně v řeznickém, tkalcovském, soukenickém a pivovarnickém. Velkých výsad se tu těšili řezníci. Řeznické řemeslo se zde stejně jako v ostatních městech řadilo mezi nejstarší profese a řezníci patřili mezi nejbohatší měšťany. Jejich počet se v raném novověku pohyboval mezi deseti a dvaceti a mnozí z nich zpravidla sedávali v městské radě. Na rožmberské vrchnosti si časem vymohli některé znamenité výsady, čehož využívali a stali se místní privilegovanou vrstvou. To vedlo k častým sporům mezi nimi a městskou radou. Ohniskem svárů bylo nejčastěji vážení masa. Řezníci jej totiž prodávali po kusech, čímž si vytvořili prostor pro podvádění. Když konečně přistoupili k užívání vah, začali osekávat kameny určené jako závaží, aby byly lehčí. Městská rada proto vydala nařízení o nutnosti cejchování těchto kamenů a častější kontroly jejich stavu. Řezníkům v případě další nepoctivosti hrozilo vězení. V čele řeznického cechu stáli dva cechmístry, kteří určovali cenu masa a byli každoročně o Smrtné neděli voleni všemi řeznickými mistry. Nově zvolení cechmístry rovněž museli před purkmistrem a městskou

---

⁶⁹ Blíže V. BŮŽEK a kol., Světy, s. 399-402, M. NOVOTNÝ a kol., Dějiny, s. 45-46; V. BŮŽEK – J. HRDLIČKA a kol., Dvory, s. 154-155; Pavel ZEMAN, Rožmberské gymnázium v Soběslavi, České Budějovice 1990 (Diplomová práce).

⁷⁰ J. LINTNER, Škola rožmberská v Soběslavi, s. 77-84.

radou složit slib, ve kterém se zavázali, že budou poctivě prohlížet zabíjené zvíře kvůli kvalitě jeho masa, jež budou poctivě vážit a následně neúplatně prodávat každému bez rozdílu původu či postavení. Mezi nejvýznamnější řeznické rodiny v Soběslavi patřily rodiny Buzků, Hoffmannů a Lintnerů.⁷¹

Významným řemeslem bylo v Soběslavi rovněž vaření piva. To si zprvu mohl vařit každý sám bez omezení, pokud na to měl prostory a vybavení. Pivovarnictví však později začalo podléhat mílovému právu a stalo se tak výhradně městkou živností. Počátek soběslavského pivovarnictví se proto datuje k roku 1390, kdy bylo mílové právo součástí již zmíněného privilegia od Jindřicha z Rožmberka.⁷² Práva vařit pivo však nevyužívali všichni měšťané, jelikož to byla činnost nákladná, náročná a vyžadovala určité zkušenosti. Někteří měšťané se specializovali pouze na vaření piva, jiní zase na výrobu a přípravu sladů. Vznikla tak dvě nová řemeslná odvětví – pivovarnictví a sladovnictví. Roku 1457 zde již bylo tolik sladovnických mistrů, že požádali Jana z Rožmberka, aby potvrdil jejich cech a vnesl tak do sladovnictví v Soběslavi určitá pravidla. Ve městě se do roku 1396 nesměla prodávat jiná než místní piva. To změnil svým výnosem Jindřich z Rožmberka. Z toho však soběslavští měšťané neměli takový zisk, a proto opět požádali Jana z Rožmberka, aby prodej cizích piv ve městě zakázal. Ten vyhověl.

Řád ohledně samotného vaření piva vydala městská rada roku 1523. V něm bylo ustanoveno, kdo, kdy a kolik piva může uvařit. Tento řád však mnozí pivovarníci nerespektovali, proto se často stávalo, že bylo uvařeno příliš velké množství piva, které nemělo odbyt. Rožmberkové museli proti přílišné ziskuchtivosti některých měšťanů přijmout další opatření. Neshody ohledně prodeje piva panovaly i v okolních vesnicích. Zde se mohlo prodávat pouze pivo ze Soběslavi, což nerespektovali Táborští a přesvědčovali místní o opaku. Do věci se opět musela vložit rožmberská vrchnost. V 16. století si ale začala vrchnost stavět pivovary na svých statcích. Měšťanům se tak nejen zmenšilo odbytiště, ale nyní bylo i těžší sehnat ječmen a pšenici, jelikož jimi sedláci zásobovali přednostně vrchnost. Tratili na tom i soběslavští pekaři. Do záležitosti se nakonec vložil sám Vilém z Rožmberka a roku 1555 upravil poměry mezi soběslavskými várečníky a panským pivovarem v Želči. Poté byla pevně nastavena pravidla pro výrobu piva v Soběslavi a v jejím okolí pod vládou posledních Rožmberků.⁷³

---

⁷¹ J. LINTNER, Něco o soběslavských řeznících, s. 8-10.

⁷² SOKA Tábor, AM Soběslavi, inv. č. 1, sign. I A 1/1, kart. 1.

⁷³ J. LINTNER, Dějiny vaření piva, s. 14-16, 40-41; 25, 1934, s. 77, 98-100.

Velkou kvalitu mělo rovněž soběslavské sukno. Místní soukeníci byli ve svém oboru odborníci a jimi vyrobený materiál měl odbyt nejen v okolních vesnicích, dovážel se na Moravu, dokonce i do Rakous a do Uher. Soběslavské sukno bylo pevné a dobře barvené a říkalo se o něm, že vydrží až pro potomky do třetí generace. Ráno do města přijížděl vesnický povoz s vlnou, která byla uložena do sklepení soukenického domu. Odsud byla vlna v koších na trakaři převážena k potoku, kde byla propírána a trdlem promíchávána. Čistou vlnu bylo potom třeba na slunci usušit, případně obarvit ve velkém kotli nad ohněm. Následně byla vlna předena a navíjena na velké cívky, poté natáčena na snovadlo a vzniklá osnova navinuta do válce ve velkém tkalcovském stavu, kde byla konečně utkána v sukno.⁷⁴ To však ještě bylo třeba naimpregnovat. Impregnovalo se močí z hostinských domů. Tam se totiž nacházely sudy, do kterých byla kanálky sváděna moč. Odsud byly sudy svázeny na dnešní promenádu, kde se prováděla impregnace. Sukno se prolévalo močí přibité na rámech, proto se tehdy této oblasti říkalo „na rámech“.⁷⁵ Po zániku řemesla zde byly vysázeny stromy a vznikla tak dnešní promenáda. Sukno dále prošlo rukama valchařů a postříhačů, než bylo odvezeno k řece a naloženo na loď. V 19. století soukenické řemeslo v Soběslavi zaniklo.⁷⁶ Prameny k ostatním řemeslům prováděným v Soběslavi zatím čekají na zpracování.

Mnozí z řemeslnických mistrů byli ve městě váženými osobami a působili rovněž v městské správě. Ta se řídila pravidly vesměs platnými od roku 1390. V čele města stálo dvanáct konšelů s pravomocemi na vzdálenost 20 lánů. Ti byli voleni na jeden rok, přičemž se za tu dobu všichni vystřídali v purkmistrovství. Oficiálně byla volba potvrzena zprvu hejtmanem, jehož funkce v 16. století zmizela, poté vrchnostenskými úředníky. Pořadí, ve kterém byli konšelé zvoleni, určovalo jejich vážnost. Konšel na prvním místě byl tedy osobou nejváženější. On sám na začátku volebního období purkmistrovství začínal a v této funkci jej také završil. Zprvu se tato osoba nazývala starší, od roku 1555 se označení změnilo na primas či primátor.⁷⁷ Ten měl pod dozorem veškeré záležitosti týkající se finančnictví města. Jeho rukama tedy procházely všechny městské příjmy, výdaje i vybírané berně. Obecní rozpočet potom poskytoval jednotlivým konšelům k běžným městským vydáním. Nad sborem konšelů měl však zprvu dohled vrchnostenský rychtář. Ten byl nejmocnější osobou ve městě, avšak o jeho působení je toho málo známo. Tato funkce zanikla zřejmě již před rokem 1390. Od té doby sloužila rychtářská funkce jako soudní a policejní orgán konšelů volená vrchností bez jakéhokoli vlivu městské rady, která měla k ruce právního posla též zvaného biřice. V 15.

⁷⁴ Přepis řádu tkalcovského cechu vypracoval J. V. ROZUM, Řád cechu tkalcovského.

⁷⁵ Jan JUNGSMANN, Antonín JUNGSMANN, Jan ROUBÍK, Soběslavští soukeníci, s. 80-81.

⁷⁶ TAMTÉŽ.

⁷⁷ Blíže J. LINTNER, Vývoj městského zřízení, s. 115.

a 16. století se stal místo rychtáře přímým zástupcem Rožmberků ve městě hejtman. Ten sídlil v městském hradě či ve vlastním domě a k ruce mu sloužil písař. O tom, jak moc zasahoval do chodu města, nejsou zprávy. Je známo jen to, že v nejstarších dobách podepisoval písemnosti jdoucí z města a zasedal s rychtářem a konšely při městských soudech. Od roku 1575 byl ve městě ustanoven sbor dvanácti obecních starších. Šlo o osoby, především bývalé konšely, kterým jejich profesní zkušenosti dávaly kvalifikaci k doзору nad hospodařením obce. Scházely se pouze při závažnějších případech. Neméně důležitou funkci v městské správě zastával městský písař, který zapisoval obecní příjmy a vydání, vypracovával zápisy z jednání městské rady a soudu, vydával úřední listiny a v neposlední řadě vedl městské knihy. Roku 1594 se obecní hospodářství rozrostlo natolik, že primátor musel zřídit nový úřad důchodního písaře, který dostal na starost zápisy obecního účtování.⁷⁸

Městská rada se k jednání scházela na radnici. Lokalizace nejstarší radní budovy není známa. Nová radnice byla zřízena roku 1497 koupí domu Marků vedle špitálního kostela svatého Víta a ke svému účelu sloužila až do roku 1850. Zajímavé je, že radní za svou práci nebyli placeni penězi, ale naturáliemi, zejména pivem. Peníze jim však plynuly z nejrůznějších pokut a úředních poplatků jako například zápis domu, publikování kšaftu či udělení městského práva a podobně. Čas od času se na radnici nescházela pouze městská rada, ale shromáždila se celá obec, tedy všichni plnoprávní měšťané z vnitřního, výjimečně i z vnějšího, města. To se dělo například při jmenování nové rady, oznámení císařských mandátů, hejtmanských patentů či při rozhodování o důležitých věcech týkajících se celého města. Účast na obecních shromážděních byla povinná, neúčast se trestala pokutou. Na soběslavské radnici se až do poloviny 17. století jednalo česky. Vnitřní agenda však byla vedena česky až do devadesátých let 18. století. Výjimku samozřejmě tvořila komunikace s německy hovořící vrchností či jinými německými subjekty.⁷⁹

Finanční a hospodářská situace města zprvu stála na pravidelných platech, které museli měšťané odvádět do obecní pokladny. Výše ani frekvence této domovní daně není známa. Obecní majetek se začal značně rozšiřovat již zmíněným skupováním sousedních vsí. Z těch plynul stálý plat, jehož výše je známa až od roku 1560. Tyto vsi odváděly platbu dvakrát ročně na svatého Jiří a svatého Havla, díky níž si Soběslav ročně přišla na 80 kop grošů míšeňských. Necelých 16 kop grošů míšeňských město získávalo jako daň z obecních příležitostí, která byla odváděna z městských nemovitostí. Z okolních luk a lesů ročně plynula částka, jež se pohybovala mezi dvaceti a pětadvaceti kopami grošů míšeňských. Příjmy

---

⁷⁸ J. LINTNER, Archiv města, s. 4-7.

⁷⁹ J. LINTNER, Archiv města, s. 9-16.

rovněž plynuly i z obecního pivovaru na radnici, kam si měšťané chodili vařit pivo a obci za to odváděli 6 grošů za várku, což obci ročně přineslo více než 10 kop grošů míšeňských. Podobnou částku vynášela obecní cihelna. Zdaleka nejvíc, téměř 400 kop grošů míšeňských, plynulo do obecní kasy z rybního hospodářství a z obchodu se solí – necelých 460 kop grošů míšeňských. Roční suma obecních vydání činila ve druhé polovině 16. století necelých 1 000 kop grošů míšeňských. Ve stejné době obec hospodařila s ročním přebytkem zhruba 150 kop grošů míšeňských. Kladnou bilanci vykazovalo městské hospodářství až do třicetileté války. V hospodářském roce 1614/1615 příjmy přesáhly částku 3 000 kop grošů míšeňských, přičemž vydání byla zhruba o 500 kop grošů míšeňských nižší. Míra hospodářského rozvratu způsobeného třicetiletou válkou je patrná na bilanci hospodářského roku 1654/1655. Ještě téměř deset let po válce byly obecní příjmy téměř o polovinu nižší než předválečné. Městské výdaje však příjmy dalece převyšovaly, jelikož město upadlo do dluhů. Město tedy ještě dlouho po válce meziročně vykazovalo zápornou hospodářskou bilanci.⁸⁰

I. 2. Soběslav jako tranzitní město posledních Rožmberků

Cestování je jedním ze základních pilířů moderní civilizace. Tento společenský jev v ní byl hluboce zakořeněn již v raném novověku, kdy přispíval k vyšší dynamice lidského života. S ním přicházely i prostorové změny související s budováním dopravních sítí usnadňujících společenský styk. Na přelomu 16. a 17. století české země oplývaly relativně rozvinutou dopravní sítí, která poskytovala ekonomické výhody městům při ní ležícím. Jedním z takových měst byla i jihočeská Soběslav. Pro její výhodnou tranzitní polohu tudy v minulosti vedla například Doudlebská či Vitorazská obchodní stezka, díky čemuž Soběslav nabývala na významu v hierarchii českých měst.⁸¹ Ze strategických důvodů Rožmberkové Soběslav jako své poddanské město vždy hospodářsky podporovali. Ta se tak stala regionálním centrem obchodu a řemesel.⁸²

Soběslav rovněž sloužila jako tranzitní město Rožmberků při politických a diplomatických cestách v zemích Koruny české i za jejich hranice. Mnozí z rodu zastávali vysoké funkce v zemské správě, což vyžadovalo účast na zasedání zemských sněmů a soudů v Praze. K výpravám za zemské hranice docházelo například při plnění diplomatických služeb Habsburkům.⁸³ Rožmberkové proto na dlouhých cestách potřebovali někde nocovat a velmi

---

⁸⁰ TAMTÉŽ, s. 18-28.

⁸¹ J. LINTNER, Církev a její dílo, s. 1.

⁸² J. LINTNER – F. SALÁK, Okresní archiv, s. 16.

⁸³ Blíže Jaroslav PÁNEK (ed.), Václav Březan, Životy posledních Rožmberků I-II, Praha 1985. Diplomatické cesty za hranice monarchie vykonával především Vilém z Rožmberka do Polska v letech 1572 – 1573, 1576 a 1588.

často si k tomuto účelu vybírali právě Soběslav. Ta ovšem nebyla jediným tranzitním městem na cestě do Prahy. K těm patřila i Třeboň (pokud jeli z Českého Krumlova), Miličín a Benešov. S výjimkou Benešova tedy Rožmberkové nocovali ve svých poddanských městech, což bylo výhodné z hlediska organizace, bezpečnosti a hlavně ve snížení cestovních výdajů, jelikož si mohli krmivo a část potravy opatřit z vlastních zdrojů.⁸⁴

Před příjezdem do města, ve kterém se mělo nocovat, bylo žádoucí znát jeho ubytovací kapacity. Za tímto účelem byly vypracovávány soupisy počtů hospod, lůžek a maštálí pro ustájení koní.⁸⁵ Jeden z takových spisů byl vypracován pro Petra Voka z Rožmberka roku 1610 pro město Soběslav. Podle něj mohlo být ve městě i na předměstí ubytováno 121 osob, postaven stejný počet stolů a ustájeno 724 koní. Ubytovací kapacity jsou rozděleny podle jejich počtu v obecních a hostinských domech a největší část z nich se soustředila v domech jednotlivých měšťanů. Domy na předměstí sloužily pouze k ustájení koní.⁸⁶

Právě tento soupis se stal základním pramenem pro vznik této diplomové práce. Jejím cílem je pomocí dostupných pramenů, především městských pozemkových knih, rekonstruovat prostorové rozložení ubytovacích kapacit ve městě do nejstaršího vhodného mapového zobrazení. Tím jsou císařské otisky map stabilního katastru Čech vzniklé v letech 1824 – 1843 v měřítku 1 : 2880.⁸⁷

K tomu bylo zapotřebí různých druhů pramenů. Co se týče těch vydaných, o ty se tato práce opírala pouze okrajově. Pramenná edice *Životy posledních Rožmberků* z pera Václava Březana poskytuje cenné informace ze soukromí Petra Voka z Rožmberka. Jsou zde zaznamenány jeho průjezdy Soběslaví při jeho meziměstských cestách. Nápomocný byl rovněž její jmenný rejstřík, který obsahuje oficiální jména některých soběslavských ubytovatelů, jež díky němu bylo možné správně pojmenovat v případě, že byli ve zmíněném soupisu jmenováni přezdívkou.⁸⁸

Pramenným těžištěm této práce byly nevydané prameny ze Státního okresního archivu v Táboře a Státního oblastního archivu v Třeboni. Klíčovým pramenem byl soupis ubytovacích možností soběslavských měšťanů z roku 1610 uložený ve Státním oblastním

---

⁸⁴ TÝŽ, Benešov - tranzitní město posledních Rožmberků, Sborník vlastivědných prací z Podblanicka 25, 1984, s. 189; v případě zvýšených nároků na ubytování početného doprovodu či při snaze o urychlení přepravy dali poslední Rožmberkové přednost královským městům Táboru a Českým Budějovicím. Benešov volili nejen z hlediska jeho výhodné tranzitní polohy, ale roli hrály i dobré vztahy se Švamberky.

⁸⁵ Petr KLAPKA, *Cesty a cestování posledních Rožmberků*, České Budějovice 1998 (Diplomová práce), s. 78.

⁸⁶ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178.

⁸⁷ Stabilní katastr, Mapa města Soběslavi v měřítku 1 : 2880, dostupné z: <https://archivnimapy.cuzk.cz>.

⁸⁸ J. PÁNEK, *Životy*.

archivu v Třeboni.⁸⁹ Ten udává, kolik bylo v daném domě možné ubytovat osob, ustát koní a případně postavit stolů. Měšťanské nemovitosti jsou rozděleny na domy ve vnitřním městě a objekty na předměstí. Usedlosti ve vnitřním městě jsou dále členěny na domy obecní, hostinské a měšťanské.

Lokalizaci soběslavských měšťanských nemovitostí umožňovaly městské pozemkové knihy uložené ve Státním okresním archivu v Táboře. Zapisovaly se do nich převody městských nemovitostí. V nadpisu bývá uveden název nemovitosti, většinou podle jména majitele domu. Dále se uvádí datace, jméno purkmistra a jména účastníků trhu. Bývá rovněž uvedeno, zda jde o normální prodej či prodej pozůstalosti. Prodávaná nemovitost je specifikována buď názvem domu (např. Markovský), uvedením sousedních domů nebo bližším určením jeho polohy (např. u brány nebo na rohu). Nechybí prodejní cena a stanovení výše a cyklu splátek. Každá splátka byla po zaplacení zapsána k danému domu s datací a jmény svědků.

V pozemkových knihách jsou uvedeny i některé kšafty, šacuňky i sirotčí knihy. Knihy z období husitských válek se nezachovaly. Nejstarší dochovaná kniha pochází pole nápisu na ní z roku 1456, ačkoli zápisy v ní začínají kolem roku 1470. Domy v nich byly uváděny podle určité posloupnosti, což dokazují mnohá nadepsaná jména domů nad prázdnými stránkami. Nejpořádněji byly knihy vedeny zhruba do poloviny 16. století. Díky tomu mohla vzniknout práce Josefa Lintnera *Měšťanstvo soběslavské za doby jagellonské*. To se však změnilo s počátkem vlády Petra Voka z Rožmberka. „*Tenkrát se zapisovalo málo, ba skoro nic; a co se zapsalo, to bylo přeházené a neurovnané. Tato doba vykazuje nejvíce mezer, které sotva kdy podaří se vyplniti*“, napsal o vedení knih ve druhé polovině 16. století Josef Lintner.⁹⁰ Toto prohlášení stav zápisů do městských knih v této době dobře vystihuje. Někdy se zdá, že byly některé domovní trhy zapisovány do náhodných knih na náhodná místa. Mnohdy nebyl zápis o prodeji domu proveden vůbec, pouze bylo jméno kupujícího bez datace nadepsáno nad trh o týž dům do starší knihy. To paradoxně velmi pomohlo vzniku této práce, protože tak bylo nalezeno pojítka mezi vlastníky domu z počátku a konce 16. století. Vedení městských knih se zlepšilo za primátorství Václava Hrona po roce 1600. To zase změnila třicetiletá válka. Práce s pozemkovými knihami tedy byla nesnadná. Bylo třeba zápisy o domovních trzích roztřídit podle domů, následně vypsát jména sousedů a ty pak propojovat s dalšími prodeji nemovitostí. Občas bylo třeba pracovat s domněnkami a pravděpodobnostmi.

---

⁸⁹ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178.

⁹⁰ J. LINTNER, *Měšťanstvo*, s. 71.

Kniha 297 je nejstarší dochovaná soběslavská pozemková kniha. Obsahuje zápisy z prodejů domů ve městě i na předměstí z let 1472 až 1541. Převažují však trhy do roku 1500.⁹¹ Kniha 298 obsahuje zápisy od roku 1480. Najdou se zde však i přípisy ze 17. století až do roku 1637. Jsou zde trhy nejen městských domů, ale i selských gruntů v okolních vesnicích. Obsahuje i různé přísahy, cenzy, smlouvy a sirotčí knihy.⁹² Do knihy 299 se psalo převážně kolem poloviny 16. století. Zapisovaly se sem i smlouvy a počty o dluhy.⁹³ Na ni zřejmě navazuje kniha 300, která je vedena ve stejném duchu jako kniha 299. Zápisy jsou však novějšího data, tedy převážně z konce 16. století. Jsou v ní obsaženy i kšafty a šacuňky.⁹⁴ Nejvíce zápisů obsahuje kniha 301. V ní jsou přehledně vedeny domovní trhy z počátku 16. století. Nad ně až hluboko do 18. století připisovali budoucí písaři nové majitele. V zápisech jsou obsaženy práva a povinnosti majitelů domů. Nejsou zde však zapisovány splátky za domy.⁹⁵ Kniha 302 obsahuje zápisy od druhé poloviny 16. století až do druhé poloviny 17. století. Jsou zde i zápisy o prodejkách domů z Táborského a Veselského předměstí.⁹⁶ Kniha 303 je chronologicky starší než kniha 302 a převážně obsahuje zápisy o trzích předměstských domů a mlýnů.⁹⁷ V knize 304 rovněž převažuje předměstská agenda. Zapisovalo se sem v letech 1561-1680.⁹⁸ Kniha 305 je nejvíce citovanou pozemkovou knihou. Založena byla roku 1602, obsahuje pouze záležitosti vnitřního města a jsou v ní uvedeny trhy o domy většiny ubytovatelů. Zároveň je na první pohled vedena pořádněji než spisy předchozí.⁹⁹

Studium výše zmíněných pramenů a literatury dopomohlo ke stanovení základních badatelských otázek. Nejprve bude nutné u každého měšťana jmenovitě shrnout ubytovací možnosti a uvést, kdy dům koupil, případně komu dříve patřil, s kým sousedil a kolik stál. Všechny tyto údaje povedou k přiřazení dnešního popisného čísla dané nemovitosti. To potom umožní vytvoření mapy prostorového rozložení ubytovacích možností podle jednotlivých domů a map rozložení možného ubytování osob, ustájení koní a postavení stolů. Poslední mapa bude zobrazovat prodejní ceny jednotlivých nemovitostí. Bude patrné, jaká část domů z jejich celkového počtu poskytovala ubytování, jestli se na ubytování podíleli ti nejváženější a nejbohatší měšťané bydlící na náměstí. Vliv mohlo mít i provozované řemeslo

---

⁹¹ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 297.

⁹² TAMTÉŽ, Kniha 298.

⁹³ TAMTÉŽ, Kniha 299.

⁹⁴ TAMTÉŽ, Kniha 300.

⁹⁵ TAMTÉŽ, Kniha 301.

⁹⁶ TAMTÉŽ, Kniha 302.

⁹⁷ TAMTÉŽ, Kniha 303.

⁹⁸ TAMTÉŽ, Kniha 304.

⁹⁹ TAMTÉŽ, Kniha 305.

a vybavení domácnosti jednotlivých ubytovatelů. Otázkou je rovněž, zda mělo pořadí ubytovatelů v seznamu nějakou spojitost s umístěním jejich domů ve městě a zda se ubytovalo spíše v centru města či na jeho okraji. To přinese odpověď na řadu dalších otázek. Podle rozmístění ubytovacích kapacit bude patrné, zda bylo ubytování osob na počátku 17. století prestižní a výnosnou záležitostí či nepříjemnou starostí, které se chtěli měšťané vyhnout. Rovněž bude zajímavé sledovat, zda se lišila míra ubytování osob a ustájení koní. Je možné, že směrem k hradbám se z prostorových důvodů počet ustájených koní zvyšoval. Také mohli měšťané nocovat blíže k městským hradbám a v centru pouze hodovat a naopak. Zmíněné jednotliviny přinesou odpověď na otázku, co všechno ovlivňovalo výši a rozmístění ubytovacích možností v Soběslavi roku 1610.

K dosažení výsledků této diplomové práce byla použita retrogresivní metoda z oboru geografické kartografie. Ta rekonstruuje minulou krajinu z prvků dochovaných v současné krajině. V této práci byla touto metodou lokalizována poloha jednotlivých soběslavských domů na přelomu 16. a 17. století na základě městských pozemkových knih pomocí polohy dnešních domů a jejich čísel popisných. Samotné výsledky byly prostřednictvím kartogramu prostorově znázorněny v historické mapě. Ten barevně znázorňuje relativní hodnoty intenzity sledovaného jevu na daném území. V této práci šlo o barevné znázornění prostorového rozložení počtu loží dostupných k ubytování, počtu potenciálně ustájených koní, počtu možných postavených hodovních stolů a prodejních cen vybraných nemovitostí v Soběslavi na přelomu 16. a 17. století.¹⁰⁰

Podobnou problematikou se koncem minulého století zabýval Jaroslav Pánek. Objektem jeho zájmu se stalo tranzitní město Benešov ve druhé polovině 16. století. Jeho práce se opírala o dochované cestovní účty z cest posledních Rožmberků Benešovem, které zachycovaly vydání za předměty a služby denní potřeby. Roku 1557 zde byla dvakrát ubytována šlechtická družina při cestách do brunšvického Mündenu, když se Vilém z Rožmberka ženíl s Kateřinou Brunšvicovou. Autor odhadl počet cestujících podle počtu ustájených jízdních a tažných koní, který byl na rozdíl od počtu ubytovaných osob jednotlivě evidován a čítal 305 a 140 zvířat, tedy zhruba stejný počet osob. Ubytování bylo poskytnuto celkem ve 33 usedlostech, avšak o velmi rozdílné kapacitě, kdy naprostá většina koní byla ustájena v domech devíti měšťanů, přičemž hostinské domy zaopatřily 73 % ustájených koní. Co se týče tržeb ubytovatelů, odměna za krmivo a ustájení koní dosahovala téměř 80 % celkových tržeb, 16 % představovala částka za jídlo a pití, na 7 % z celkové částky vyšla

---

¹⁰⁰ Eva SEMOTANOVÁ, Historická geografie českých zemí, Praha 2006, s. 64-65.

platba za nocleh. Podnikaví měšťané či ti, kteří neměli naději na ubytování solventních hostů, dodávali družině ze svých statků nejrůznější komodity, na čemž šlo vydělat více než na ubytovacích službách. Vilém z Rožmberka zaplatil v říjnu roku 155 za dodávky a služby své družině s 305 koňmi 90 kop grošů míšeňských a o dva týdny později družině se 140 koňmi zhruba 40 kop grošů míšeňských. Hrubý zisk benešovských měšťanů činil za pouhé dva dny 111 % jejich půlročního platu. Na ubytovávání se však velkou měrou podílela pouze úzká skupina benešovských obyvatel, kteří uspokojovali většinu potřeb cestující družiny. Autor se dále konkrétně zaměřil na paletu poskytovaných služeb, druhy prodávaného zboží. Krátká návštěva šlechticů pro město každopádně znamenala nejen ekonomické výhody, ale i zpestření městského společenského života.¹⁰¹ Jaroslav Pánek se však nesoustředil na prostorové rozložení ubytovacích možností benešovských měšťanů, na což je zacílena tato práce.

Ta stojí na soupisu ubytovacích možností soběslavských měšťanů z roku 1610 uloženém ve Státním oblastním archivu v Třeboni.¹⁰² Okolnosti a účel jeho vzniku jsou však nejasné. V inventáři archivní sbírky Historica Třeboň je daný pramen nazván jako „*Soupis místností a stájí v domech v městě a na předměstí Soběslavě pro účely ubytování vojska*“.¹⁰³ Nadpis samotného soupisu zní „*Léta 1610 v sobotu po svatém Jiří z poručení Jeho Milosti Pána, pana a vladaře domu rožmberského a pána našeho milostivého. Poznamenání v městě v městě Soběslavi, i na předměstí, co v kterém domu světnic jak mnoho v nich stolů státi může, též koliko loží, a také co se a jak mnoho v každém domě koní postaviti může*“.¹⁰⁴ V úvodu ani ve zbytku jeho obsahu se slova o vojenství nenacházejí.¹⁰⁵ To však o účelu seznamu nic konkrétního neprozrazuje. Nabízí se srovnání s jinými písemnostmi tohoto druhu, jak ukáží následující odstavce.

Podobným dokumentem je zpráva Mikuláše Humpolce z Tuchoraze a Jana Černého z Vinoře z roku 1556. Tehdy byli tito služebníci vysláni Vilémem z Rožmberka, aby zjistili ubytovací kapacity měst na trase mezi Českým Krumlovem a Horšovským Týnem. Nakonec byla vypracována zpráva o situaci v Prachaticích, Vimperku, Sušici a Klatovech.¹⁰⁶ U Prachatic bylo uvedeno 42 volných místností a místo pro ustájení 262 koní. Vimperk měl kapacitu 52 loží a pro dalších 40 loží bylo místo na vimperském zámku. Koní zde mohlo být

---

¹⁰¹ J. PÁNEK, Benešov, s. 187-201.

¹⁰² SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 1-4.

¹⁰³ Adolf KALNÝ, Historica Třeboň V. 1593-1659 (1696), Třeboň 1993, s. 100.

¹⁰⁴ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 1.

¹⁰⁵ TAMTÉŽ, fol. 1-4.

¹⁰⁶ Originál uložen v SOA Třeboň, Cizí rody – registratura, z Rožmberka, sign. 21, fasc. II, 1551 – 1557; P. KLAPKA, Cesty, s. 78; výsledek jejich práce je uveden v přílohách práce Petra Klapky; TAMTÉŽ, s. 152-154.

ustájeno 496. V Sušici bylo k dispozici 44 místností a 125 lůžek s maštalemi pro 440 koní. Klatovy nabízely 30 místností, 62 lůžek a mohlo zde být postaráno o 283 koní.¹⁰⁷

Roku 1610 bylo v Soběslavi možné ubytovat 121 osob, ustájit 704 koní a postavit 121 stolů. Obsah nabízených ubytovacích možností se v položkách počtu místností a stolů liší. Šumavská města rovněž nenabízela ubytování na předměstích. Soběslavské vnitřní město nabízelo ubytování pro 121 osob a ustájení pro 333 koní. To je podobný poměr jako nabízela šumavská města o půl století dříve. Toto srovnání nevysvětluje účely soběslavského ubytovacího seznamu. Na základě podobného charakteru zmíněných písemností však lze tvrdit, že jsou tyto dokumenty rovnocenné a chybný předpoklad účelu soběslavského ubytovacího seznamu by neměl zásadní vliv na orientaci této práce. Na základě těchto hypotéz nebude zohledňován možný vojenský účel daného pramene, který nelze přesně doložit.

---

¹⁰⁷ TAMTÉŽ.

II. Ubytovací možnosti soběslavských měšťanů roku 1610

Roku 1610 bylo v Soběslavi možné ubytování celkem v šedesáti osmi domech ve vnitřním městě a ve třiceti čtyřech domech na předměstí. Domy na předměstí však sloužily pouze k ustájení koní. Celkově bylo v Soběslavi možné ubytovat 121 osob, ustájit 704 koní a postavit 121 stolů. Předměstí poskytovalo kapacity pro ustájení většiny koní, konkrétně 371 zvířat. Ubytování osob poskytovaly domy obecní, hostinské a nabízeli je rovněž jednotliví měšťané ve svých domech.¹⁰⁸

Na úvod je třeba zmínit problematiku pojmenování osob v raném novověku. Tehdy bylo určující křestní jméno. Příjmení lidé přijímali podle své profese či přezdívky. V této práci nesou mnozí měšťané příjmení shodné s názvem řemeslnické profese. Není však jasné, zda dané povolání skutečně vykonávali nebo ho převzali po svých předcích. Pro účely této práce bude předpokládáno, že osoba pojmenovaná po řemeslnickém povolání tuto profesi vykonávala, a proto bude psána s malým počátečním písmenem.

Obecní domy byly v dubnu roku 1610 v Soběslavi čtyři. Lavinovský dům poskytoval pro hosty velkou a malou světnici, ve kterých mohlo být postaveno šest, respektive dva stoly. Dále dům nabízel dvě lože a možnost pro ustájení osmi koní v místnostech, kde bylo uskladněno obecní obilí.¹⁰⁹ Lavinovský dům se nacházel vedle druhého domu zvaného Špulířovskýho.¹¹⁰ Špulířovský dům je pozdější Rožmberský dům, který Petr Vok z Rožmberka spolu se sousedním domem koupil roku 1581. Vznikl tak jeden velký dům, jenž ležel v místech nemovitostí, jež mají dnes čísla popisná 150, 151 a 152. Roku 1593 Petr Vok dům opět rozdělil na dva a tu část, kde dnes leží čísla popisná 150 a 151, daroval Václavu Lavinovi z Ottenfeldu.¹¹¹ Lavinovský dům připadl obci roku 1606, kdy jí ho prodala za 450 kop grošů míšeňských Anna Lavinová z Vodolína.¹¹²

Svákovský dům, toho času pustý, nabízel ve svých světnicích ubytování pro dvě osoby, prostory k postavení čtyřech stolů a maštale pro čtyři koně.¹¹³ Lokalizace druhého obecního domu zvaného Svákovského lze pouze předpokládat podle domů, jež vlastnili lidé s tímto příjmením. Dům čísla popisného 149 patřil koncem 16. století svákovskému mlynáři Matouši a roku 1593 ještě patřil svákovskému mlynáři Tomášovi. Lze tedy s mírnou dávkou

---

¹⁰⁸ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 1-4.

¹⁰⁹ TAMTÉŽ, fol. 1.

¹¹⁰ SOKA Tábor, AM Soběslav, kniha 300, fol. 154.

¹¹¹ Václav KRIŠA, Dějiny rožmberského domu v ulici Petra Voka, zpracované Václavem Krišou, Hláška 5, 1995, s. 12.

¹¹² SOKA Tábor, AM Soběslav, kniha 300, fol. 154.

¹¹³ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 1.

nejistoty předpokládat, že jde právě o tento dům.¹¹⁴ Jeho hodnota byla roku 1563 370 kop grošů míšeňských. Za tuto cenu jej prodal Pavel Gregora Augustinu Špulíři z Jiter.¹¹⁵

Mírkovský obecní dům poskytoval ve svém sklepě a dvou komorách prostor pro čtyři stoly a šest lůžek.¹¹⁶ Mírkovský dům se jmenoval podle bývalých majitelů a přezdívky jeho předchozího vlastníka. Od roku 1573 tento dům patřil Jindřichu Příbramskému, který si vzal za manželku Annu, vdovu po Janu Mírkovi. Jeho sirotci potom objekt za 460 kop grošů míšeňských Jindřichu Příbramskému prodali, načež se i novému majiteli začalo říkat Mírka. Dům má dnes číslo popisné 104.¹¹⁷

Dvě světničky v prázdném, nyní obecním domě nebožtíka Pavla, skýtaly prostor pro tři, respektive dva stoly, dále komoru a šest loží. V témže domě se nacházely dva sklípky, každý se třemi loži. Dům obsahoval rovněž nedostavěnou světnici, kam se mohlo vejít šest stolů. Nacházely se zde i prostory pro ustájení čtyř koní. Ačkoli má ze všech obecních domů největší ubytovací kapacity, pro jeho blíže neuvedený název objekt nebyl lokalizován.

Největší ubytovací kapacity v Soběslavi nabízely dva hostinské domy. Dům zvaný Knoblochovský, toho času patřící Urbanu Pichlerovi, nabízel světnici se čtyřmi stoly, dále ubytování pro deset osob a maštale pro ustájení padesáti koní. Hostinský dům zvaný Knoblochovský vlastnil roku 1610 Urban Pichler. Název domu je odvozen od členů rodiny Knoblochových – Kateřiny, Matěje, Ezechiela a Matyáše, kteří jej v poslední čtvrtině 16. století vlastnili. Majetkem Urbana Pichlera se objekt stal až roku 1608 za 1 000 kop grošů míšeňských. Když roku 1577 dům přecházel do vlastnictví rodiny Knoblochových, sousedil s domy Josefa Kurce a Pavla Záchodského.¹¹⁸ Dnes má tento dům číslo popisné 102.

Místo pro deset stolů bylo k dispozici v hostinském domě Martina Prostějovského. Komora v přízemí nabízela nocleh pro čtyři osoby. V komoře „na hoře“ mohli nocovat další dva lidé.¹¹⁹ Tento dům skýtal možnost pro ustájení největšího počtu zvířat ze všech objektů ve městě. Dalo se zde ustájit šedesát koní.¹²⁰ Martinu Prostějovskému daný objekt patřil od roku 1593, kdy jej koupil od Tomáše Husineckého zvaného Ježka za 600 kop grošů míšeňských. Martinu Prostějovskému dům patřil až do jeho smrti roku 1626. Poté se stal majetkem Kryštofa zámečnicka. Při trhu o dům roku 1593 bylo uvedeno, že dům leží „na rohu

---

¹¹⁴ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 301, fol. 324-325; TAMTÉŽ, fol. 404-405; J. LINTNER – J. LINTNER, Dějiny, s. 97-98.

¹¹⁵ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 298, fol. 314.

¹¹⁶ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 1.

¹¹⁷ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 305, fol. 300-303; J. LINTNER – J. LINTNER, s. 77-78.

¹¹⁸ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 302, fol. 100-103.

¹¹⁹ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 1.

¹²⁰ TAMTÉŽ.

rynku k bráně Veselský podle domu Thomase Hubatých“.¹²¹ Na základě této specifikace lze soudit, že jde o dům čísla popisného 166 ležící v jihovýchodním rohu náměstí.¹²²

Kromě obecních a hostinských domů nabízeli ve svých obydlích ubytování i někteří další měšťané. Pět stolů mohlo stát ve světnici u Daniela Dvořáčka. Byla zde i „kancelárka“ se třemi loži.¹²³ Maštale nabízely místo pro čtyři koně.¹²⁴ Danielu Dvořáčkovi dům patřil až do jeho smrti roku 1633, kdy došlo k porovnání mezi jeho sirotky a novým vlastníkem domu, který ležel mezi domy Urbana Turka a Bartoloměje Weissmana, se stal Zachariáš Dvořáček.¹²⁵ Záznam o tom, jak tento objekt Daniel Dvořáček získal, se v pozemkových knihách nenachází. Osoba Daniela Dvořáčka je však zmíněna v souvislosti s prodejem Vlachovského domu. Daniel Dvořáček prodal roku 1594 Alexandru Vlachovi „zadní stavení domu svýho ležící při zdi městský“.¹²⁶ Vlachovský dům také sousedil s maštalemi Martina Prostějovského.¹²⁷ Jelikož dům Martina Prostějovského stojí na rohu náměstí, dům Daniela Dvořáčka nemohl stát jinde než vedle něho. Dnes má tedy tento dům číslo popisné 167.

U Matouše uzdaře mohlo stát šest stolů. Zdejší sklep skýtal nocleh dvěma osobám a do maštali se vešlo patnáct koní.¹²⁸ Matouš uzdař svůj dům zvaný „Melicharovský“ vlastnil od roku 1604, kdy jej pořídil od Matyáše Kurce za 350 kop grošů míšeňských. Lokalizace daného objektu blížeji určena není.¹²⁹ Melicharovský dům pravděpodobně nese jméno po Melicharu kloboučnickovi. Ten jej jako dům Kuželovský zakoupil roku 1555 od obce. To nahrává faktu, že jde o dům dnes čísla popisného 168 patřícího počátkem 16. století Bartoši Kuželkovi.¹³⁰

Do velké světnice u Bartoloměje Libry ze Sabinova se vešlo šest stolů. Do menší místnosti ve stejném domě se vešel ještě jeden stůl. Dále zde mohly být ubytovány čtyři osoby a ustájeno dvanáct koní.¹³¹ Dům Bartoloměje Libry ze Sabinova na poměry města nabízel velké ubytovací kapacity. Rodina Librů patřila mezi nejvznešenější a nejbohatší soběslavské rodiny. V srpnu roku 1603 Bartoloměj Libra spolu s Řehořem Smrčkou, Václavem Lekešem a Václavem Hronem obdržel od Rudolfa II. spolu s erbem přídomek ze

---

¹²¹ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 302, fol. 11; TAMTÉŽ, Kniha 305, fol. 13-16.

¹²² Tento dům byl později známý jako hostinec U Slunce.

¹²³ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 1.

¹²⁴ TAMTÉŽ.

¹²⁵ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 305, fol. 17-18; J. LINTNER – J. LINTNER, Dějiny, s. 53-55.

¹²⁶ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 300, fol. 21.

¹²⁷ TAMTÉŽ.

¹²⁸ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 1.

¹²⁹ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 300, fol. 21-23.

¹³⁰ TAMTÉŽ, Kniha 301, fol. 101-102; J. LINTNER, Měšťanstvo, s. 73.

¹³¹ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

Sabinova.¹³² V zápisech o změnách držitelů jeho domu však není uvedeno, kde ležel nebo s jakým domem sousedil. Ze starších pozemkových knih je ale patrné, že mu patřil dům, který počátkem 16. století vlastnil Matěj z Telecích Hor. Tomu v té době patřily dva domy – dnes jsou to domy čísla popisného 167 a 169.¹³³ Dům Bartoloměje Libry tedy sousedil buď s hostinským domem Martina Prostějovského, nebo se nacházel o dva domy západněji. Protože však dům čísla popisného 167 patřil roku 1610 pravděpodobně Danielu Dvořáčkovi, dům, ve kterém bydlel Bartoloměj Libra ze Sabinova, má dnes číslo popisné 169. Když se jeho dům roku 1627 prodával, měl hodnotu 700 kop grošů míšeňských.

Jan Roubík nabízel světnici, ve které mohlo stát dvanáct stolů. Dům dával dále k dispozici ještě čtyři komory, devět loží a maštale pro šest koní.¹³⁴ Jméno Jana Roubíka se v pozemkových knihách vůbec nevyskytuje. Hojně je však zastoupeno jméno Šebestiána Roubíka. Toto jméno je nadepsáno nad zápisem o prodeji domu z počátku 16. století Václava Choustnického Václavu Špulířovi z Jiter.¹³⁵ Přestože jméno Jana Roubíka v pozemkových knihách chybí, lze předpokládat, že byl synem Šebestiána Roubíka a dům po něm zdědil. Této domněnce nahrává i fakt, že se v seznamu osob nabízejících ubytování nachází hned za Bartolomějem Librou, což odpovídá poloze domu Václava Špulíře z Jiter. Na základě těchto předpokladů lze tvrdit, že tento objekt roku 1610 patřil Janu Roubíkovi. Dnes má dům číslo popisné 170.

Řehoř mladší Smrčka ze Sabinova nabízel ubytování ve svých dvou domech.¹³⁶ V prvním domě mohlo stát sedm stolů a třináct postelí. Ve druhém domě byly k dispozici dvě světničky. V každé z nich mohly stát tři stoly. Ve dvou komůrkách mohly spát celkem tři osoby. V tomto domě šlo také ustájit osm koní.¹³⁷ Jméno Smrčka se objevuje u prodejů mnoha objektů ve většině městských knih, přičemž není rozlišeno, zda se jedná o Řehoře mladšího Smrčku či Řehoře staršího Smrčku.¹³⁸ Každopádně Řehoř mladší Smrčka ze Sabinova již nebydlel ve Smrčkově domě jako jeho otec. Záznam o koupi nového domu nebyl nalezen. Avšak jméno Řehoře Smrčky je nadepsáno nad domovním trhem mezi Matějem

---

¹³² August SEDLÁČEK, *Českomoravská heraldika II*, Praha 1997, s. 505.

¹³³ SOKA Tábor, AM Soběslav, kniha 305, fol. 25-27; TAMTÉŽ, kniha 301, fol. 23; J. LINTNER, *Měšťanstvo*, s. 73.

¹³⁴ SOA Třeboň, *Historica*, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

¹³⁵ SOKA Tábor, AM Soběslav, kniha 298, fol. 327; TAMTÉŽ, kniha 301, fol. 25-26; kniha 304, fol. 78-79.

¹³⁶ K soběslavské rodině Smrčků blíže V. BŮŽEK, *Renesanční domácnost*; R. CIKHART, *Smrčkovský dům*; F. MENČÍK, *Řehoře Smrčky*; L. NOVOTNÁ, *Poznamenání některých pamětí*; J. LINTNER, *Z historie*, s. 84.

¹³⁷ SOA Třeboň, *Historica*, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

¹³⁸ SOKA Tábor, AM Soběslav, kniha 305, fol. 1-5; tento dům zvaný Vlachovský je při prodeji Ondřeji Opršalovi lokalizován u brány Veselské, při prodeji roku 1614 zase u brány Táborské; TAMTÉŽ, kniha 304; TAMTÉŽ, kniha 302; TAMTÉŽ, kniha 301, fol. 27; TAMTÉŽ, fol. 37; TAMTÉŽ, fol. 68; TAMTÉŽ, fol. 178; TAMTÉŽ, fol. 183; TAMTÉŽ, fol. 286; TAMTÉŽ, kniha 300, fol. 21.

Škarýdkou a Matoušem Škarýdkou z počátku 16. století.¹³⁹ Tento dům má dnes číslo popisné 171, proto jej musel koupit Řehoř mladší Smrčka ze Sabinova. Jaká byla cena nemovitosti, není známo. Nejasnosti jsou rovněž ohledně druhého domu Řehoře mladšího Smrčky ze Sabinova. Nejpravděpodobněji jde o již zmíněný dům Vlachovský, jež Řehoř mladší Smrčka ze Sabinova v té době vlastnil. Ten se roku nacházel nedaleko Veselské brány u hradební zdi za domy Martina Prostějovského a Daniela Dvořáčka a Řehoř mladší Smrčka ze Sabinova jej koupil za 115 kop grošů míšeňských. Na tomto místě však dnes již žádný dům nestojí, avšak v mapě číslo 1 je označen stejným popisným číslem jako první dům Řehoře mladšího Smrčky.¹⁴⁰

Ve světničce domu Kateřiny Decarové mohly stát dva stoly. Nocleh zde byl k dispozici pro dvě osoby a tentýž počet koní se tu mohl ustájit.¹⁴¹ Její jméno v pozemkových knihách nebylo nalezeno.¹⁴² Jistě ale byla členkou erbovního rodu Decarů z Rosenethu.¹⁴³ Ti bydleli v Dekarovském domě, který má dnes číslo popisné 57. Roku 1627 tento dům vlastnila Regina Špulířová z Rybňan, které při porovnání o dědictví připadl dlužní list na 1 000 kop grošů míšeňských.¹⁴⁴

Dům Václava Lekše ze Sabinova nabízel ubytování pro dvě osoby a maštale pro dva koně.¹⁴⁵ Václav Lekeš ze Sabinova byl jedním z nejváženějších měšťanů. Roku 1584 koupil dům po svém otci Bartoši Lekšovi za 240 kop grošů míšeňských ležící mezi domy Šebestiána Krejčího a Šebestiána Korbela.¹⁴⁶ Vlastnil jej až do své smrti roku 1641. Dům poté získal Petr mlynář.¹⁴⁷ Jméno Václav Lekeš je nadepsáno nad domovním trhem z počátku 16. století mezi Janem Burianovic a Kateřinou Smolinovou.¹⁴⁸ Jde o dům ležící na nemovitostech, které mají dnes čísla popisná 50, 51, 46.¹⁴⁹

Lokalizace výše zmíněných měšťanských domů nasvědčuje skutečnosti, že pořadí ubytovatelů v dochovaném seznamu je určeno jejich vzájemným sousedstvím a polohou ve městě. Jelikož spousta záznamů o prodeji jednotlivých domů na přelomu 16. a 17. století chybí, je složité rekonstruovat majetkovou držbu ve městě v této době. Prostřednictvím pozemkových knih se z uvedených důvodů nepodařilo lokalizovat domy několika dalších

¹³⁹ TAMTÉŽ, Kniha 301, fol. 27.

¹⁴⁰ TAMTÉŽ, kniha 300, fol. 21.

¹⁴¹ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

¹⁴² SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 297-305.

¹⁴³ R. CIKHART, K rodopisu, s. 116.

¹⁴⁴ J. LINTNER, Z historie, s. 19.

¹⁴⁵ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

¹⁴⁶ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 300, fol. 41-43.

¹⁴⁷ TAMTÉŽ, Kniha 305, fol. 175-176.

¹⁴⁸ TAMTÉŽ, Kniha 301, fol. 78.

¹⁴⁹ J. LINTNER, Měšťanstvo, s. 6.

ubytovatelů ze seznamu. Jejich jména se v záznamech o směnách nemovitostí buď nevyskytovala na místech prodávajících a kupujících ani na místech měšťanských domů s nimi sousedících, nebo byla lokalizace domů nedostatečná, když chybělo bližší fyzické určení jejich polohy, či v sousedství těchto objektů byla uváděna jména, která se v pozemkových knihách rovněž nevyskytují, a tak nebyla možná lokalizace domu ubytovatele prostřednictvím nich. Platil-li dále vztah mezi pořadím ubytovatele a polohou jeho domu, lze předpokládat, že jde o domy ležící v jihozápadní části náměstí. To platí pro Jana úředníka, který ve svém domě nabízel tři stoly a dvě lože a ustájení pro tři koně.¹⁵⁰ Jeho jméno v pozemkových knihách nebylo nalezeno.¹⁵¹ Protože tato osoba byla schopna poskytnout na poměry ostatních měšťanů zdánlivě vysoké ubytovací kapacity, lze předpokládat, že v ostatních pramenech vystupuje pod jiným jménem, či je nazývána jinou přezdívkou a bydlela v jihozápadní části náměstí. Tento dům nebyl lokalizován.

Jan kuchař měl v domě světnici, ve které mohly stát tři stoly. Tento dům nabízel rovněž postele pro dvě osoby a maštale pro tři koně.¹⁵² Jan kuchař jej vlastnil od roku 1583, kdy dům koupil po zemřelém Václavu Hradeckém za 200 kop grošů míšeňských. Sousedy byli Jan Buzek a Šturlík švec.¹⁵³ Václav Hradecký dům vlastnil od roku 1561 a v té době sousedil s domy Duška Kratochvíle a Jiříka Hnízdy.¹⁵⁴ Lokalizovat dům Jana kuchaře se podařilo prostřednictvím jeho souseda z roku 1583 Jana Buzka, jehož jméno je nadepsáno nad prodejem domu Jiříka Krejčího od Doroty Cípové z počátku 16. století.¹⁵⁵ Jan Buzek bydlel v domě, jenž má dnes číslo popisné 8. Jan kuchař tedy bydlel v domě, který má dnes číslo popisné 7 nebo 9. Jelikož cílem této práce není přesná lokalizace jednotlivých nemovitostí, ale spíše jejich poloha ve městě, pro účely této práce byl Janu kuchařovi přidělen dům čísla popisného 7.

Jedno lože nabízel dům jisté měšťanky Kašparky.¹⁵⁶ Toto jméno, ani žádné jiné jemu podobné, v pozemkových knihách nebylo nalezeno.¹⁵⁷ Podle umístění v seznamu ubytovatelů je patrné, že tento dům ležel někde v jihozápadní části města u Bechyňské brány. Vzhledem k tomu, že byly lokalizovány domy Jana kuchaře a Martina Strejčka, tedy sousední položky v seznamu, bude Kašparce náhodně přidělen dům čísla popisného 9. Přidělování čísel

---

¹⁵⁰ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

¹⁵¹ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 297-305.

¹⁵² SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

¹⁵³ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 300, fol. 52-53.

¹⁵⁴ TAMTÉŽ, Kniha 302, fol. 33.

¹⁵⁵ TAMTÉŽ, Kniha 301, fol. 32.

¹⁵⁶ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

¹⁵⁷ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 297-305.

posledním dvěma měšťanům je sice svérázná metoda, bez ní by se ale mohlo zdát, že domy u Bechyňské brány nenabízely ubytování, což pravděpodobně neplatilo.

Dům Martina Strejčka skýtal světnici s místem pro dva stoly. V témže domě mohly nocovat dvě osoby a tři koně.¹⁵⁸ Martin Strejček vlastnil svůj dům od roku 1607. Tehdy zemřela Kateřina Strejčková a její dům zdědili její synové. Jan Strejček (měšťan Starého Města pražského) a Ondřej Strejček jej však prodali svému bratrovi Martinu Strejčkovi za 250 kop grošů míšeňských. Dům ležel vedle domu Jana bednaře a Václava Novotného pekaře. Objekt znovu změnil majitele až roku 1646, kdy Martin Strejček zemřel.¹⁵⁹ Kateřina Strejčková je nadepsána nad převodem nemovitosti mezi Matějem Sládkem Chmelným a Václavem Křížovic.¹⁶⁰ Dům Martina Strejčka má dnes číslo popisné 25.

Jan Černý pekař hostům nabízel jedno lože.¹⁶¹ Jeho jméno však v pozemkových knihách jako vlastníka některé nemovitosti nefiguruje. Toto jméno je však uvedeno u domu, který do roku 1606 patřil Ondřeji Karáskovi. Ten jej téhož roku prodal Janu Bernartickému za 350 kop grošů míšeňských. Jan Bernartický za dům zaplatil nejprve pouze čtvrtinu jeho ceny, zbytek měl doplatit v deseti splátkách s ročními intervaly. U splátek v letech 1607 a 1608 je uvedeno, že je zaplatil Jan Bernartický. Zbývající splátky však uhradil Jan Pekař. Když nemovitost roku 1617 kupoval Václav Buzek, sousedil s domy Martina Strejčka a Víta Waldy kloboučníka. Na místě prodávajícího byl uveden znovu Jan Bernartický.¹⁶² Lze tedy předpokládat, že Jan Černý pekař a Jan Bernartický jsou jedna osoba. Na základě polohy sousedských domů má dnes dům Jana Černého pekaře číslo popisné 26.

V seznamu následuje jméno Víta Waldy Kloboučníka, který nabízel jedno lože.¹⁶³ Toto jméno je nadepsáno nad záznamem o prodeji domu Jana Smrčky Matouši Táborovic z počátku 16. století.¹⁶⁴ Vít Walda kloboučník je rovněž uveden jako soused Jana Bernartického.¹⁶⁵ Dům Valdy kloboučníka má dnes číslo popisné 27.¹⁶⁶

U Martina Voštírálka mohla přenocovat jedna osoba.¹⁶⁷ Martin Voštírálk svůj dům získal roku 1582 po smrti Jana Truksy za 200 kop grošů míšeňských. Když jej Jan Truksa

---

¹⁵⁸ TAMTÉŽ.

¹⁵⁹ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 305, fol. 110-112.

¹⁶⁰ TAMTÉŽ, Kniha 301, fol. 59.

¹⁶¹ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

¹⁶² SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 305, fol. 114-116.

¹⁶³ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

¹⁶⁴ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 301, fol. 61.

¹⁶⁵ TAMTÉŽ, Kniha 305, fol. 114-116.

¹⁶⁶ J. LINTNER, Měšťanstvo, s. 78.

¹⁶⁷ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

roku 1559 pořizoval, sousedila tato nemovitost s domy Václava Račmana a Bartoše koláře.¹⁶⁸ U pozdějších prodejů sousedské domy zmíněny nebyly.¹⁶⁹

Adam Horský, který nabízel jedno lože,¹⁷⁰ v pozemkových knihách uveden není. Domy Adama Horského a Martina Voštírálka sice nebyly lokalizovány, skoro jistě se však nacházely ve stejné ulici jako ubytovatelé ve stejné části seznamu, tedy v ulici Jirsíkově mezi domy Víta Waldy kloboučníka a Vespeciána Holzara. Pro účely této práce jim budou přidělena pracovní čísla popisná 30 a 31.

Rovněž jedno lože nabízel Vespecián Holzar.¹⁷¹ Příjmení Vespeciána Holzara jsou uváděna dvě. V pozemkových knihách se objevuje i jméno Vespecián Černý. Svůj dům koupil roku 1587 jako švagr sirotku po zemřelém Janu Holzarovi za 80 kop grošů míšeňských.¹⁷² Vespecián Holzar dům vlastnil až do své smrti roku 1620, dům získal Matěj Študlík. Toho času se nemovitost nacházela mezi domy Adama Pelikána a Jana Huly.¹⁷³ Na základě faktu, že Jan Hula koupil roku 1619 dům, jenž má dnes číslo popisné 65,¹⁷⁴ lze tvrdit, že Vespecián Holzar bydlel roku 1610 v domě čísla popisného 36.

Dalším ubytovatelem, o kterém v pozemkových knihách není zmínka, je Kroupa švec. Ten nabízel jedno lože a maštal pro čtyři koně.¹⁷⁵ Vzhledem k pořadí tohoto jména v seznamu a lokalizaci domů okolních ubytovatelů lze předpokládat, že dům Kroupy ševce ležel rovněž v Jirsíkově ulici. Pro účely této práce mu byl přidělen dům čísla popisného 38.

Jedno lože a maštal pro dva koně nabízel Petr kuchař.¹⁷⁶ Petr kuchař, jinak také Lekeš, koupil svůj dům roku 1607 od Ondřeje bednaře za 165 kop grošů míšeňských. Tento objekt ležel v sousedství domu Gregora kožišníka.¹⁷⁷

Gregor kožišník ve svém domě nabízel jedno lože.¹⁷⁸ Záznam o koupi domu Gregora kožišníka v pozemkových knihách chybí. Známo je o něm pouze to, že zemřel roku 1650,¹⁷⁹ roku 1607 sousedil s domem Petra kuchaře (Lekše)¹⁸⁰ a roku 1604 sousedil s domem Linharta

---

¹⁶⁸ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 298, fol. 204.

¹⁶⁹ TAMTÉŽ, Kniha 297-305.

¹⁷⁰ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

¹⁷¹ TAMTÉŽ.

¹⁷² SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 300, fol. 132.

¹⁷³ TAMTÉŽ, Kniha 305, fol. 142-145.

¹⁷⁴ TAMTÉŽ, fol. 223-225.

¹⁷⁵ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

¹⁷⁶ TAMTÉŽ.

¹⁷⁷ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 305, fol. 165-167.

¹⁷⁸ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

¹⁷⁹ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 305, fol. 183-185.

¹⁸⁰ TAMTÉŽ, fol. 165-167.

Voneše ze Zvěrotic.¹⁸¹ Linhart Voneš ze Zvěrotic sice v seznamu možných ubytovatelů není. Když však roku 1604 kupoval svůj dům za 170 kop grošů míšeňských od Matěje Hradského (též kantora), písař do pozemkové knihy vsunul poznámku, že tento „*dům leží naproti lázni obecní.*“¹⁸² Jelikož soběslavská lazebná se nacházela v místech dnešních domů čísel popisných 44 a 45,¹⁸³ a s domem Linharta Voneše ze Zvěrotic sousedil roku 1604 Gregor kožišník, se kterým zase roku 1607 sousedil Petr kuchař neboli Lekeš, lze předpokládat, že poslední dva jmenovaní nabízeli ubytování ve svých domech, které ležely v místech dnešních domů čísel popisných 41 a 42.

Též jedno lože dával k dispozici Linhart krejčíř.¹⁸⁴ Jméno Linharta krejčíře se v soběslavských pozemkových knihách nenachází. Je však velmi pravděpodobné, že jde o v předchozím odstavci zmíněného Linharta Voneše ze Zvěrotic, který svůj dům koupil za 170 kop grošů míšeňských.¹⁸⁵ V této práci se počítá s tím, že je to stejná osoba, která bydlela v domě čísla popisného 43.

Jedno lůžko a možnost ustájení čtyř koní nabízel měšťan Jáchym konvář.¹⁸⁶ Ten platil v Soběslavi za velmi váženou osobu. Byl předním měšťanem a znamenitým řemeslníkem – konvářem. Jeho výrobky měla v oblibě i rožmberská vrchnost. Důkazem pro to může být fakt, že Petr Vok nechal u Jáchyma konváře zhotovit cínovou rakev pro svou zesnulou manželku Kateřinu Rožmberskou z Ludanic.¹⁸⁷ Dům Jáchyma konváře předtím patřil Martinu kantorovi (1470), Janu Zoldánovi (1508), Jakubu Písaři, Barboře z Pohnání se sestrou Annou Židovou a nakonec Přechovi z Olbramovic (1527).¹⁸⁸ Do jeho vlastnictví se dostal roku 1579, kdy jej koupil za 280 kop grošů míšeňských po zesnulém Jiřím Soukeníkovi. Toho času dům sousedil s domy Andrése Ručnickáře a Jana Plíhala.¹⁸⁹ Jáchym konvář vlastnil svůj dům až do své smrti roku 1637.¹⁹⁰ Tento objekt se nacházel v místech budovy dnešní České spořitelny na čísle popisném 59.

Bartoloměj Šlechta měl stejné ubytovací možnosti jako jeho sused, tedy jedno lože a maštal pro čtyři koně.¹⁹¹ Jeho bydliště lze odvodit z prodeje domu Jana Plíhala, v němž do

---

¹⁸¹ TAMTÉŽ, fol. 187-189.

¹⁸² TAMTÉŽ.

¹⁸³ J. LINTNER, Měšťanstvo, s. 81.

¹⁸⁴ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

¹⁸⁵ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 305, fol. 187-189.

¹⁸⁶ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

¹⁸⁷ J. LINTNER, Dějiny, s. 17-19.

¹⁸⁸ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 301, fol. 90; J. LINTNER, Měšťanstvo, s. 82.

¹⁸⁹ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 298, fol. 286-288.

¹⁹⁰ TAMTÉŽ, Kniha 305, fol. 195-196.

¹⁹¹ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

roku 1610 žil.¹⁹² Tehdy objekt získal od svého otce Jana Plíhala Václav Plíhal. Ten jej záhy, roku 1613, prodal Martinu kováři. Při tomto prodeji je v sousedství domu uveden Jáchim konvář a Bartoloměj Pelhřimovský.¹⁹³ Zajímavé je, že v pozemkových knihách je Bartoloměj uváděn jako Pelhřimovský, v ostatních pramenech i v literatuře jako Bartoloměj Šlechta. Každopádně šlo o významnou městskou osobnost, která svůj dům získala po svém otci Pavlu Šlechtovi roku 1608 za 400 kop grošů míšeňských. Bartoloměj Šlechta tento objekt prodal roku 1614 svému bratru Jakubu Šlechtovi „*se vším hospodářstvím což se tak uvnitř domu nachází kromě jedno lůžko z šaty pevnými.*“¹⁹⁴ Bartoloměj Šlechta bydlel v domě, jenž má dnes číslo popisné 60.

Jedno lože bylo hostům k dispozici u Petra Matyášů.¹⁹⁵ Ten svůj dům vlastnil od roku 1600, kdy jej koupil od Řehoře Smrčky ze Sabinova za 325 kop grošů míšeňských. Objekt se toho času nacházel mezi domy Pavla Šlechty a Tomáše Kaly.¹⁹⁶ Petr Matyáš dům vlastnil jedenáct let a roku 1611 jej prodal Janu Šafránkovi. Petr Matyáš je zde jmenován jako Petr Štandle.¹⁹⁷ Na základě sousedství s domem Pavla Šlechty má tato nemovitost dnes číslo popisné 61.

Existovali i měšťané, kteří byli schopni poskytnout pouze ustájení koní. Jedním z nich byl Tomáš Kala, u něhož se dali ustájit čtyři koně.¹⁹⁸ Dům Tomáše Kaly na přelomu 15. a 16. století patřil Václavu Mládkovi, který jej prodal Michalu zedníkovi.¹⁹⁹ Někdy během 16. století se stal majetkem Jiřího Kaly. Roku 1589 Jiří Kala zemřel a objekt získal jeho syn Tomáš Kala za 300 kop grošů míšeňských.²⁰⁰ Ten ho vlastnil až do své smrti roku 1638, kdy jej koupil Jan Messer z Rudolfova.²⁰¹ Jelikož dům Tomáše Kaly sousedil roku 1611 s domem Petra Matyáše, má tato nemovitost dnes číslo popisné 62.

U Víta Mokrého byla k dispozici světnice se třemi stoly, dvě lůžka a maštale pro čtyři koně.²⁰² Vít Mokřý v Soběslavi za svůj život vlastnil několik nemovitostí.²⁰³ Ta, ve které

---

¹⁹² Dům Jana Plíhala se nacházel stejně jako dům Jáchyma konváře na čísle popisném 59. Dnes je tato nemovitost budovou České Spořitelny. Jde o jeden z největších objektů na náměstí Republiky. V 17. století zde stálo více domů. Pravděpodobně dva – Jáchyma konváře a Jana Plíhala.

¹⁹³ SOKA Tábor, AM Soběslav, kniha 305, fol. 199-203.

¹⁹⁴ TAMTÉŽ, fol. 203-206.

¹⁹⁵ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

¹⁹⁶ SOKA Tábor, AM Soběslav, kniha 300, fol. 195-196.

¹⁹⁷ TAMTÉŽ, kniha 305, fol. 207-210.

¹⁹⁸ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

¹⁹⁹ SOKA Tábor, AM Soběslav, kniha 301, fol. 74.

²⁰⁰ TAMTÉŽ, kniha 300, fol. 112-113.

²⁰¹ TAMTÉŽ, kniha 305, fol. 211-213.

²⁰² SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

²⁰³ SOKA Tábor, AM Soběslav, kniha 298, fol. 418-420; TAMTÉŽ, kniha 301, fol. 179; TAMTÉŽ, kniha 302, fol. 166; TAMTÉŽ, kniha 305, fol. 215-219.

nabízel ubytování, byl nepochybně objekt sousedící s domem Tomáše Kaly, který má dnes číslo popisné 63. Vít Mokřý jej koupil teprve v roce 1609 od Daniela Vejvody Tichého za 440 kop grošů míšeňských. Poslední splátku za dům zaplatil Vít Mokřý roku 1617. Splátku v roce 1620 a všechny další již platila Markéta Mokřá.²⁰⁴ Je tedy možné, že někdy v této době Vít Mokřý zemřel. Jeho sousedkou byla roku 1610 Apolona Peterková. Ta sice není v seznamu ubytovatelů, avšak v záznamu o prodeji tohoto domu po její smrti roku 1612 jsou uvedeni jako sousedé Vít Mokřý a Havel Panvička.²⁰⁵

Panvička nabízel světnici se dvěma stoly a jedno lůžko.²⁰⁶ Rodina Panvičkových tento dům získala roku 1576. Tehdy jej koupil krejčí Jiří Panvička. Dům ležel z jedné strany vedle domu Peterky soukeníka a z druhé strany vedle hradu.²⁰⁷ Otázkou je, zda Havel Panvička a Jiří Panvička je jedna osoba či ne. Ve druhém případě by někdy musel být dům přepsán na Havla Panvičku, o čemž není záznam. Každopádně daná nemovitost přestala být majetkem této rodiny roku 1620, kdy ji Daniel Panvička prodal za 230 kop grošů míšeňských Janu Hulovi, předměstskému měšťanovi.²⁰⁸ Tento dům má dnes číslo popisné 65.

Jednu postel nabízel ve svém domě i Martin kovář.²⁰⁹ Ten svůj dům zakoupil roku 1588 od Mikoláše za 185 kop grošů míšeňských.²¹⁰ Tutéž nemovitost prodal roku 1614 za 250 kop grošů míšeňských pekaři Václavu Sumsarovi.²¹¹ Při obou prodejkách je poznamenáno, že dům leží „*podle hradu na rohu*“.²¹² Ani v jednom případě však není uveden soused z druhé strany domu. Protože koncem 16. století byl na samém rohu hradního komplexu vystavěn nový dům, který patří nejprve Vávrovi Hlavičkovi, který jej prodal Mikuláši kožišníkovi, musel Martin kovář bydlet právě zde.²¹³ Tento dům má dnes číslo popisné 67.

U Pavla Kocourka mohli nocovat dva lidé se šesti koňmi.²¹⁴ Pavel Kocourek roku 1610 vlastnil dům, který do roku 1542 patřil Bartoši Žemličkovi.²¹⁵ Jeho majetkem se stal roku 1566, kdy jej koupil od Kašpara Žemličky za 226 kop grošů míšeňských. Tehdy dům ležel z jedné strany v sousedství domu v Tábořské bráně patřícímu Pavlu pláteníkovi

---

²⁰⁴ TAMTÉŽ, Kniha 305, fol. 215-219.

²⁰⁵ TAMTÉŽ, fol. 219-221.

²⁰⁶ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

²⁰⁷ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 302, fol. 72-73.

²⁰⁸ TAMTÉŽ, Kniha 305, fol. 223-225.

²⁰⁹ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

²¹⁰ TAMTÉŽ, Kniha 300, fol. 104-105.

²¹¹ TAMTÉŽ, Kniha 305, fol. 227-228.

²¹² TAMTÉŽ, Kniha 301, fol. 106; J. LINTNER, Měšťanstvo, s. 83.

²¹³ TAMTÉŽ.

²¹⁴ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

²¹⁵ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 301, fol. 110; J. LINTNER, Měšťanstvo, s. 9.

a z druhé strany s domem Martina kantora Slepého.²¹⁶ Jelikož domy v té době ležící u Táborské brány polohově neodpovídají těm dnešním, nelze přesně lokalizovat dům Pavla Kocourka. Ležel v místech domů, které dnes nesou čísla popisná 85-87. V mapě číslo 1 je tento dům označen číslem popisným 86. Polohu této nemovitosti potvrzuje záznam o prodeji sousedního domu, jenž roku 1566 patřil Pavlu pláteníkovi. V roce 1609 jej koupila od obce Mariana Valdová. Tento dům ležel mezi „*Branou Táborskou a domem Pavla Kocourka, který obec po ohni na svůj náklad vystaviti dala.*“²¹⁷ Vyhořelý byl pravděpodobně o dům v Táborské bráně Mariany Valdové. Formulace zápisu však vytváří malou pravděpodobnost, že před rokem 1609 vyhořel dům Pavla Kocourka.

V domě Daniela Vodora mohli cestovatelé využít pouze maštale pro čtyři koně.²¹⁸ Daniel Vodor vlastnil dům v ceně 356 kop grošů míšeňských ležící vedle domu Václava Kříže.²¹⁹ Podle umístění v seznamu ubytovatelů se nabízí možnost, že se sousední domy ubytovatelů Daniela Vodora a Václava Kříže nacházely ve stejné ulici jižně od domu Pavla Kocourka. Daniel Vodor svůj dům zakoupil až roku 1610. Prodávajícím byl Matěj sládek, který též dům koupil roku 1576 od Martina Starého Račmana. V záznamu o této koupi je uvedeno, že objekt ležel vedle domu Markéty Bnozkové z jedné strany a vedle městské zdi ze strany druhé.²²⁰ Údaj o sousedství s městskou zdí je velmi matoucí a nelze tak jednoznačně určit, kde se objekt nacházel.

Jedno lože ve svém domě nabízel pekař Kříž.²²¹ O něm mnoho záznamů není. Svůj dům koupil roku 1566 a ležel mezi domy Aubíčka (?) kantora a Martna Kostrby.²²² Stejná osoba mohl být pekař Václav Kříž. Jeho dům byl prodán roku 1670, ale sousedé z této doby nejsou pro tuto práci určující.²²³ Domy Daniela Vodora a pekaře Kříže se přesně lokalizovat nepodařilo. Pravděpodobně se nacházejí v severo-severozápadní části města nedaleko Táborské brány. Pro účely této práce jim byla udělena pracovní čísla popisná 88 a 89.

V domě Jana bednaře bylo možné ubytovat jednu osobu a ustájit čtyři koně.²²⁴ Záznam o koupi domu Jana bednaře v pozemkových knihách není. Domy ale kupovali bednaři jiného křestního jména. Proto je těžké určit, který z nich někdy patřil Janu bednaři.²²⁵ Pod Janem

---

²¹⁶ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 302, fol. 77-78.

²¹⁷ TAMTÉŽ, Kniha 305, fol. 231-233.

²¹⁸ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

²¹⁹ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 305, fol. 239-242.

²²⁰ TAMTÉŽ, Kniha 302, fol. 173.

²²¹ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

²²² SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 302, fol. 81-82.

²²³ TAMTÉŽ, Kniha 305, fol. 243-244.

²²⁴ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

²²⁵ Výběrově Dům Filipa Bednaře TAMTÉŽ, Fol. 266-269.

bednařem však v seznamu ubytovatelů figuruje jméno Jana Hradského. Jeho dům patřil koncem 15. století Ondřeji Blahotovi a poté Mikuláši ševci v dnešním domě čísla popisného 92.²²⁶ Jan Hradský jej získal roku 1591 za 350 kop grošů míšeňských. Objekt ležel mezi domy Apolony Lokajové a Bartoše Kocába.²²⁷ Po Janu Hradském tuto nemovitost od roku 1619 vlastnil Simeon Hradský. Toho času dům ležel mezi domem Adama Šturma a domem Martina bednaře.²²⁸ Na základě sousedství s Martinem bednařem roku 1619 a sousedství v položkách ubytovatelů lze věřit tomu, že roku 1610 sousedil s Janem Hradským Jan bednař. Prostřednictvím této dedukce byl Janu bednaři přiřazen dům čísla popisného 91.

Jan Hradský nabízel světnici se čtyřmi stoly, ubytování pro dvě osoby a bydlel, jak již bylo zmíněno, v domě, který má dnes číslo popisné 91.²²⁹

Vít konvář nabízel světnici se třemi stoly, jedno lůžko a maštale pro dva koně.²³⁰ Vít konvář svůj dům koupil roku 1604 od Pavla Lokajového za 350 kop grošů míšeňských. Toho času tato nemovitost sousedila s domem Jana Hradského z jedné strany a s domem Filipa Bednaře ze strany druhé. Vít konvář je při placení splátek za dům jmenován jako Vít Rybon.²³¹ Dům Víta konváře má dnes číslo popisné 92.

Jedno lože a maštal pro čtyři koně byla pocestným v Soběslavi k dispozici v domě Eliáše truhláře.²³² Podle pořadí ubytovatelů v seznamu je nasnadě předpoklad, že vlastnil dům ležící v sousedství Víta konváře. Tento dům patřil podle sousedství s domem Jana Hradského roku 1604 Filipu bednaři. Záznam o tom, že by jej Filip bednař prodal, nebyl nalezen.²³³ Pro účely této práce bude poloha jeho domu přiřazena Eliášovi truhláři, tedy dům čísla popisného 93. Je však možné, že mu patřil dům kdesi ve vnitrobloku.

Mikuláš Buzek nabízel jedno lože.²³⁴ Jeho nárožní dům v severozápadní části náměstí patřil v 16. století uzdařské rodině Rýmarů.²³⁵ Roku 1583 jej od této rodiny za 165 kop grošů míšeňských koupil Mikuláš Buzek.²³⁶ Ten zde provozoval řeznické řemeslo. Mikuláš Buzek zemřel roku 1620 a jeho dům po něm získal za 190 kop grošů míšeňských jeho syn Kryštof

---

²²⁶ TAMTÉŽ, Kniha 301, fol. 124; J. LINTNER, Měšťanstvo, s. 10.

²²⁷ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 300, fol. 122-123.

²²⁸ TAMTÉŽ, Kniha 305, fol. 259-260.

²²⁹ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

²³⁰ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 305, fol. 259-260.

²³¹ TAMTÉŽ, fol. 262-266.

²³² SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

²³³ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 297-305.

²³⁴ TAMTÉŽ.

²³⁵ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 301, fol. 128.

²³⁶ TAMTÉŽ, Kniha 300, fol. 22.

Buzek.²³⁷ Tento objekt v 17. století ležel zhruba v místech dnešních domů čísel popisných 94/95.²³⁸

Jedno lože a maštale pro osm koní nabízela rodina Čermákova.²³⁹ Dům Urbana Čermáka patřil v 15. století Jeronýmovi z Lomnice. Ten jej poté prodal Václavu postříhačovi.²⁴⁰ Roku 1540 objekt přešel v majetek Ondřeje konváře. Ten jej roku 1563 prodal Václavu Hruškovi. Roku 1583 tento dům koupil Urban Čermák, řemeslem švec, který jej vlastnil až do roku 1612, kdy jej prodal i s dědinami za 500 kop grošů míšeňských Janu Mokrému.²⁴¹ Dům Urbana Čermáka má dnes číslo popisné 96.²⁴²

Samuel Holzaple dával ve svém domě pocestným k dispozici jedno lože a maštale pro čtyři koně.²⁴³ V sousedství Urbana Čermáka se nacházel rozsáhlý dům, který původně patřil staročeské vladycké rodině z Chotěmic u Soběslavi, konkrétně Janu Babovi z Chotěmic.²⁴⁴ V 16. století dům vlastnilo postupně několik majitelů. Není záznam o tom, že by dům před rokem 1610 koupil Samuel Holzaple. Jan Lintner jej zde uvádí až od roku 1621.²⁴⁵ Třeboňský pramen může být důkazem toho, že zde Samuel Holzaple byl už roku 1610.²⁴⁶ Dům má dnes číslo popisné 97 a roku 1613 měl hodnotu 300 kop grošů míšeňských.²⁴⁷

Stejné ubytovací možnosti jako jeho souseď, tedy jedno lože a maštale pro čtyři koně, nabízel Matěj Pecivál.²⁴⁸ Rovněž jeho dům patřil urozeným osobám. Původně jej vlastnil Albrecht Budák z Budákova. Po něm byl majitelem Diviš soukeník, který jej počátkem 16. století prodal Řehoři Bílkovi. Přes Francla toboláře a Jiříka Burjanovic se dům dostal do vlastnictví Ondřeje Berana. Od něho jej roku 1583 za 160 kop grošů míšeňských koupil urozený Mauric Pecivál z Klepecké Hory, rytíř Stolu svatého Jiří. Po jeho smrti nemovitost vlastnila jeho žena Anna. Dům má dnes číslo popisné 98.²⁴⁹

Světníci se čtyřmi stoly, jedno lože a maštal pro dva koně nabízel ve svém domě Martin Stříbrný.²⁵⁰ Ten svůj dům vlastnil od roku 1591, kdy jej odkoupil za 385 kop grošů míšeňských od pozůstalých po zesnulém Matyáši Štandlovi. Toho času tento objekt sousedil

---

²³⁷ TAMTÉŽ, kniha 305, fol. 270-271.

²³⁸ J. LINTNER – J. LINTNER, Dějiny, s. 3.

²³⁹ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

²⁴⁰ SOKA Tábor, AM Soběslav, kniha 301, fol. 134.

²⁴¹ TAMTÉŽ, kniha 298, fol. 43-44.

²⁴² J. LINTNER – J. LINTNER, Dějiny, s. 17-18.

²⁴³ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

²⁴⁴ J. LINTNER, Z historie, s. 19.

²⁴⁵ J. LINTNER – J. LINTNER, Dějiny, s. 19.

²⁴⁶ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

²⁴⁷ J. LINTNER – J. LINTNER, Dějiny, s. 19.

²⁴⁸ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

²⁴⁹ TAMTÉŽ, s. 29-30.

²⁵⁰ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

z jedné strany s domem Matyáše Knoblocha a domem Jindřicha Mírky ze strany druhé, tedy s výše zmíněnými domy obecním Mírkovským a hostinským domem Urbana Pilhara v roce 1610.²⁵¹ Martin Stříbrný zemřel v roce 1623. Danou nemovitost od jeho dětí odkoupil jeho bratr Adam Stříbrný.²⁵² Dům Martina Stříbrného má dnes číslo popisné 103.

Velkými ubytovacími prostory oplýval dům Judity Kurcové. Do jedné světnice jejího domu se vešly čtyři stoly, do druhé, menší, dva. Nocovat tu mohlo šest osob. Ustájení bylo možné pro osm koní.²⁵³ Tuto nemovitost, která má dnes číslo popisné 101 mezi domem Maurice Pecivála z Klepecké Hory a hostinským domem Urbana Pilhara, vlastnila roku 1610 Judita Kurzová. Je zvláštní, že před ní byl v seznamu ubytovatelů dříve zmíněn Martin Stříbrný, ačkoli se jeho dům od předchozího ubytovatele v seznamu nachází geograficky dál než dům Judity Kurcové. Doposud všichni měšťané, kteří nabízeli ubytování, byli do seznamu postupně zaneseni tak, jak bydleli vedle sebe. Každopádně v tomto domě žilo několik významných soběslavských osobností. V poslední čtvrtině 15. století dům patřil Janu Hájkovi, který svůj dům směnil s domem Matouše Máchy.²⁵⁴ Roku 1550 dům koupila Anna Karlová, která jej roku 1561 prodala svému synovi Jarolímovi. Její druhý syn Jan, jinak Aquarius Soběslavský, se stal vychovatelem malého Petra Voka z Rožmberka. Jarolím si vzal za manželku Reginu, dceru Vavřince Makovského, za což byl obdařen erbem a přídomkem „z Makové“. Oba tito synové zemřeli bez potomků, proto byl přídomek z Makové přenesen na syny Reginy a Jarolíma Karlovic. Jedním z nich byl Jeroným Makovský z Makové, pozdější vrchní komorní služebník Rudolfa II.²⁵⁵ Když zemřel Jarolím Karlovic, Regina Karlová se roku 1569 podruhé vdala za Josefa Kurze.²⁵⁶ Po jeho smrti se domu ujal Matěj Kurz, který měl za manželku Juditu Kurcovou. Ta po něm dům oficiálně převzala až roku 1613,²⁵⁷ tedy tři roky poté, co byla Judita Kurcová uvedena v seznamu ubytovatelů, což vyvolává řadu otázek. Je možné, že Matěj Kurz již roku 1610 nebyl zdravotně dostatečně způsobilý k tomu, aby ubytovával hosty, a proto jej zastupovala jeho žena. Roku 1628 byt tento dům prodán za 600 kop grošů míšeňských.²⁵⁸

---

²⁵¹ SOKA Tábor, AM Soběslav, kniha 300, fol. 130-131.

²⁵² TAMTÉŽ, kniha 305, fol. 296-299.

²⁵³ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

²⁵⁴ TAMTÉŽ, kniha 301, fol. 138.

²⁵⁵ K jeho osobě blíže Václav BŮŽEK, Alchymie v každodenním životě vrchních komorních služebníků Rudolfa II., in: Ivo PURŠ – Vladimír KARPENKO (edd.), Alchymie a Rudolf II. Hledání tajemství přírody ve střední Evropě v 16. a 17. století, Praha 2011, s. 647-654.

²⁵⁶ SOKA Tábor, AM Soběslav, kniha 300, fol. 43-45; J. LINTNER – J. LINTNER, Dějiny, s. 42-43.

²⁵⁷ SOKA Tábor, AM Soběslav, kniha 305, fol. 289-294.

²⁵⁸ J. LINTNER – J. LINTNER, Dějiny, s. 43.

V domě Kryštofa Kohouta mohla přespat jedna osoba. Ustájit se zde dali čtyři koně. Kromě toho se zde mohly ubytovat dvě osoby a ustájit osm koní.²⁵⁹ Dům sousedící se Smrčkovým domem, který je dnes jeho součástí, vlastnil roku 1610 Kryštof Kohout. Tento objekt patřil v 15. století Valkatovi a poté Hronu Račmanovi.²⁶⁰ Dorota Hronková, vdova po Hronu Račmanovi, jej roku 1524 prodala Tomáši postříhačovi.²⁶¹ Ten jej prodal roku 1546 Brikcímu soukeníkovi,²⁶² který mu dům prodal roku 1558 zpět.²⁶³ Poté dům vlastnil Ondřej Štěstí, který jej roku 1572 prodal urozené Elišce Dvořecké z Mladějovic, již se přezdívalo Eliška Myskovská.²⁶⁴ Od ní nemovitost koupil roku 1585 Kryštof Kohout,²⁶⁵ jež ji vlastnil až do své smrti roku 1613. Poté dům za 280 kop grošů míšeňských získal Matěj Kohout, jinak Tichý.²⁶⁶ Tento je dnes součástí Smrčkova domu na čísle popisném 106.

Světnici se čtyřmi stoly, dvěma loži a maštalí pro osm koní skýtal dům primátora Václava Hrona ze Sabinova v dnešním Smrčkově domě v severozápadním rohu náměstí.²⁶⁷ Ten byl domovem Řehoře staršího Smrčky ze Sabinova, nikoli jeho syna, Řehoře mladšího Smrčky ze Sabinova. Roku 1610 již patřil Václavu Hronovi ze Sabinova. Tento výstavní dům původně patřil rodině Librů. Počátkem 16. století připadl Tomáši Rýmarovi. V polovině téhož století se dům stal majetkem Rožmberků. Ve druhé polovině 16. století zde měl svůj domov Řehoř starší Smrčka ze Sabinova.²⁶⁸ Po jeho smrti roku 1589 dům koupil za 1000 kop grošů míšeňských otcím jeho dětí mlynář Václav Hron ze Sabinova.²⁶⁹ Tento dům byl tedy jedním z nejdražších ve městě a dnes má číslo popisné 107.

Pouze maštale pro koně nabízela rodina Přesličkových. V jejich domě mohli být ustájeni tři koně.²⁷⁰ Tato nemovitost se nacházela v dnešní Bezděkově ulici severně od náměstí za městskou hradbou. Počátkem 16. století patřila Jiřímu Beránkovi, který ji roku 1526 prodal Urbanu hrnčíři.²⁷¹ Fakt, že patřila rodině Přesličkových, je odvozen od zápisu jména Peroutky přesličkáře nad trhem předešle zmíněných měšťanů. Další majitelé tohoto objektu nejsou známí. Peroutka přesličkář byl snad otcem Václava přesličkáře, který zemřel

---

²⁵⁹ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

²⁶⁰ J. LINTNER – J. LINTNER, Dějiny, s. 78.

²⁶¹ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 301, fol. 176.

²⁶² TAMTÉŽ, Kniha 299, fol. 37-38.

²⁶³ TAMTÉŽ, Kniha 300, fol. 24-25.

²⁶⁴ TAMTÉŽ, Kniha 302, fol. 172.

²⁶⁵ J. LINTNER – J. LINTNER, Dějiny, s. 79.

²⁶⁶ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 305, fol. 304-308.

²⁶⁷ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

²⁶⁸ J. LINTNER – J. LINTNER, Dějiny, s. 80; k osobě Řehoře staršího Smrčky blíže V. BŮŽEK, Renesanční domácnost.

²⁶⁹ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 305, fol. 114-121.

²⁷⁰ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

²⁷¹ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 301, fol. 167.

roku 1617 a tento dům zvaný „*Přesličkovský*“ přešel za 150 kop grošů míšeňských v majetek Jana Dubského.²⁷² Daný objekt má dnes pravděpodobně číslo popisné 122.

Jan Dubský poskytl jedno lůžko a místo v maštali pro dva koně a byl tak jediným měšťanem v dnešní Bezděkově ulici, který kromě ustájení koní nabízel i ubytování pro lidi.²⁷³ Jan Dubský svůj dům vlastnil od roku 1602, kdy jej za 200 kop grošů míšeňských koupil od Martina Kaly a sousedem byl Jan Šafránek.²⁷⁴ Martin Kala byl pekařem a nemovitost vlastnil od roku 1583. Koupil ji od Jana Feytla a tehdy byli sousedy Václav peroutka a Jan Skřivan.²⁷⁵ Počátkem 16. století dům patřil Janu Petrovskému nebo Šimku truhlářovi, tedy na čísle popisném 116 nebo 121. Oba domy se nacházejí ve stejné ulici a při obchodech s nimi je zmiňována blízkost městské hradby. Nad obchody s těmito nemovitostmi z počátku 16. století jsou bez datace nadepsána jména Martina Kaly a Jana Feytla, tedy předchozích majitelů domu ubytovatele Jana Dubského.²⁷⁶ Jelikož takto nadepsaní měšťané většinou danou nemovitost vlastnili spíše až za vlády Petra Voka, je pravděpodobné, že Martinu Kalovi patřil dům čísla popisného 121 a Janu Feytlovi dům čísla popisného 116. Na základě toho lze předpokládat, že Jan Dubský bydlel v domě, který má dnes číslo popisné 121.

Jan Tichý ve svých maštalích nabízel ustájení pro tři koně.²⁷⁷ Jan Tichý, krejčí, svůj dům vlastnil teprve od roku 1609. Koupil jej za 185 kop grošů míšeňských od kožišníka Víta Mokrého a sousedil s domy Cypriána Mračka a Doroty Sládkové.²⁷⁸ Cyprián Mraček rovněž nabízel ubytování. Ovšem mezi ním a Janem Tichým je uvedena Anna Řepová. Její jméno se v pozemkových knihách nevyskytuje. Je zde však záznam o domu Víta Řepy, tedy o nemovitosti ve stejné části města jako domy ubytovatelů na několika sousedních položkách v seznamu. Z tohoto důvodu bude Anna Řepová považována jako majitelka Řepovského domu roku 1610. Ten roku 1620 přešel za 150 kop grošů míšeňských v majetek Jakuba Polenského. Dům toho času ležel mezi domy Václava Hrona ze Sabinova a Jana Kulhánka.²⁷⁹ Tedy vedle Smrčkova domu ze severní strany. Tento dům dnes už nestojí. Jak již bylo zmíněno, dům ubytovatele Cypriána Mračka ležel v sousedství domu Jana Tichého. Cyprián Mraček svou nemovitost koupil za 100 kop grošů míšeňských roku 1609 od Stanislava Špičky

---

²⁷² TAMTÉŽ, kniha 305, fol. 351-353.

²⁷³ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

²⁷⁴ SOKA Tábor, AM Soběslav, kniha 305, fol. 355-357.

²⁷⁵ TAMTÉŽ, kniha 302, fol. 154-155.

²⁷⁶ TAMTÉŽ, kniha 301, fol. 165; TAMTÉŽ, fol. 116.

²⁷⁷ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

²⁷⁸ SOKA Tábor, AM Soběslav, kniha 305, fol. 366-367.

²⁷⁹ TAMTÉŽ, fol. 312-313.

a v sousedství je uveden pouze krejčí Jan Tichý.²⁸⁰ Jméno Stanislava Špičky je nadepsáno nad obchodem mezi Vávrou zvoníkem a Šimkem Krčilem z počátku 16. století.²⁸¹ Tento dům má dnes číslo popisné 127.

Anna Řepová byla schopna poskytnout místo v maštali pro dva koně.²⁸² Jak již bylo zmíněno, její dům stál severně od dnešního Smrčkova domu, který má číslo popisné 107. Dnes již zde žádný dům nestojí. V mapě číslo 1 je pro rozlišení od domu Václava Hrona ze Sabinova tento dům označen číslem 108.

Cyprian Mraček nabízel stejně jako Anna Řepová ustájení pro dva koně.²⁸³ Dnes tedy na místě jeho domu stojí dům s číslem popisným 127.

Augusta na baště nabízel ustájení rovněž pro dva koně.²⁸⁴ Přídomek „*na baště*“ není označení šlechtického titulu, ale nazýval se tak dům vedle Choustnické brány, kde bylo kvůli snadnějšímu přístupu k opevnění původně volné prostranství. Dům si zde nechal vystavět až počátkem 16. století hradní hejtman Václav Tučap z Tučap.²⁸⁵ Roku 1610 tento objekt patřil Vítu Augustinovi, který zemřel roku 1619 a dům za 150 kop grošů míšeňských získal jeho syn Job.²⁸⁶ Tento dům má dnes číslo popisné 128 a roku 1610 ležel vedle domu Cypriána Mračka, ačkoli u Víta Augusty není uveden žádný soused a u Cypriána Mračka jenom Jan Tichý, jehož dům má dnes na základě sousedství s Cypriánem Mračkem číslo popisné 126.

Dům Daniela Piky rovněž neposkytoval možnost ubytování osob. Místo tu bylo jen pro ustájení čtyř koní.²⁸⁷ Jeho dům patřil počátkem 16. století Václavu postříhači a poté Janu Moskuotovi.²⁸⁸ Danielu Pikovi tato nemovitost patřila od roku 1607, kdy ji odkoupil po svém zesnulém otci Janu Pikovi za 100 kop grošů míšeňských.²⁸⁹ Dům Daniela Piky má dnes číslo popisné 138.

U Matyáše Knoblocha mohli přechodně bydlet dva lidé. Zdejší maštale měly kapacitu deset koní.²⁹⁰ Matyáš Knobloch svůj dům koupil roku 1607 za 470 kop grošů míšeňských od Dobiáše Mračka. V sousedství je uveden Zachariáš řemenář.²⁹¹ Ze sousedství s ním vyplývá, že dům Matyáše Knoblocha má dnes číslo popisné 139.

---

²⁸⁰ TAMTÉŽ, fol. 370-371.

²⁸¹ TAMTÉŽ, Kniha 301, fol. 174.

²⁸² SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 2.

²⁸³ TAMTÉŽ.

²⁸⁴ TAMTÉŽ.

²⁸⁵ J. LINTNER, Měšťanstvo, s. 16.

²⁸⁶ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 305, fol. 374-376.

²⁸⁷ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 3.

²⁸⁸ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 301, fol. 182.

²⁸⁹ TAMTÉŽ, Kniha 305, fol. 390-392.

²⁹⁰ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 3.

²⁹¹ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 305, fol. 394-397.

Stejný počet osob jako u Matyáše Knoblocha mohl bydlet u Zachariáše. V jeho maštalích mohlo být ustájeno osm koní.²⁹² Velmi pravděpodobně jde o souseda Matyáše Knoblocha Zachariáše řemenáře. Ten ve svém domě bydlel do roku 1628. Nemovitost byla poté prodána za 500 kop grošů míšeňských.²⁹³ Nad domovním trhem mezi Matoušem Račmanem a Ambrožem sladovníkem z počátku 16. století je nadepsáno jméno Zachariáše řemenáře.²⁹⁴ S největší pravděpodobností jde o stejnou osobu. Zachariáš uzdař bydlel v domě, jež má dnes číslo popisné 140.

Úplně stejné ubytovací kapacity, dvě lože a místo v maštalích pro osm koní, poskytoval ve svém domě Matyáš kantor.²⁹⁵ Nikdo takový se v pozemkových knihách nevyskytuje. Vzhledem k tomu, že se v seznamu ubytovatelů i v pořadí sousedů podle prodeje domů v pozemkových knihách nachází na místě, na kterém by měl podle doposud platných pravidel pořadí měšťanů být uveden Adam Ježek Březnický, který v roce 1610 zemřel.²⁹⁶ Dům koupil až roku 1611 za 425 kop grošů míšeňských Ondřej Čapek a jeho sousedy byli Zachariáš řemenář a Václav Ajnický z Vosule.²⁹⁷ Je možné, že mezi smrtí Adama Ježka Březnického a koupí domu Ondřejem Čapkem v domě nějakým způsobem figurovala osoba Matyáše kantora. Odpovídala by tomu i výše nabízených ubytovacích kapacit, které jsou stejné jako u sousedních domů, tedy na poměry města relativně vysoké. Z těchto důvodů je pro účely této práce Matyáši kantorovi přiřknut dům, který má dnes číslo popisné 141.

Václav Ajnický z Vosule mohl ubytovat jednu osobu a ustájit šest koní.²⁹⁸ Tento pozdější významný měšťan vlastnil svůj dům od roku 1609, kdy jej koupil od svých rodičů, Jana Vrabce a Judit, za 380 kop grošů míšeňských. Jeho sousedy byli Adam Ježek Březnický a Jan Vrabec.²⁹⁹ Tento dům má dnes číslo popisné 142.

Ubytovat jednu osobu a ustájit deset koní bylo možné v domě Jana Vrabce.³⁰⁰ Domy, které mají dnes čísla popisná 143 a 144 tvořily původně jeden velký nárožní dům. Roku 1610 jej vlastnil Jan Vrabec, toho času purkmistr, který jej koupil za 600 kop grošů míšeňských. Jan Vrabec zemřel roku 1633.³⁰¹

---

²⁹² SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 3.

²⁹³ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 305, fol. 398-401.

²⁹⁴ TAMTÉŽ, Kniha 301, fol. 186.

²⁹⁵ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 3.

²⁹⁶ J. LINTNER – J. LINTNER, Dějiny, s. 102.

²⁹⁷ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 305, fol. 402-405.

²⁹⁸ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 3.

²⁹⁹ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 305, fol. 406-408.

³⁰⁰ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 3.

³⁰¹ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 305, fol. 406-408.; J. LINTNER – J. LINTNER, Dějiny, s. 1-2.

Stejné ubytovací možnosti, konkrétně pro jednu osobu a deset koní, nabízel dům Martina Pražáka.³⁰² Jeho dům má dnes číslo popisné 145. Pražák však byla pouze přezdívka. Tento měšťan se jmenoval Martin Kala. Na tomto místě žil od roku 1602, kdy zde koupil dům za 350 kop grošů míšeňských. Toho času sousedil s domem Markovským a domem Jana Poláka.³⁰³

Rovněž jedno lože nabízel Jakub Lekeš. V jeho domě šlo ustájit také dva koně.³⁰⁴ Sousední dům Martina Pražáka má dnes číslo popisné 146 a počátkem 17. století patřil Janu Polákovi. O směnách tohoto domu v 16. a na počátku 17. století mnoho záznamů není; není známo, kdy jej koupil Jakub Lekeš. Ten se zde připomíná až roku 1621.³⁰⁵ Jelikož je Jan Polák při prodeji sousedního domu zmíněn jako soused ještě roku 1609, je pravděpodobné, že Jakub Lekeš koupil tento dům v roce 1609 nebo 1610.

Ustájení dvou koní bylo k dispozici i v maštálích Fridricha kožišníka.³⁰⁶ Domy stojící na východní straně náměstí nabízely ubytování všechny. Výjimkou nebyl ani Fridrich kožišník. Dům, jenž má dnes číslo popisné 147, Fridrich kožišník koupil roku 1598 od Jana Šorny Kolínského za 300 kop grošů míšeňských.³⁰⁷ Týž majitel jej vlastnil až do roku 1631.³⁰⁸

U Vavřince mohli hosté využít dvě světnice se šesti stoly. Nocleh zde mohli nalézt čtyři z nich. Do zdejších maštálí se vešlo deset koní.³⁰⁹ Pod Fridrichem kožišníkem se v seznamu ubytovatelů nachází položka, zvaná Vavřinec. S největší pravděpodobností jde o Vavřince Holuba. Rodina Holubů byla totiž významná rodina ve službách pánů z Rožmberka a tento dům, který má dnes číslo popisné 148, jim po generace patřil.³¹⁰ Počátkem 16. století patřil Vavřinci Holubovi.³¹¹

Kryštof Ježek nabízel jedno lože a ustájení pro sedm koní.³¹² Kryštof Ježek koupil tento dům roku 1602 od Václava Lekše za 380 kop grošů míšeňských. U prodeje domu nejsou zapsáni jeho sousedé. Je však uvedeno, že jde o dům Krupičkovský.³¹³ Ten dostal své jméno

---

³⁰² SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 3.

³⁰³ SOKA Tábor, AM Soběslav, kniha 305, fol. 414-416; Markovský se říkalo sousednímu domu Jana Vrabce, jelikož jej před ním vlastnili Václav Marek a Matěj Marek.

³⁰⁴ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 3.

³⁰⁵ SOKA Tábor, AM Soběslav, kniha 305, fol. 418-420; J. LINTNER – J. LINTNER, Dějiny, s. 37.

³⁰⁶ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 3.

³⁰⁷ SOKA Tábor, AM Soběslav, kniha 300, fol. 185-187.

³⁰⁸ TAMTÉŽ, kniha 205, fol. 422-425.

³⁰⁹ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 3.

³¹⁰ J. LINTNER – J. LINTNER, Dějiny, s. 85.

³¹¹ SOKA Tábor, AM Soběslav, kniha 305, fol. 420.

³¹² SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 3.

³¹³ SOKA Tábor, AM Soběslav, kniha 302, fol. 204.

pravděpodobně po Janu Krupičkovi, které je nadepsáno nad prodejem domu z počátku 16. století mezi Franclem tobolářem a Janem Maškovic.³¹⁴ Tento dům dnes sousedí s Rožmberským domem a má číslo popisné 153.

U Jiřího Ježka bylo možné ubytovat dvě osoby a ustájit deset koní.³¹⁵ Jiří Ježek nemovitost koupil roku 1605 po zemřelém Pavlu Šturmovi za 450 kop grošů míšeňských „s domovním hospodářstvím“.³¹⁶ Dům Jiřího Ježka ležel vedle domu Kryštofa Ježka a dnes má číslo popisné 154.

Jedno lože a místo v maštali pro čtyři koně skýtal dům Šimona pekaře.³¹⁷ Koncem 16. století tuto nemovitost vlastnil Jan Čapek, který ji prodal roku 1599 Martinu Stříbrnému za 350 kop grošů míšeňských. Ten ji o čtyři roky později, roku 1603, prodal Šimonu pekaři za 385 kop grošů míšeňských. Při prvním prodeji, roku 1599 ležel tento dům vedle domů Pavla Šturma a Ondřeje zedníka.³¹⁸ Dnes má číslo popisné 155 na základě čehož je odvozena i lokalizace domu Kryštofa Ježka.³¹⁹

Poslední položkou v seznamu ubytovatelů je dům Vondry Hubáčka. Ten nabízel jedno lože a ustájení pro šest koní.³²⁰ Jeho jméno se v pozemkových knihách nenachází. Roku 1590 však Kristýna Hubáčková koupila za 413 kop grošů míšeňských po zemřelém Pavlu Hubáčkovi. Tento objekt ležel vedle domu Petra Červenky.³²¹ Petr Červenka zemřel roku 1600 a jeho dům získal jeho syn Vavřinec Červenka.³²² Ten jej o tři roky později, roku 1603, prodal Kříži zámečníkovi. Při zápisu této koupě je uvedeno, že dům leží „podle brány Veselské“.³²³ Jelikož sousedil s domem Kristýny Hubáčkové, znamená to, že její dům je druhým domem od Veselské brány. Tuto nemovitost poté vlastnil Vondra Hubáček. Sice o tom není v pozemkových knihách záznam, jmenná shoda a umístění v seznamu ubytovatelů za Šimonem pekařem jsou pro toto tvrzení dostatečným důkazem. Tento dům má dnes číslo popisné 156.

Vondra Hubáček byl posledním ubytovatelem uvedeným ve vnitřním městě. Následovali ubytovatelé předměstí, jejichž poloha lokalizována nebyla. Jak již bylo předesláno, domy na předměstí neposkytovaly možnost pro ubytování osob. Předměstí tak

---

³¹⁴ TAMTÉŽ, Kniha 301, fol. 463.

³¹⁵ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 3.

³¹⁶ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 305, fol. 446-447.

³¹⁷ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 3.

³¹⁸ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 305, fol. 450-453.

³¹⁹ TAMTÉŽ, Kniha 301, fol. 212.

³²⁰ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 3.

³²¹ SOKA Tábor, AM Soběslav, Kniha 300, fol. 123-124.

³²² TAMTÉŽ, fol. 220-221.

³²³ TAMTÉŽ, Kniha 305, fol. 458-461.

sloužilo pouze k ustájení koní, konkrétně bylo možno ustájit u Jiřího Němce kováře dvacet čtyři koní, u Jana Chlaně čtyři koně, v Alšovském dvoře deset koní. Zde se nacházely rovněž dvě místnosti celkem se šesti stoly. Deset koní bylo možné ustájit ve dvoře Jana Roubíka, osm koní ve dvoře Řehoře Smrčky ze Sabinova, čtyři koně ve dvoře Martina Strejčka, dva koně u Tomáše Sobotky, dvacet koní u Ondřeje Čapka, šest koní u Havla koláře, dvacet čtyři koní u Ludmily Ježkové, stejný počet zvířat u Jana Pátka, který nabízel i dvě světnice, šest koní u Ludvíka Kříže, čtyři koně u Březinky, rovněž čtyři koně u Matěje Vrabce, patnáct koní u Jaroše řezníka, čtyři koně u Vávry Červinky, dva koně u Pletáka, čtyři koně u Zvěře, osm koní u Václava Kazdy, dvacet koní v Rozoumkovském dvoře, osm koní u Valenty, osm koní u Jakuba kováře, padesát koní ve dvoře Václava Hrona ze Sabinova, čtyři koně u Lukáše Mrázka, dva koně u Šimona Kocourka, čtyři koně u Sumsarky, čtyři koně ve dvoře Kocourkovém a šest koní u Matěje Šitry.³²⁴

Možnost k ustájení koní na předměstí poskytovali také Václav Prášek pro šest koní, Barvíř pro čtyři koně, Mikuláš Novák pro dvacet koní, Adam Havlů pro osmnáct koní, Vít Černovský pro deset koní a nakonec Bartoloměj Libra ze Sabinova ve svém předměstském dvoře pro dvacet čtyři koní.³²⁵

Lokalizovat předměstské nemovitosti je velmi složitý, ne-li nemožný úkol. Rozmístění zdejších staveb neodpovídá struktuře dnešních objektů, a proto by se pouze na základě vzájemných sousedství nemovitosti tehdejšího předměstí těžko lokalizovaly. Tato práce se tím tedy nezabývá. Z výpisu předměstských ubytovacích možností je patrné, že zde nebylo možné ubytování osob, pouze ustájení koní a možnost postavení šesti stolů v Alšovském dvoře, což vzhledem k vyrovnanému počtu loží a stolů ve vnitřním městě, zůstává neobjasněno. Na předměstí poskytovali ustájení koní i měšťané, kteří nabízeli ubytování i ve vnitřním městě. Konkrétně šlo o Jana Roubíka, Řehoře mladšího Smrčku ze Sabinova, Martina Strejčka, Ondřeje Čapka, Václava Hrona ze Sabinova a Bartoloměje Libru ze Sabinova. Jejich podíl na celkovém počtu míst v předměstských maštalích tvořil téměř jednu třetinu. To znamená, že soběslavští měšťané měli na předměstí velké majetky, které se v takovýchto situacích snažili využívat. Jejich angažovanost lze vysvětlit finanční motivací plynoucí z ustájení většího množství koní, kterou uvádí Jaroslav Pánek.³²⁶

Co se týče ubytovacího seznamu vnitřního města, potvrdilo se, že pořadí ubytovatelů v seznamu odpovídá umístění jejich domů tak, jak vedle sebe stály. Toto pořadí zhruba náleží

---

³²⁴ SOA Třeboň, Historica, inv. č. 7753, sign. 6178, fol. 3.

³²⁵ TAMTÉŽ, fol. 4.

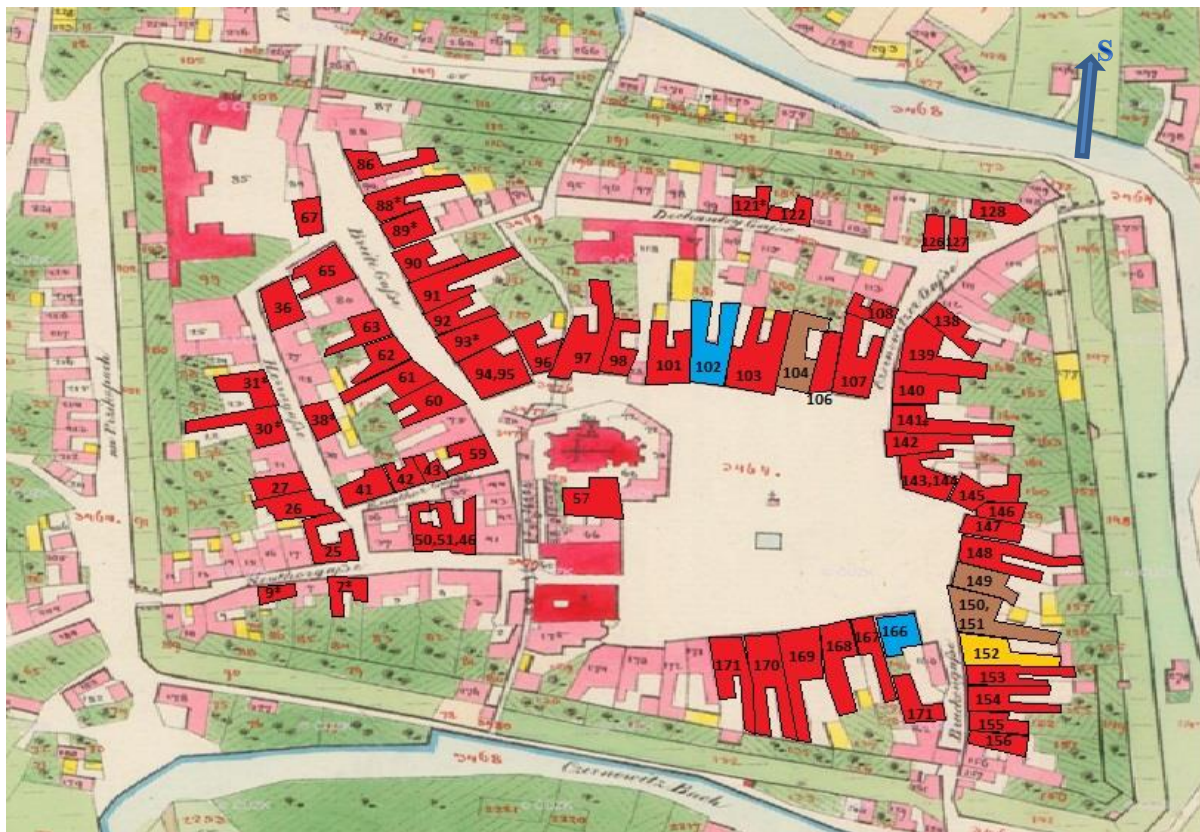
³²⁶ J. PÁNEK, Benešov, s. 189.

i zápisům jednotlivých domů v pozemkových knihách. Ve zmiňovaném seznamu však byli někteří měšťané jmenováni jinak než v pozemkových knihách. To platilo i v samotných pozemkových knihách, kde se jméno měšťana platícího splátky za dům mnohdy lišilo od jména domu v nadpise. Lze to vysvětlit osobní známostí městského písaře a účastníků domovního trhu. To samé mohlo platit o vztahu mezi písařem daného seznamu a ubytovateli. Měl-li měšťan nějakou přezdívku, je v seznamu uváděn právě touto přezdívkou, která je odlišná od jeho oficiálního jména v pozemkových knihách. Zdá se tedy, že pokud vrchnost zadala požadavek k vypracování nějaké písemnosti týkající se soběslavských domů, jejich pořadí se orientovalo podle jednotného vzoru a zhotovoval jej městský písař.

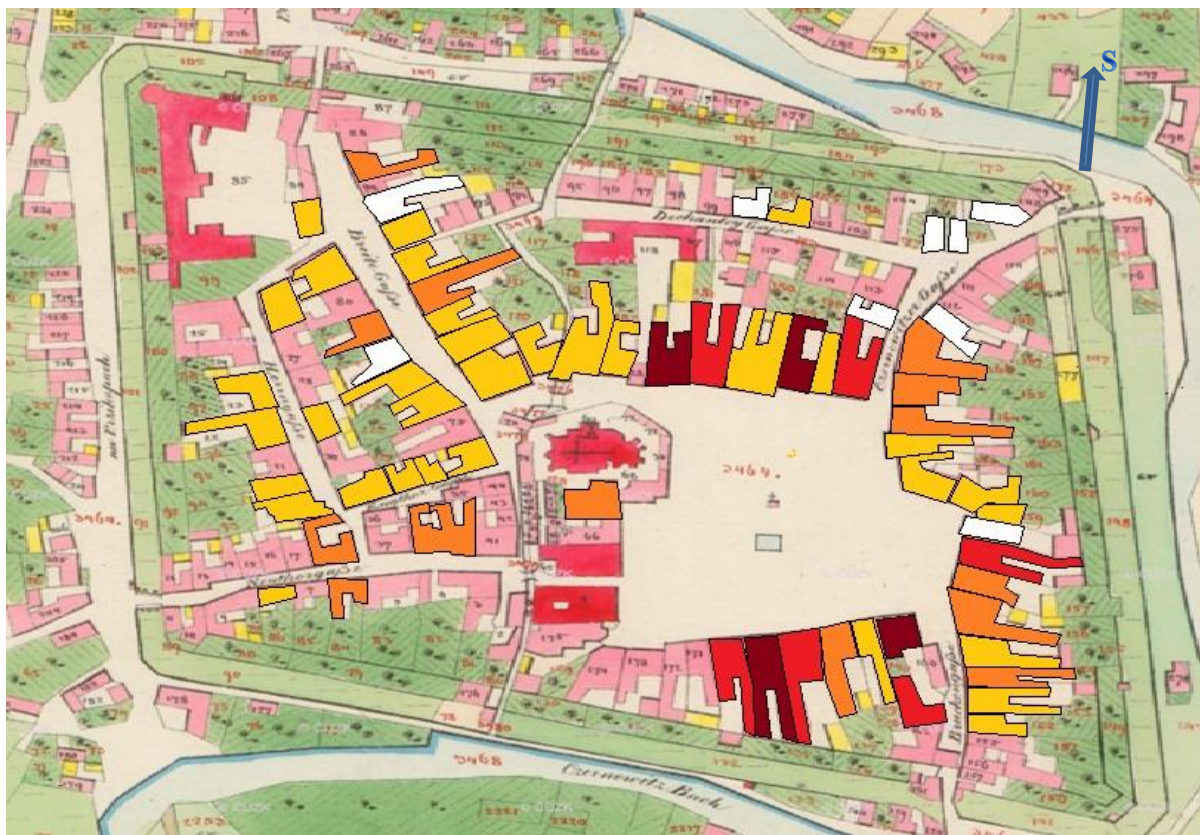
III. TOPOGRAFIE SOBĚSLAVSKÝCH DOMŮ A JEJICH UBYTOVACÍ MOŽNOSTI

Mapa číslo 1. Prostorové rozložení ubytovacích možností podle jednotlivých domů v Soběslavi roku 1610 v měřítku 1 : 2880

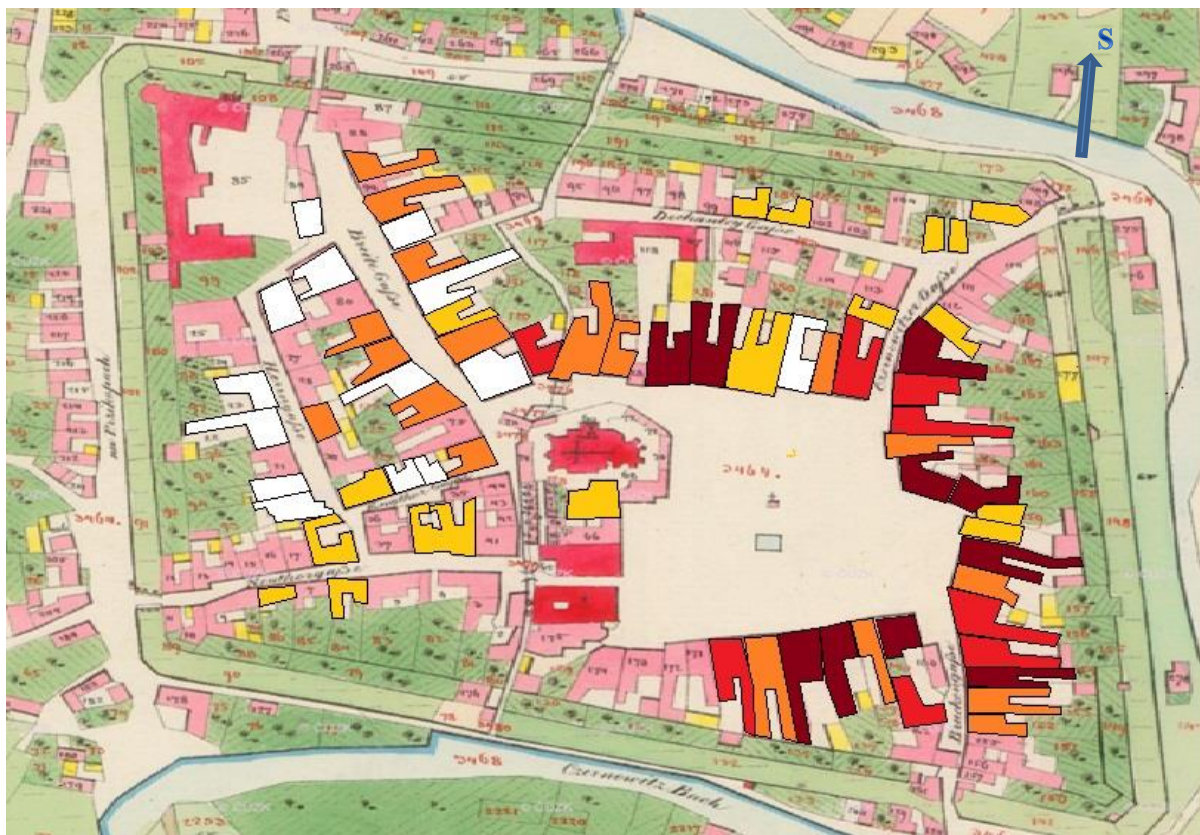
Na mapě číslo 1 jsou zobrazeny domy, které roku 1610 poskytovaly ubytování šlechtickým družinám. Červeně jsou zobrazeny měšťanské domy, hvězdičku mají ty, jejichž poloha je přibližná. Hnědé označení nesou domy obecní, modré domy hostinské. Žlutě je označen Rožmberský dům, ve kterém nocoval Petr Vok z Rožmberka. Je patrné, že ubytování poskytovala většina domů. Rovněž lze tvrdit, že čím více se dům blíží centru města, tím pravděpodobněji nabízí ubytování. Je tak patrné, že nejbohatší a nejváženější měšťané ubytování ochotně poskytovali. Domy ležící na východní a severní straně náměstí nabízely ubytování všechny. V jihozápadní části náměstí však domy zvláště nejsou. Důvod není ten, že by ubytování nenabízely. Pravděpodobně zde stál obecní dům nebožtíka Pavla a dům Jana úředníka. Není však jisté, které z domů stály na náměstí, a které mimo něj. Proto nedostaly ani pracovní číslo popisné pro účely této práce. Absence zvláště domů v jihozápadní části města proto nevyvrací tvrzení, že domy bližší centru města nabízely ubytování spíše než ty na jeho okraji při městské zdi. Zda se poloha domu v rámci města projevovala i na výši nabízených ubytovacích možností, na to odpoví mapy číslo 2 a 3.

Mapa číslo 2. Kartogram počtu loží dostupných k ubytování ve vybraných domech v Soběslavi roku 1610 v měřítku 1 : 2880

Mapa číslo 2 udává počet loží, která byla k dispozici v domech měšťanů nabízejících ubytování. Bílé jsou označeny domy, které poskytovaly pouze ustájení koní. Žluté domy nabízely jedno lože, oranžové dvě, červené tři až čtyři a tmavě červené pět a více. Na mapě je zřetelné, že se počet nabízených loží zvyšuje směrem do centra města. Nejvíce jich poskytovaly hostinské a obecní domy. Hostinské domy měly vysoké ubytovací kapacity ze zřejmých důvodů. Velké ubytovací možnosti obecních domů mohou být vysvětleny tím, že v nich nikdo nebydlel, bylo v nich proto víc místa a v neposlední řadě mohly poskytovat městské příjmy z ubytování. Osm domů nabízelo pouze ustájení koní. Ty většinou stály při okraji města. Tyto domy zřejmě neoplývaly prostory pro důstojné ubytování rožmberských šlechtických družin.

Mapa číslo 3. Kartogram počtu koní, kteří mohli být ustájeni ve vybraných domech v Soběslavi roku 1610 v měřítku 1 : 2880

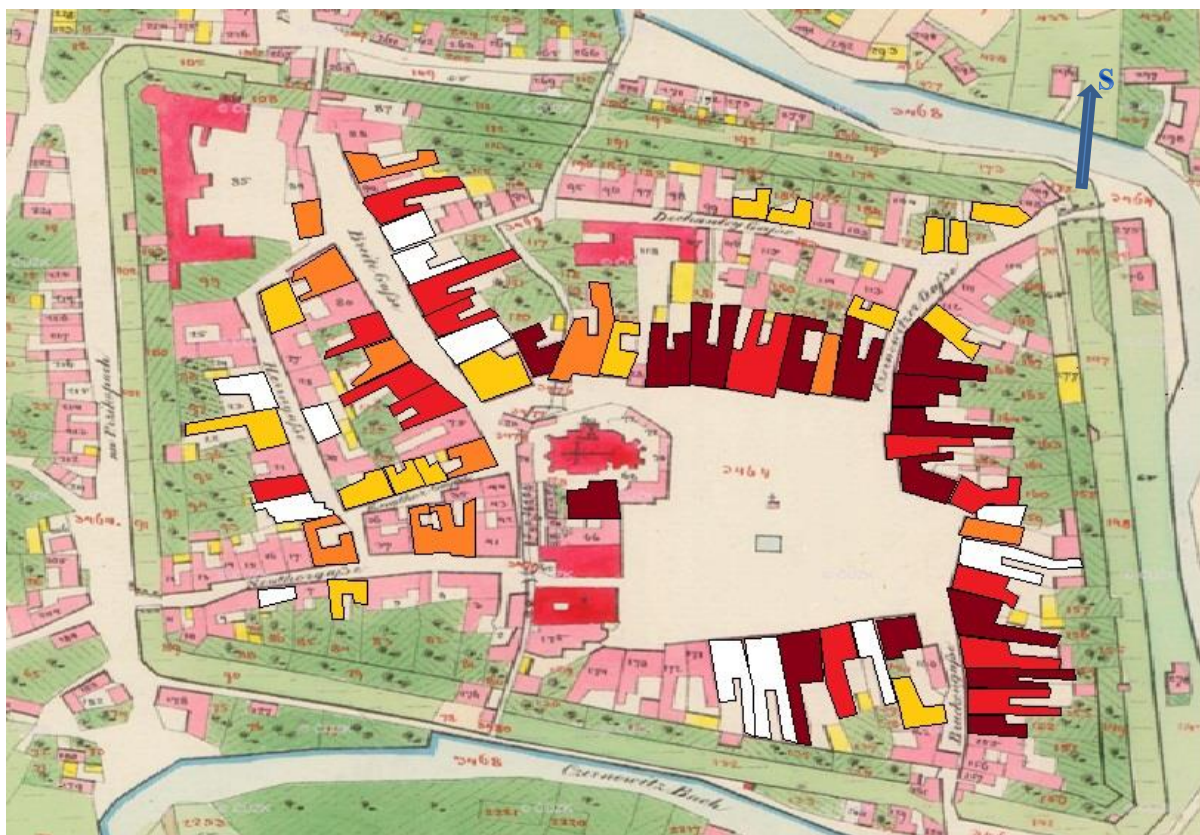
Na mapě číslo 3 je znázorněn počet koní, který mohl být ustájen v domech soběslavských měšťanů roku 1610. Bílé jsou označeny domy, ve kterých nebylo možné ustájit žádného koně. Ve žlutých je místo pro jednoho až tři koně, v oranžových pro čtyři až šest koní, v červených pro sedm až devět koní a v tmavě červených pro deset a více koní. Vzrůstající počet potenciálně ustájených koní směrem do středu města je ještě patrnější, než tomu bylo u nabízených loží. Zdaleka nejvíce koní mohlo být ustájeno ve dvou hostinských domech, konkrétně 50 a 60. Jde o tak vysoký počet zvířat, že je nepravděpodobné, že byla ustájena v zázemí domu. Pravděpodobnější variantou může být odvedení zvířat někam mimo vnitřní město. Jestli měšťané ustájili koně v zázemí svých domů či je odvedli do svých nemovitostí mimo město, je nejasné. V seznamu ubytovatelů u některých měšťanů je před počtem koní uvedena maštal. Zda to napovídalo o místě ustájení koní nebo to byl jen rozmar písaře, není známo. Odpověď by mohlo přinést srovnání se jmény ubytovatelů na předměstí, u kterých se předpokládá, že koně nikam neodváděli. I zde je však u jmen ubytovatelů maštal uváděna střídavě. Tato otázka tak zůstane nezodpovězená. Počet nabízených ustájení koní byl téměř šestkrát vyšší než počet nabízených loží. Za předpokladu, že cestovalo přibližně stejně osob a zvířat je pravděpodobné, že většina volných maštálí zůstala zřejmě neobsazena.

Mapa číslo 4. Kartogram počtu stolů, které mohly stát v jednotlivých domech v Soběslavi roku 1610 v měřítku 1 : 2880

Na mapě číslo 4 jsou znázorněny domy měšťanů, ve kterých mohly být postaveny stoly. Bíle jsou označeny ty domy, které postavení stolů neumožňovaly. Žlutou barvou ty, v nichž bylo možné postavit jeden až dva stoly, v oranžových tři až čtyři stoly, v červených pět až sedm stolů, v tmavě červených osm a více stolů. Celkem mohlo v domech stát 121 stolů. Z mapy číslo 4 je patrné, že stoly byly stavěny ve vybraných domech převážně na náměstí a v několika domech mimo něj. Většina stolů mohla být umístěna v hostinských, ale i v obecních domech. Fakt, že obecní domy poskytují nejvyšší ubytovací kapacity téměř ve všech ohledech, svědčí o tom, že potom, co v nich z různých důvodů nikdo nebydlel, a připadly městu, obec se o ně starala a udržovala je, aby nezchátraly (alespoň před třicetiletou válkou). V opačném případě by v nich nemohlo být nabízeno ubytování. Zajímavé rovněž je, že stolů mohlo být postaveno 121. Tedy stejně jako celkový možný počet nabízených loží ve městě. Na jednoho ubytovaného vycházel tedy jeden stůl. To by mohlo značit, že pramen má vojenské účely a důstojníkům tyto stoly sloužily k úřadování.

Mapa číslo 5. Kartogram prodejních cen vybraných nemovitostí v Soběslavi na přelomu 16. a 17. století v měřítku 1 : 2880

Mapa číslo 5 zobrazuje ceny měšťanských domů, ve kterých bylo roku 1610 poskytováno ubytování. Bílé jsou označeny domy, jejichž hodnota zjištěna nebyla. Žlutě domy s hodnotou 1 – 200 kop grošů míšeňských, oranžově 201 – 300 kop grošů míšeňských, červeně 301 – 400 kop grošů míšeňských a tmavě červeně domy s hodnotou vyšší než 401 kop grošů míšeňských. Poloha bílých domů byla zjištěna pomocí přípisu jeho majitele u prodeje jiného domu či jiným způsobem odvozena. Pozemkové knihy tedy neobsahují zápis o jeho prodeji, tudíž je neznámá i jeho hodnota. Předkládaná mapa potvrzuje majetkovou stratifikaci města, když hodnota domů se směrem od náměstí k městským hradbám snižuje. Výjimku představují domy v jihovýchodní části města u Veselské brány, které měly podobnou hodnotu jako domy v centru města. Není jasné, proč byla cena těchto domů vyšší, avšak počátkem 16. století zde byly kovárny.³²⁷ Je třeba zmínit, že vyplácená cena za domy mohla být ovlivněna příbuzenskými vztahy mezi obchodujícími a také tím, že nezahrnovala vždy pouze nemovitost samotnou, ale bývaly k ní přidány nemovitosti jiné, například pozemky za městem, chalupy a podobně.

³²⁷ J. LINTNER, *Měšťanstvo*, s. 19.

Pozornost si zaslouží rovněž skutečnosti související s hodnotou jednotlivých domů. Z map číslo 2 – 5 uvedených v následující kapitole je patrné, že počet nabízených loží, míst v maštalích k ustájení koní a možných postavených stolů se zvyšoval s rostoucí cenou nemovitosti. Také je zřejmá stratifikace domů podle ceny. Z mapy číslo 5 vyplývá, že nejdražší domy stály na nejprestižnějších parcelách uprostřed města, tedy na náměstí. Nasnadě je i otázka, zda byla v nejdůležitějších domech vykonávána ta nejprestižnější povolání. Stratifikaci prestiže povolání naznačil ve své práci Václav Bůžek.³²⁸ Ten svůj výzkum měšťanských domácností konkretizoval profesní stratifikací podle vybavenosti domácností jednotlivých řemeslníků a rozdělil je do tří skupin. Do skupiny s nejhudším vybavením domácnosti s převahou předmětů pro uspokojování základních životních potřeb patřila řemesla zpracovávající zeminu (hrnčíři, cihláři, zedníci), dřevo (stolaři, koláři, bednaři, tesaři) a kov (kováři, zámečníci, zvonaři, konváři). Do druhé skupiny patřili měšťané s větším zastoupením předmětů každodenní potřeby s dekorativními prvky či předměty ze stříbra ve svých domácnostech. Šlo o měšťany vykonávající řemesla textilní (soukeníci), oděvní (ševci, krejčí) a kožedělná (kožišníci, koželuzi). Třetí skupinu tvořily luxusně vybavené domácnosti charakterizované vlastnictvím zlatých a stříbrných předmětů, které obývali vrchnostenská a městská úředníci a měšťané, kteří provozovali umělecká řemesla (zlatníci, mědirytci, minciři, platněři, mečíři), vzácně i špičky potravinářských řemesel (zejména sladovníci a pekaři).³²⁹

Největší zastoupení mezi soběslavskými ubytovateli měli krejčí, pekaři a kožišníci. Od každé profese to byli tři zástupci. Vždy dva řemeslníci vykonávali povolání kloboučník, kuchař, uzdař, truhlář, bednař a konvář. Jednoho zástupce měli ubytovatelé v povoláních řezník, mlynář, kovář a přesličkář. Na základě tohoto výčtu je patrné, že většina ubytovatelů se řadila k těm měšťanům, jejichž domácnost je nadstandardně majetkově vybavena, jelikož povolání většiny z nich je zastoupeno ve druhé a třetí skupině podle rozdělení Václava Bůžka. Nejméně majetnou skupinu zastupovali pouze dva bednaři, dva truhláři, dva konváři a jeden kovář.³³⁰ Z toho vyplývá, že měl-li měšťan mít šanci na ubytování urozeného hosta, musel dosahovat odpovídající úrovně z hlediska povolání a s tím souvisejícím majetkovým vybavením domu. Pravidlo potvrzující výjimku může představovat osoba Jáchyma konváře, jehož povolání patřilo do skupiny těch nejméně prestižních, avšak bylo již zmíněno, že patřil k mistrům ve svém oboru, což nepochybně dokazuje zakázka na výrobu cínové rakve pro

---

³²⁸ Václav BŮŽEK, Každodenní kultura jihočeských měšťanských domácností v předbělohorské době, *Opera historica* 1, 1991, s. 43-73.

³²⁹ TAMTÉŽ, s. 53-54.

³³⁰ SOka Tábor, AM Soběslav, Kniha 297-305; povolání ubytovatelů bylo určeno pouze v případě, že bylo uvedeno v pozemkových knihách.

zesnulou Kateřinu Rožmberskou z Ludanic, kterou mu zadal Petr Vok z Rožmberka.³³¹ To dokazuje, že znamenití řemeslníci vykonávající ta nejméně prestižní povolání mohli stoupat ve společenském žebříčku, pořídit si dům v dobré lokalitě a ubytovávat v něm zámožné hosty. Přímo na náměstí již žádný měšťan, který by se živil málo ceněným povoláním, nebydlel. Nacházely se zde všechny obecní a hostinské domy. Sídlo tu měli všichni ubytovatelé s predikátem, zpravidla erbovní měšťané – Peciválové z Klepecké Hory, Decarové z Rosenethu, Ajničtí z Vosule, Smrčkové ze Sabinova, mlynář Václav Hron ze Sabinova, Librové ze Sabinova a Lekšové ze Sabinova. Kromě nich měli na náměstí domy dva uzdaři, jeden švec, jeden kožišník a jeden pekař. Do stejné skupiny patřili i vrchnostenští úředníci. Jím byl Vavřinec Holub³³² a možná i Jan úředník, jehož dům nebyl lokalizován, avšak pravděpodobně ležel v jihozápadní části náměstí. Domy, ve kterých bylo poskytováno ubytování na náměstí, tedy vlastnili buď erbovníci, vrchnostenští úředníci nebo řemeslníci vykonávající prestižní povolání, ač zde většina profesí z nejbohatší skupiny chybí. Soběslav zřejmě nebyla střediskem uměleckých povolání. Ostatní profese vykonávali ubytovatelé mimo náměstí. Protože jsou mezi nimi málo zastoupeni ubytovatelé s nejhudším vybavením domácností, je pravděpodobné, že domy, ve kterých byla provozována málo prestižní řemesla, ubytování neposkytovaly.

---

³³¹ J. LINTNER, Dějiny, s. 17-19.

³³² TAMTÉŽ, s. 85-86.

IV. ZÁVĚR

V úvodu předkládané diplomové práce byla stručně shrnuta historiografie týkající se dějin města Soběslavi. Ta stojí zejména na bohatém archivním fondu města uloženém ve Státním okresním archivu v Táboře, pamětech a rukopisech některých soběslavských měšťanů a v neposlední řadě na několika místních pamětních knihách. O ty se opírají práce místních historiků, z nichž nejvýznamnějšími byli Josef Lintner, Jan Lintner a Roman Cikhart. Ti vytvořili základ pro většinu novodobých prací zaměřených na dějiny Soběslavi.

Následoval faktografický přehled dějin města zhruba do třicetileté války. Zprvu byly shrnuty obecné dějiny města, následně složité náboženské okolnosti. Pozornosti neuniklo slavné rožmberské gymnázium, které zaniklo s příchodem třicetileté války, ani základní charakteristika řemesel vykonávaných ve městě v raném novověku. Následovalo nastínění fungování městské správy a hospodaření.

Soběslav byla nejen místním centrem obchodu a řemesel, sloužila rovněž jako tranzitní město posledních Rožmberků při jejich cestách v rámci zemí Koruny české i za jejich hranice. Při nich zde Rožmberkové často nocovali. K tomu potřebovali znát místní ubytovací kapacity. Roku 1610 si proto Petr Vok z Rožmberka nechal vypracovat písemnost, uloženou ve Státním oblastním archivu v Třeboni, která podávala přehled o tom, kolik bylo možné v jednotlivých domech ve vnitřním městě a na předměstí ubytovat osob, ustájit koní a postavit stolů. Domy se dělily na obecní, hostinské a měšťanské. Ty měly kapacitu ubytování 121 osob, postavení stejného počtu stolů a ustájení 704 koní, z toho 371 koní na předměstí.

Pravý účel tohoto seznamu však není zřejmý. Název písemnosti v inventáři archivní sbírky Historica Třeboň odkazuje na její domnělý militární charakter. Samotný obsah však nic podobného nenaznačuje. Byl tedy srovnán se zprávou Mikuláše Humpolce z Tumoraze a Jana Černého z Vnoře z roku 1556, která obsahovala ubytovací možnosti čtyř měst na cestě mezi Českým Krumlovem a Horšovským Týnem. Jejich obsah se sice mírně liší, samotný charakter a poměr ubytovacích kapacit ukazuje, že jsou dokumenty rovnocenné a jejich cílem je ubytování co největšího počtu osob a ustájených koní, na čemž by v opačném případě nemuseli mít měšťané zájem. Možný vojenský účel seznamu tak nadále nebyl zohledňován.

Daný soupis dal vzniknout této diplomové práci, pro kterou se stal základním pramenem. Jejím cílem bylo prostřednictvím směn jednotlivých domů uvedených v městských pozemkových knihách uložených ve Státním okresním archivu v Táboře rekonstruovat prostorové rozložení ubytovacích možností v Soběslavi do nejstaršího

vhodného mapového zobrazení, kterým jsou císařské otisky map stabilního katastru Čech vzniklé v letech 1824 – 1843 v měřítku 1 : 2880.

Podobným problémem v případě Benešova se zabýval Jaroslav Pánek. Jeho bádání se však opíralo o dochované cestovní účty. Pro tuto práci bylo zásadní jeho zjištění, že výdaje za ustájení koní v Benešově představovaly 80 % výdajů hostů. Autor rovněž předpokládá, že ve šlechtické družině cestuje přibližně stejný počet osob a koní. Také spočítal, že hrubý zisk za přenocování velké a poté menší šlechtické skupiny vydal benešovským měšťanům 111 % jejich půlročního platu. Na tom však bohatla pouze úzká skupina nejzámožnějších měšťanů. Každopádně tyto návštěvy skýtaly městu velké ekonomické výhody. Jaroslav Pánek se však nezaměřil na prostorové rozložení ubytovacích možností v Benešově, což je cílem této práce pro Soběslav.

Klíčovým pramenem pro její vznik byly soběslavské pozemkové knihy. Ty obsahují převody soběslavských nemovitostí, kšafty, šacuňky nebo sirotčí knihy. U převodů nemovitostí je objekt specifikován názvem domu podle jeho majitele, uvedením jmen sousedů a zřídka bližším určením jeho polohy (např. u brány nebo na rohu a podobně). Nechybí prodejní cena a stanovení výše a cyklu splátek. Na základě těchto údajů a studia dostupné literatury byly stanoveny základní badatelské otázky. Nejprve bylo nutné u každého měšťana jednotlivě shrnout ubytovací možnosti, uvést datum koupě jeho domu, případně komu dříve patřil, s kým sousedil a kolik stál. Tyto údaje vedly k přiřazení dnešního popisného čísla dané nemovitosti, což umožnilo vytvoření mapy prostorového rozložení ubytovacích kapacit podle jednotlivých domů. To vedlo k vytvoření map prostorového rozložení nabízených loží, míst k ustájení koní, postavení stolů a prodejních cen jednotlivých usedlostí. Ty měly ukázat, jaká část ze všech domů poskytovala ubytování a kdo se na něm podílel. Byla rovněž položena otázka, zda se ubytování realizovalo spíše v centru města či na jeho okraji. Z toho bylo patrné, zda se na počátku 17. století chtěli majetnější měšťané ubytování osob vyhnout, nebo pro ně bylo prestižní a výnosnou záležitostí. Zajímavé bylo rovněž sledovat majetkovou stratifikaci měšťanské společnosti spojenou se vztahem mezi povoláním měšťana a cenou i lokalizací jeho domu.

K získání odpovědi na tyto otázky byla použita retrogresivní metoda z oboru geografické kartografie, která rekonstruuje minulou krajinu z prvků dochovaných v současné krajině. Výsledky byly prostřednictvím kartogramu prostorově znázorněny v historické mapě.

V Soběslavi nabízely v dubnu roku 1610 ubytování čtyři obecní domy. Všechny lokalizované domy stály na náměstí - Lavinovský, Svákovský a Mírkovský. Místo, kde ležel obecní dům nebožtíka Pavla, který ze všech obecních domů nabízel vůbec nejvyšší míru

ubytovacích kapacit, se pro jeho blíže neurčený název a polohu určit nepodařilo. Tyto domy z nějakých důvodů, nejčastěji po smrti majitele, připadly obci a na poměry města v nich byly nabízeny nadstandardně vysoké ubytovací možnosti. To znamená, že je obec nenechávala zpustnout, naopak je udržovala a starala se o ně, jinak by zde nemohla nabízet ubytování.

Podařila se lokalizace obou hostinských domů – Martina Prostějovského a Urbana Pichlera zvaného Knoblochovský. Tyto dvě usedlosti byly schopny ustát více než třetinu (110) koní z celého vnitřního města, což vyvolává otázku, zda se potřebné prostory nacházely v zázemí hospod nebo mimo město a hostinští měli možnosti k tomu je tam odvést. Oproti ostatním domům nabízely hostinské domy nadstandardní počet loží (10 a 6). Není to však tak výrazný nepoměr jako v případě ustájení koní. Podle Jaroslava Pánka platili hosté 80 % výdajů na cestách za péči o koně. Vysvětlení je tedy nasnadě.

Na ubytovávání se podíleli i někteří další měšťané, jejichž pořadí začínalo na náměstí východně od domu Martina Prostějovského. Byly lokalizovány domy ubytovatelů Daniela Dvořáčka, Matouše uzdaře, Bartoloměje Libry ze Sabinova, Jana Roubíka a Řehoře mladšího Smrčky ze Sabinova, Václava Lekše ze Sabinova a Kateřiny Decarové z Rosenethu. Tito ubytovatelé spolu buď sousedili, nebo žili ve stejné části města. To znamenalo, že posloupnost měšťanů v dochovaném seznamu odpovídá vzájemným sousedstvím a polohou domů ve městě. Pozemkové knihy jsou však mnohdy psány velmi nepořádně a spousta záznamů o prodejích domů z přelomu 16. a 17. století chybí. Nepodařilo se proto lokalizovat dům Jana úředníka. Na základě naznačené posloupnosti měšťanů v seznamu ubytovatelů lze předpokládat, že bydlel kdesi v jihozápadní části města. Není však jasné, zda to bylo na náměstí či mimo něj, nebylo mu, tak jako jiným měšťanům, přiděleno odpovídající číslo popisné, jelikož by to ovlivnilo výsledky této práce. To bylo učiněno v případě domu Jana kuchaře, jehož bydliště se nacházelo v sousedství domu, který má dnes číslo popisné 8. Není však jasné, ze které strany, proto mu bylo náhodně přiděleno číslo popisné 7. Pracovní číslo popisné dostal i dům jisté měšťanky Kašparky. Jemu bylo přiděleno číslo popisné 9, z důvodu lokalizace domů obou sousedních domů v seznamu – Jana kuchaře a Martina Strejčka. Dům stál u Bechyňské brány, kde by jinak ubytování poskytoval pouze Jan kuchař. Je tedy velmi pravděpodobné, že dům Kašparky stál právě zde.

Následovaly domy v západní části města. Zde se nacházely domy ubytovatelů Martina Strejčka, Jana Černého pekaře, Víta Waldy kloboučníka, Martina Voštírálka, Adama Horského. Posledním dvěma jmenovaným byla rovněž přidělena pracovní čísla popisná, jelikož se v seznamu ubytovatelů nacházeli mezi Martinem Strejčkem a Vespeciánem Holzarem, tedy měšťany, kteří žili ve stejné ulici. To samé platilo pro Kroupu ševce. Ten se

v dochovaném seznamu nacházel za Vespeciánem Holzarem a před Petrem kuchařem. Ten sousedil s ubytovatelem Gregorem kožišníkem, který vlastnil dům, jenž má dnes číslo popisné 41 nebo 42. Vedle Gregora kožišníka naproti obecní lázni bydlel Linhart Voneš ze Zvěrotic a v domě dnešní budovy České spořitelny Jáchim konvář.

Směrem k Tábořské bráně byla určena poloha domů ubytovatelů Bartoloměje Šlechty, Petra Matyášů a Tomáše Kaly, jenž nabízel pouze místo k ustájení čtyř koní, dále Víta Mokrého, Panvičky, Martina kováře, který vlastnil dům v sousedství soběslavského hradu a Pavla Kocourka žijícího vedle Tábořské brány. V těchto místech nabízeli ubytování i Daniel Vodor a Václav Kříž, jimž byla také z předešlých důvodů přidělena pracovní popisná čísla. Dále směrem k náměstí byly lokalizovány domy ubytovatelů Jana Bednaře, Jana Hradského, Víta konváře. V této části města by měl žít i Eliáš truhlář, který v městských pozemkových knihách nefiguruje a byl mu přiřazen dům čísla popisného 93.

Nárožní dům v severozápadním rohu náměstí patřil ubytovateli Václavu Buzkovi. Na severní straně náměstí nabízeli ubytování postupně rodina Čermáková, Samuel Holzaple, Mauric Pecivál z Klepecké Hory, Judita Kurcová, Martin Stříbrný, Kryštof Kohout a mlynář Václav Hron ze Sabinova. Na severní straně města ubytovávala rodina Přesličkových, Jan Dubský, Jan Tichý, Anna Řepová, Cyprian Mraček a Augusta na baště.

Od Choustnické brány na severovýchodě města směrem k Veselské bráně na jihovýchodě žili ubytovatelé Daniel Pika, Matyáš Knobloch, Zachariáš řemenář, Matyáš kantor, jemuž byl přidělen dům čísla popisného 141 na základě nejasností o směnách této usedlosti, Václav Ajnický z Vosule, Martin Pražák, Jakub Lekeš, Fridrich Kožišník, Vavřinec Holub, Kryštof Ježek, Jiří Ježek, Šimon pekař a Vondra Hubáček.

V seznamu soběslavských ubytovacích kapacit následovali ubytovatelé předměstští. Poloha jejich domů však lokalizována nebyla. To by byl úkol příliš složitý, ne-li nemožný. Rozmístění zdejších nemovitostí neodpovídá struktuře dnešních staveb. Tato práce se tímto tedy nezabývala. Téměř třetinu míst ve zdejších maštalích nabízely osoby, které poskytovaly ubytování i ve vnitřním městě. To znamená, že soběslavští měšťané na předměstí vlastnili velké majetky, které se z finančních důvodů snažili při takovýchto situacích využívat.

Pořadí ubytovatelů ve vnitřním městě zhruba odpovídalo rozmístění jejich domů tak, jak vedle sebe stály. Podobně byly nemovitosti řazeny i v některých městských knihách, což ukazuje, že vypracovávání písemností týkajících se soběslavských domů podle jednotného vzoru. Mnohdy se však lišila jména stejných osob v pozemkových knihách a v soupise ubytovacích kapacit. To platí i pro samotné zápisy v městských knihách, kdy se jméno názvu domu lišilo od pojmenování měšťana v detailu smlouvy, které bylo často stejné

jako pojmenování ubytovatele. V dochovaném seznamu byly osoby často jmenovány těmito přezdívkami, což lze vysvětlit jejich osobní známostí s autorem seznamu.

Z mapy číslo 1 je zřejmé, že ubytování bylo možné ve většině soběslavských domů. Platil vztah, že čím blíže k centru města se dům nacházel, tím pravděpodobněji poskytoval ubytování. Domy na náměstí nabízely pohostinství pravděpodobně všechny. Na mapě sice nejsou zvýrazněny domy v jihovýchodní části náměstí. Na základě vztahu mezi pořadí v dochovaném seznamu a polohou domu ve městě je však pravděpodobné, že zde stály domy Jana Úředníka a obecní dům nebožtíka Pavla.

Mapa číslo 2 udává, kolik loží tyto domy nabízely. Na náměstí je jejich počet zřetelně vyšší než mimo něj. Domy, které poskytovaly pouze ustájení koní, stály s jednou výjimkou při okraji města.

Směrem k náměstí vzrůstal i počet míst v maštalích pro ustájení koní, což vyplývá z mapy číslo 3. Protože v centru města žili ti nejmajetnější měšťané, lze tvrdit, že u nich převládala snaha o ustájení co možná nejvyššího počtu koní. Mnozí byli ochotni poskytnout i maštale na předměstí. Jelikož podle Jaroslava Pánka měšťanům z péče o koně plynul největší zisk, je tato snaha jistě vedena touhou po výdělku.

Na mapě číslo 4 je znázorněn možný počet postavených stolů. Ten byl stejný jako součet všech loží nabízených ve městě. Na jednoho ubytovaného tedy vycházel jeden stůl. Tento poměr se objasnit nepodařilo. Možná jde o hodovní stoly, možná má pramen opravdu vojenské účely a měšťané nabízeli ve svých domech ubytování důstojníkům, kteří mohli na těchto stolech úřadovat. Tato otázka by si zasloužila být objektem dalšího výzkumu, budou-li nalezeny další prameny.

Mapa číslo 5 zobrazuje přibližné ceny domů jednotlivých ubytovatelů. I ony vzrůstají směrem od městských hradeb do na náměstí s výjimkou domů v jihovýchodním cípu města.

Mapy číslo 1 až 5 a předchozí výzkum prokazují, že ubytování v Soběslavi roku 1610 nabízela většina domů. Jeho výše byla ovlivněna polohou nemovitosti ve městě, její cenou, vybavením domácnosti, řemeslem vykonávaným majitelem a s tím souvisejícím jeho společenským postavením. Rovněž lze tvrdit, že nejdražší domy stály na nejlepších parcelách, byla v nich provozována nejprestižnější řemesla a bydleli zde nejzámožnější měšťané. Z toho vyplývá, že ubytování hostů nebylo pro měšťany nepřijemnou povinností, které se chtěli vyhnout. Naopak, šlo o záležitost prestižní, dalo se na ni i slušně vydělat a ne každý, vzhledem ke svému majetku a společenskému postavení, se na ni mohl podílet.

Výsledky této práce vzbuzují řadu otázek, protože problematice tranzitních měst není na poli historiografie věnována velká pozornost. Odpovědi na položené otázky, by si

zasloužily hledat v různých typech pramenů, což by umožnilo proniknout hlouběji do ekonomických, sociálních a topografických záležitostí. Předkládaná práce může rovněž posloužit jako pomůcka k rekonstrukci celkové historie jednotlivých domů.

V. SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY

Nevydané prameny

Státní oblastní archiv Třeboň

- Historica, inv. č. 7753, sign. 6178

Státní okresní archiv Tábor

- SOkA Tábor, AM Soběslav, inv. č. 1, sign. I A 1/1, kart. 1
- SOkA Tábor, AM Soběslav, inv. č. 2, sign. I A 1/2, kart. 1.
- SOkA Tábor, AM Soběslav, inv. č. 4, sign. I A 1/4, kart. 1.
- SOkA Tábor, Sběrka rukopisů, č. 265.
- SOkA Tábor, Sběrka rukopisů, č. 212.
- SOkA Tábor, AM Soběslav, Kniha 297-305.

Vydané prameny

Jaroslav PÁNEK (ed.), Václav Březan, Životy posledních Rožmberků I-II, Praha 1985.

Literatura

BĚLOHLAV, Josef, Soběslav, Praha 1910.

BOUŠKA, Václav a kol., 600 let města Soběslavi, 1390 – 1990, Soběslav 1990.

BŮŽEK, Václav, Alchymie v každodenním životě vrchních komorních služebníků Rudolfa II., in: Ivo PURŠ – Vladimír KARPENKO (edd.), Alchymie a Rudolf II. Hledání tajemství přírody ve střední Evropě v 16. a 17. století, Praha 2011, s. 647-654.

BŮŽEK, Václav, Každodenní kultura jihočeských měšťanských domácností v předbělohorské době, Opera historica 1, 1991, s. 43-73.

BŮŽEK, Václav – HRDLIČKA, Josef a kol., Dvory velmožů s erbem růže. Všední a sváteční dny posledních Rožmberků a pánů z Hradce, Praha 1997.

BŮŽEK, Václav, Renesanční domácnost soběslavského primátora Řehoře Smrčky ze Sabinova, Táborský archiv 3, 1991, s. 34-51.

BŮŽEK, Václav a kol., Světy posledních Rožmberků, Praha 2011.

CIKHART, Roman, Bibliografie města Soběslavě, Jihočeský sborník historický 9, 1936, s. 58-62.

CIKHART, Roman, Doplnky k „Historickému místopisu Soběslavska“, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 9, 1907, s. 149-150.

CIKHART, Roman, Duchovenstvo soběslavské v 17. století, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 4, 1908, s. 8-10.

CIKHART, Roman, Duchovní správa v Soběslavi, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 2, 1909, s. 17-18, 33-34, 51-52, 68-69.

CIKHART, Roman, Historický místopis Soběslavska, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 7, 1906, s. 139-140, 150-152; 8, 1906, s. 53, 69-71, 99-100, 116-117.

CIKHART, Roman, K dějinám Soběslavě v 18. a 19. století, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 4, 1908.

CIKHART, Roman, K rodopisu Soběslavska, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 4, 1908, s. 115-116.

CIKHART, Roman, Město Soběslav, Soběslav 1907.

CIKHART, Roman, Nejstarší rody na Soběslavsku, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 6, 1910, s. 4.

CIKHART, Roman, Minulost města Soběslavi, in: Eugen NEUMANN, Na rozloučenou s učitelským ústavem v Soběslavi 1870-1948, Tábor 1948, s. 53-56.

CIKHART, Roman, Okolí Soběslavě v dávných dobách, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí.

CIKHART, Roman, Paběrky o školství v Soběslavi před rokem 1800, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě, 1906, s. 128-129.

CIKHART, Roman, Reformace v Soběslavi, Věstník jihočeských museí 2, 1911.

CIKHART, Roman, Rodina Špačkova, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 24, 1933, s. 44-45.

CIKHART, Roman, Rod Makovských z Makové, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 3, 1907, s. 18-19.

CIKHART, Roman, Smrčkovský dům v Soběslavi, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 3, 1907, s. 4-5.

CIKHART, Roman, Soběslav v době rožmberské, Kraj kalicha 1938, s. 28-30.

CIKHART, Roman, Soběslav za válek husitských, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 4, 1908, s. 1-2.

CIKHART, Roman, Šlechtické a erbovní rodiny z Táborska, Jihočeský sborník historický 5, 1932, s. 61-68, 104-110, 131-149.

CIKHART, Roman, Trh o "újezd nedvědicový" roku 1594, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 8, 1908, s. 103-104.

CIKHART, Roman, Učitelstvo Soběslavské v době předbělohorské, Věstník Jihočeských museí 9, 1913, s. 91.

CIKHART, Roman, Znaky rodů na Soběslavsku, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 10, 1909, s. 145-147.

CRKOVSKÝ, František, Archivář Jan Lintner (16. 5. 1909 – 29. 9. 1977), Výběr z prací členů historického klubu při jihočeském muzeu v Českých Budějovicích 15, 1978, s. 41.

CRKOVSKÝ, František, Rožmberský urbář jako pramen o stáří obcí a měst na Táborsku, Výběr z prací členů historického klubu při jihočeském muzeu v Českých Budějovicích 17, 1980, s. 1-7.

HLAVÁČEK, Ivan, Z každodennosti Karla IV. a jeho dvora. Ubytovací možnosti v Praze v polovině 14. století, ČČH 90, 1992, s. 33-41.

HRADLOVÁ, Marta, Narativní prameny k dějinám města Soběslavi, Táborský archiv 11, 2002, s. 191-203.

HUDEČEK, Ondřej, Povodně v Soběslavi v letech 1729 až 1740, Praha 2012 (Diplomová práce).

JUNGMANN, Antonín, Zemětřesení a ohně v Soběslavi, Staré i nové zvěsti ze Soběslavi a okolí 3, 1933, s. 34-35.

JUNGMANN, Jan - JUNGMANN, Antonín - ROUBÍK, Jan, Soběslavští soukeníci, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí, s. 80-81.

KALNÝ, Adolf, Historica Třeboň V. 1593-1659 (1696), Třeboň 1993.

KLAPKA, Petr, Cesty a cestování posledních Rožmberků, České Budějovice 1998 (Diplomová práce).

KŘÍSA, Václav, Dějiny rožmberského domu v ulici Petra Voka, zpracované Václavem Kříšou, Hláska 5, 1995, s. 12.

KUBŮ, Josef, Některé zápisy o Soběslavi ze 16. století, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 23, 1932, s. 68-70.

LINHART, Stanislav, Cech soukeníků a tkalců v Soběslavi, Tábor 2009 (Bakalářská práce).

LINTNER, Jan, Archiv města Soběslavi 1371-1945 (1950), Tábor 1966.

LINTNER, Jan, Dějiny vaření piva v Soběslavi, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 24, 1933, s. 14-16, 40-41.

LINTNER, Jan, Hřbitovní kostel sv. Marka v Soběslavi, Soběslav 1936.

LINTNER, Jan, Jak se páni radní města Soběslavě r. 1693 s mistry počestného řemesla nepohodli, Jihočeský sborník historický 2, 1929, s. 63-64.

LINTNER, Jan, Komisionální protokol katolické reformace v Soběslavi, Jihočeský sborník historický 8, 1935, s. 91-96.

LINTNER, Jan, Něco o soběslavských studentech, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 25, 1934, s. 116-117.

LINTNER, Jan, Pět set padesát let města Soběslavě, Soběslav 1941.

LINTNER, Jan, Petr Maxant a jeho doba, Staré i nové zvěsti ze Soběslavi a okolí 24, 1933, s. 56-58, 67-69, 82-85, 103-104; 25, 1934, s. 4-5, 55-56, 86-87.

LINTNER, Jan, Popraviště, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 24, 1933, s. 22-23.

- LINTNER, Jan, Ředitel Karel Lustig, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 5, 1934, s. 49-51.
- LINTNER, Jan, Vývoj městského zřízení v Soběslavi, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 25, 1934, s. 58-60, 89-91, 106-107, 114-116.
- LINTNER, Jan, Vzpomínka na ředitele Josefa Lintnera, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 7, 1934, s. 73-74.
- LINTNER, Jan, Z historie městského archivu a něco o městské pečeti, Staré i nové zvěsti ze Soběslavi a okolí 24, 1933, s. 33-34.
- LINTNER, Jan, Z historie soběslavských rodin, Časopis Rodopisné společnosti československé 3, 1931, s. 17-21, 84-86.
- LINTNER, Jan – SALÁK, František, Okresní archiv v Soběslavi. Průvodce po fondech a sbírkách, Soběslav 1958.
- LINTNER, Josef – LINTNER, Jan, Dějiny soběslavských domů, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 24, 1933, s. 2-5, 17-19, 29-31, 41-44, 53-56, 65-67, 71-72, 77-78, 101-103, 113-114; 25, 1934, s. 1-2, 13-38, 61-62, 85-86, 97-98.
- LINTNER, Josef – LINTNER, Jan, Zaniklá historie: dějiny domů, které stávaly na severní straně soběslavského náměstí, zpracované Josefem a Janem Lintnerovými, Hláska 5, 1994, s. 11.
- LINTNER, Josef, Církev a její dílo v Soběslavi, in: Karel LUSTIG, Z pamětí soběslavských, Soběslav 1924, s. 1-21.
- LINTNER, Josef, Čáry a kouzla u nás, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 1, 1910, s. 1-3, 20.
- LINTNER, Josef, Duchovní správa v Soběslavi za faráře Prokopa Cetorazského 1612-1618, Sborník historického kroužku 8, 1899, s. 25-30.
- LINTNER, Josef, Kostel svatého Víta v Soběslavi, Musejní sborník 6, 1903, s. 1-13.
- LINTNER, Josef, Lázeň v Soběslavi, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 7, 1909, s. 98-99; 8, 1909, s. 113-114.
- LINTNER, Josef, Měšťanstvo v Soběslavi za doby Jagellonské, Musejní sborník 8, 1900, s. 71-83; 4, 1901, s. 9-20.
- LINTNER, Josef, Obraz církevních dějin, in: Karel Lustig, Výstava v Soběslavi. Z místních dějin, Soběslav 1898, s. 155-175.
- LINTNER, Josef, Památný rok 1620, Sborník historického kroužku 10, 1901, s. 109-113.
- LINTNER, Josef, Petr Vok z Rožmberka, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí, 1905.
- LINTNER, Josef, Po Bitvě na Bílé hoře, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 3, 1907, s. 1-2, 17-18, 33-34, 49-50, 65-66, 82-83, 97-98, 113-114, 124-130, 145-149; 4, 1908, s. 2-3, 21-22, 35-36, 63-64, 80-81, 93-95, 122-123, 138-139.

- LINTNER, Josef, Reformace v Soběslavi, Věstník jihočeských museí 10, 1910, s. 65-69.
- LINTNER, Josef, Škola rožmberská v Soběslavi, Sborník historického kroužku 8, 1899, s. 77-84.
- LINTNER, Josef, Škola rožmberská v Soběslavi, in: Karel Lustig, Výstava v Soběslavi. Z místních dějin Soběslav 1898, s. 144-154.
- LINTNER, Josef, U Kopeckých, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí, 1909, s. 84-85.
- LINTNER, Josef, U Truhličků, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí, 1909, s. 19-20.
- LINTNER, Josef, Vysoká věž soběslavská, Musejní sborník 4, 1901, s. 1-8.
- LINTNER, Petr, Pohledy soběslavské I-III, Soběslav 2008 – 2013.
- LUSTIG, Karel, Soběslav, Soběslav 1917.
- LUSTIG, Karel, Z pamětní knihy města Soběslavě, Musejní sborník 6, 1903, s. 55-65.
- MENČÍK, Ferdinand, Řehoře Smrčky Letopisy města Soběslavě, Musejní sborník 4, 1901, s. 21-71.
- NOVOTNÝ, Miroslav a kol., Dějiny vyššího školství a vzdělanosti na jihu Čech od středověkých počátků do současnosti, České Budějovice 2006.
- NOVOTNÝ, Miroslav, Školství v jižních Čechách v době posledních Rožmberků, Opera historica 3, 1993, s. 243–255.
- NOVOTNÁ, Lenka, Poznamenání někderých pamětí od léta Páně 1587. Paměti soběslavského primasa Řehoře Smrčky ze Sabinova (1587-1605), České Budějovice 2008 (Diplomová práce).
- PÁNEK, Jaroslav, Benešov - tranzitní město posledních Rožmberků, Sborník vlastivědných prací z Podblanicka 25, 1984, s. 188
- PETKOV, Petr, Financování protitureckého tažení roku 1566 z berní královských měst a poddanské Soběslavi, České Budějovice 2016 (Bakalářská práce).
- ROZUM, J. V., Řád cechu tkalcovského v Soběslavi, Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí 9 a 10, 1911, s. 104-106 a 113-114.
- ŘÍHOVÁ, Hana, Testamentární praxe soběslavských měšťanů v letech 1525-1600, Praha 2008 (Rigorózní práce).
- SEDLÁČEK, August, Českomoravská heraldika II, Praha 1997.
- SEMOTANOVÁ, Eva, Historická geografie českých zemí, Praha 2006.
- TECL, Rudolf, Ceny v době Petra Maksanta, Výběr z prací členů historického klubu při jihočeském muzeu v Českých Budějovicích 28, 1991, s. 327-331.
- TECL, Rudolf, Dodatek k problematice existence středověkých městských knih v Soběslavi, Výběr z prací členů historického klubu při jihočeském muzeu v Českých Budějovicích 29, 1992, s. 56.

TECL, Rudolf, Dodatek k soběslavským kšaftům, Jihočeský sborník historický 66-67, 1997-1998, s. 99-100.

TECL, Rudolf, Něco o soběslavské městské pečeti a o panu Jarohněvovi z Úsuší, Výběr 29, s. 173-175.

TECL, Rudolf, Poznámky k historii soběslavského, táborského a mladovožického pranýře, Výběr z prací členů historického klubu při jihočeském muzeu v Českých Budějovicích 30, 1993, s. 172-174.

TECL, Rudolf, Soběslav v díle Kašpara Petra Světeckého, Výběr. Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech 34, 1997, s. 321-323.

TECL, Rudolf, Soběslavské středověké leprosárium, Výběr z prací členů historického klubu při jihočeském muzeu v Českých Budějovicích 30, 1993, s. 129-130.

TECL, Rudolf, Soběslavské útrpné vyznání z roku 1465, Výběr. Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech 37, 2000, s. 312-316.

TECL, Rudolf, Soběslavské zvonění proti bouři v 15. století, Výběr. Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech 42, 2005, s. 220-221.

TECL, Rudolf, Soběslavský Žižka, Výběr. Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech 31, 1994, s. 175-177.

TECL, Rudolf, Soběslavští milovníci knih v druhé polovině 15. století, Výběr. Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech 45, 2005, s. 199-201.

TECL, Rudolf, Tři pramenné střípky k osobě Petra Maksanta, Výběr z prací členů historického klubu při jihočeském muzeu v Českých Budějovicích 29, 1992, s. 103-106.

TECL, Rudolf, Útrapy soběslavských při cestě na pražský jarmark roku 1465, Výběr z prací členů historického klubu při jihočeském muzeu v Českých Budějovicích 30, 1993, s. 103-105.

TEPLÝ, František, Berní přiznání na Bechyňsku r. 1638, Věstník jihočeských museí 5, 1913, s. 33-34; 6, 1913, s. 41-43.

THIR, Karel, Soběslavské věci v městském archivu Tábořském, Věstník jihočeských museí 1, 1910, s. 1-2.

WINTER, Zikmund, Život a učení na partikulárních školách v Čechách v XV. a XVI. století, Praha 1901.

ZEMAN, Pavel, Rožmborské gymnázium v Soběslavi, Pedagogická fakulta, České Budějovice 1990 (Diplomová práce).

ZRONKOVÁ, Michaela, Paměť o městě, (Soběslav v měšťanských pamětech 1632-1752), České Budějovice 2007 (Diplomová práce).

Internetové zdroje

Stabilní katastr, Mapa města Soběslavi v měřítku 1 : 2880, dostupné z: <https://archivnimapy.cuzk.cz>.

LINTNER, Petr, Dějiny soběslavského školství, dostupné z <https://www.gym-so.cz/other-documents/dokument.pdf> dne 30. 3. 2019.